

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szépirodalmi főszerkesztő
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI. Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM: 788.
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

A beoltott miniszterek

Budapest, szeptember 9.

Fontos miniszteri tanácskozások indultak meg a mai nap folyamán. Anyári szünet után először ült össze a minisztertanács, hogy véglegesen meghatározza álláspontját azokban a nagy horderejű kérdésekben, amiknek megoldása jóformán a körműnkre égett.

A zárt ajtók mögött folyó tanácskozásokról alig szivárog ugyan ki valami, de kétségtelenül megállapítható, hogy azok anyagát főleg a kiegyezés ügye s az ezzel erőszakos kapcsolatba hozott kérdések és a horvát válság képezik.

Hogy a kiegyezés meglesz, az több, mint bizonyos. Kérdés csupán az: lesz-e belőle, ha nem is haszna, de legalább megnyugvása nemzetünknek? Egy bizonyos; és ez az, hogy a nemzeti közvélemény méltó felháborodása s előre fölemelt tiltakozó szava következtében az ugynevezett „hosszu lejáratu szerződés” teljesen kivül marad a kombináción; s ha megújítjuk is a köztünk és Ausztria között tényleg fennálló vámközösségi viszonyt: annak időtartama 1917 december 31-énél túl nem terjedhet.

A felől is tájékozva vagyunk immár, hogy ez a megújítás kereskedelmi szerződés alakjában fog létrejönni, amely mellett megmarad Magyarország részére az önálló vámkerület jogi állapota s a tényleges viszony a kölcsönös szabad

forgalom feltételeinek megállapítására fog szorítkozni.

Sokkal fontosabb ennél a kiegyezéssel kapcsolatba hozott az a másik kérdés, amit osztrák részről akarnak reánk oktrojálni, hogy tudniillik a kiegyezés ügyével a bank és a kvótakérdés szerves összeköttetésbe hozassék, vagyis hogy ezek közt a megoldandó kérdések közt *junktum* legyen.

Soha, a kiegyezés óta uralomra jutott s mindig 67-es alapra helyezkedett kormányok idejében még csak kísérlet sem történt arra nézve, hogy ezek a kérdések junktumba szoríttassanak. Ezért szabályozta a magyar törvényhozás mindig külön a kvótát és külön a bankügyet, teljesen függetlenül a vámközösség fenntartása vagy megszüntetése kérdéséről.

Igaz, hogy ezeknek az ügyeknek a kezelése körül súlyos hibák és mulasztások fordultak elő a lezajlott nagy politikai küzdelmek miatt. Megállapíthatjuk, hogy például a kvóta kérdésében letért a két állam törvényhozása arról az utról, melyen törvény szerint mozognia kellett volna. Illetve nem annyira a törvényhozások tértek le, mint inkább a törvény helytelen alkalmazása következtében leszorítottak arról az utról, mely a kvótamegállapításra nézve eléjük szabott.

S ezért fejlődött ki az az abuzus, hogy a két törvényhozás előzetes tanács-

kozásainak s egymással való törvényszerű érintkezés mellőzésével utóbbi időben évről-évre mindenkor a korona állapítja meg a kvóta mértékét, amihez joga van ugyan a törvény értelmében, de csak utolsó esetben, vagyis akkor, midőn a két állam a törvényben meghatározott minden egyéb módot megkísérelt és kimerített.

A bank-kérdésben pedig az egész ország elvárja, hogy sarkára áll a kormány; s nem hagyja tovább szabadjára azokat a türehtelen állapotokat, amiket gazdasági életünkben az osztrák-magyar bank újabb meg újabb merényletei előidéznek.

E kérdés megoldása ez idő szerint különben nincs napirenden, mert majd csak 1910-ben kell farkasszemet néznünk vele. Lehetetlennek tartjuk, hogy elfogadjja a kormány a junktumot s már most elalkudja akkor feléledő szabad rendelkezési jogunkat, amivel nem élni valóságos öngyilkosság volna.

Abból a körülményből, hogy a miniszteri tanácskozásokba Rakodczay horvát bán is bevonatott, önként következik, hogy a horvát válság is behatóan foglalkoztatta a minisztertanácsot. Várjuk is ennek a kérdésnek a radikális megoldását.

Az az engedékenység, amit ebben a dologban idáig tanusított a kormány, céltalannak, sőt kárhuzatosnak bizonyult. Negyven év óta soha oly vakmerő nem

Egy napihir.

Hirt: Nőgrádi László.

(Utánnomlás)

Egyszer az ujságok hírei közé került Czövek Tamás. Oda került, pedig csendes, hallgatag ember volt. Hátul lakott az udvarban s kora hajnaltól késő éjszakáig hallatszott gépjének zakatolása. Mert Czövek Tamás szabó volt, nem vállalkozó, csak olyan, aki darabszám kapja a munkát. Czövek Tamás finom munkát készített, örökkön-örökké kabátmelleket tűzött. Még mielőtt megházasodott, önálló üzlete volt, de hát aztán kénytelen volt felhagyni vele s most már csak kabátmelleket tűz kerek tűz esztendő óta. Pedig mikor megházasodott, szép terveket szőtt jövőjéről. Árva leányt vett feleségül. Czövek Tamás azt hitte, hogy nagyszerű segítőtárs lesz majd az asszony. De hát csalódott. Az árva lány hallani se akart arról, mihelyt megmelegedett otthonában, hogy ő egész álló nap tü mellett görnyedjen: gépeljen, varrjon.

— Elrontom a szemem, mondta az urának.

— No, de lelkem, ha egy kicsit erőre kapok, lesz pénzünk, nem kell varnod. Csak addig.

— Mi lesz a termetemmel, — panaszkodott az asszony, — meggörbülök . . . A tudóm, a mellem behorpad.

Addig, addig, hogy Czövek Tamás leakasztotta a firmát s azóta egymagában dolgozik, kabátmelleket varr.

Varr és varr rettentő buzgósággal, csodás türelemmel, szótlánul, csendesen. Az asszonya későn kel, délig lustálkodik az ágyban. Délután felpuczolódik s megy sétálni. A három gyerek ott hancurozik, kiabál Czövek körül. S mikor ezekre néz Czövek Tamás, savó szemét előnti a köny.

Ez a három gyerek az ő szomorúsága. Az asszonnyal már megbékült. Mit csinálna itthon vele az asszony s mit csinálna ő az asszonnyal. Az asszony szép, erős dáma, ő meg sovány, sápadt. Legkivált azóta, hogy a mellében a fájást érzi. Mióta köhög, hát azóta még messzebb érzi magát az asszonytól. Féltve néz a felesége erős, telt termetére, piros, csattanó arcára.

Egyszer megpróbálta mégis otthon tartani az asszonyt.

— Hallod-e, lelkem, mondta alázatosan, ne menj el otthonról.

A gyerekek, tudod, a gyerekek. Szegénykék . . . Én nem érek rá velök lenni . . . Te talán . . .

A felesége rá nézett Czövekre. Beszélt a szeme, a termete, a kézmozdulata.

— No, persze, hogy sorvadást kapjak tőled . . . Mindig köhögsz . . . Rossz a melled . . . Mit gondolsz . . . Nekem levegő kell. A gyereket meg nem köthetem a hátamra, mondta az asszony.

Ezóta aztán nem szól semmit Czövek. Igazat adott az asszonynak. Való, hogy sokat köhög, hogy sorvad. Éjszaka befurta fejét a párnák közé, hogy köhögésével fel ne ébressze a feleségét. Többet volt ébren, mint aludt.

Rettenetesek voltak ezek az éjszakák. A melle zihált, hörgött. Ott volt benne a halál. A biztos halál, melynek munkáját a sok görnyedés, a folytonos szobában ülés napról-napra könnyítette. És a közeledő halált jól látta Czövek Tamás. Látta.

— Várj még egy kicsit, könyörgött. Ó, Istenem, fohászkozott, a gyerekeimet tekintsd. A gyerekeimet. Nekem nem kell semmi. Semmi . . . Jó lesz a pihenés. Jó lesz, de a gyerekeim. Tördelte a kezét, felkuporodott az ágyában, a sötétségbe meresztette szemét fel az Istenhez, aki mindent tud, mindent lát.

— Egy pár esztendőt még, csak tized . . . Nem, hat is elég lesz . . . Őt is, én Istenem . . . Csak öt esztendő.

Akkorára a nagyobb, a fia felcseperedik, inasnak mehet s lesz annyi esze, hogy valamit gondolhat a kisebbekre is.

— Ha előbb elpusztulok, az utcára kerülnek . . . Végük, végük, mert az asszony . . . Én Istenem, én Istenem!

Meg-megcsordult a könye Czöveknek az éjszaka kinlódásai között. Máskép gondolta az életét, mikor megházasodott. Szép, boldog életet remélt, tele boldogsággal. Azért vett árva leányt, hogy majd az jobban érti az otthon csendes örömet, boldogságát. Csalódott. Pokollá tette az életét.

— És a halálom se lesz szebb, gyötrődött gondolatai között Czövek Tamás . . . A gyerekeim! A gyerekeim! . . .

Verejtékezve, önmagát erőltetve dolgozott Czövek nap-nap mellett. A felesége pedig most már éjszakánként is el-elmaradt. Mind sürüb-

volt a horvátok követelődése, mint most. Az is igaz, hogy soha egy kormány sem engedte őket oly hosszú pórázra, mint a mostani. Rendet és békét kell teremteni Horvátországban. Ennek kivételére a Rakodczay bánnal való kísérletezés eredménytelennek mutatkozik. Ed-digi taktikája teljesen célú tévesztett, hiába való volt.

Ha másként nem megy, rendbe kell hozni a horvát dolgokat a Rakodczay bán feláldozása árán is. Látjuk, hogy ő vörös posztó a horvátok szemében; ellene fordul minden harag és gyűlölet — a nélkül, hogy a hangulat ilyen elmérgesedése a magyar állam tekintélyének s hatalmának erősödését, avagy csak megővését a legcsekélyebb mértékben is eredményezné.

Miként döntött a minisztertanács mindezen kérdésekben? — a legközelebbi jövő meg fogja mutatni.

Minisztereink már a holnapi nap folyamán Bécsbe utaznak a félbeszakított tárgyalások folytatása s befejezése céljából.

Amint értesülünk, elutazásuk előtt mindannyian — beoltatták magukat; s így felvértezve, bátran mennek a császárváros bacillusos légkörébe. Ohajtandó is, hogy ne szerezzenek se magoknak, se a magyar nemzetnek semmiféle halálos veszedelmet, mely legjobban onnan fenyeget bennünket.

S ha már magokat immunisokká tették a fenyegető kórokkal szemben, találják meg orvos-szerét ennek az itthon fekvő nagy betegnek, a nyomorra és szenvedésekre kárhozott szegény nemzetnek is.

Mert beteg az ország, igen nagy beteg. S most tartják felette a konziliomot doktorai: a beoltott miniszterek.

ben maradozott oda. Sok tusakodás után mert szólani neki Czövek. A szép, erős asszonyra félve tekintett fel s alázatosan mondta:

— Nem haragszol ugy-e, hogy szólok?... Meghallgatsz?...

— No, csak beszélj hát, — vetette fáradtan oda az asszony.

— Öleltél te valamikor engem...

— Téged, haha, kaczagott a felesége.

— No... nem azért mondom, hogy...

Dehogy... hisz most már... De akkor, régen csak szeretél, mikor...

— Hozzád mentem?... Én nem... Minek vettél el.

— Minek?... Hogy?... Árva voltál...

Megszerettelek... azt hittem, szakadozott Czövekből a szó.

— No, ne beszélj arról. Magadra vess, te olyan rongy ember voltál... hogy szerettek volna.

— Hogy... mit mondasz. Én rongy ember volnam... ak... kor... is... Ugy.

— Ugy... ugy... de kivele, mit akarsz mondani, sürgette az asszony.

Most már nem félt Czövek a feleségétől.

Mintha csak bilincseket vágott volna le róla az asszony az a mondása, hogy ő rongy ember volt. Pillanat alatt ezerszer cikázott át lelkén feleségének ez a szava s mintha a halál nem hörögne ott a mellében, nagyon erősnek érezte magát.

— Mit akarok mondani? Még mered kérdezni? te... én vagyok rongy, süvítette Czövek. Hol csatangolsz nappal, hol éjszaka.

Egy becsületes asszony... nem így... a gyerekek, meg az én becsületesem

A kiegyezés és a junktim.

— Az első minisztertanács. —

Budapest, szeptember 9.

Visszaértek a kormány tagjai nyári üdülésükből és a mai minisztertanácsal hivatalosan is megnyitották a politikai szezont. Késő estig tanácskoztak a miniszterek és a tanácskozási tárgya a kiegyezési tárgyalások folytatásánál elfoglalando végleges álláspont megállapítása volt.

Szerdán kezdik meg tudvalevőleg Bécsben az osztrák kormányval folytatott kiegyezési tárgyalások újabb és — mint mondták — döntő sorozatát, a melyet az osztrákok a kvótafőlemelésének erélyes sürgetésével vezettek be. A bécsi sajtó csak úgy zúgott az ilyen értelmű sugalmazott követelődésektől, a magyar kormány azonban egyáltalában nem zavartatta magát és nyugodtan üdült tovább. Az osztrák tülekedés pedig folyton erősebb és erősebb lett, míg végre szombaton — mint megirtuk — a magyar kormány is belátta, hogy a hallgatás csakugyan veszedelmes és a mai minisztertanácsot megelőzőleg végre állásfoglalást foglalt el, amikor a sajtó útján közudomásra adta hogy a junktimról és a vele egyenlő értékű kvótafőlemelésről szó sem lehet.

A helyzet tehát úgy alakult, hogy ma, két nappal a bécsi tárgyalások megindítása előtt, a sajtóban folytatott előcsatározás ebben a kérdésben tisztázta az elfoglalt pozíciókat. Az osztrák kormány most is ragaszkodik a junktimhoz, a magyar kormány pedig nem hajlandó megengedni, hogy ezt a két kérdést, tudniillik a bank és kvóta ügyét, belevonják a kiegyezési tárgyalások komplexumába. És a szerdán kezdődő alkudozáson ez lesz az ütközőpont, amelyen meghiusulhat az egész kiegyezés.

Ez volt a helyzet, amikor ma délután négy órakor összegyűltek a miniszterelnökség palatájában a kabinet tagjai, hogy megtartsák a nyári szünidő után az első minisztertanácsot, amelyen a kabinet összes tagjai — Jekelfalussy Lajos honvédelmi miniszter is, még pedig jó egészségben — és a tárgyalás későbbi folyamán dr. Popovics Sándor és Szerényi József államtitkárok is résztvettek. E tanácskozásban, amely fél kilenc óráig tartott, a kormánynak a kiegyezési tárgyalásokban elfoglalando végleges álláspontját állapították meg tüzetesen,

— Hát tudd meg, hogy a szeretőimnél járok... A szeretőimnél... Azok nem olyan rongyok, mint te... Nézz a tükörbe!...

Czövek Tamás bátorsága megroppant. — Nézz a tükörbe, zugott a fejében. Nézz a tükörbe, micsoda rongy vagy te Czövek Tamás! Ez a gondolat töltötte be minden porczikáját... és igazat adott a feleségének.

A feleségének csakugyan igaza van. Neki nincs már ereje a nagy vágyak kielégítésére: ölelni, csókolni nem bír. Már még csak dolgozni. Hogyne volna rongy az erős, szép urak mellett, akiknek egyéb gondjuk nincs, mint csak szeretni, ölelni.

Czövek lehajította a fejét. A köhögés elővette s olyan nevelésesen semmi emberré törpült ott a felesége mellett.

— No, no — mondta engesztelve... a szomszédok.

— Mit bánom én a szomszédokat, meg téged is. Egyforma rongyok vagytok... hogy én itt éljek veled... én téged csókoljalak... soha, soha, utállak.

Éz a mondás felegyenesítette a Czövek összetört lelkét.

— Mér utálsz engem? — süvítette a felesége felé. A test lehet, ... de a lélek... ki becsületes... te... te rongy... Rongy, ismételte kéjes örömmel, hogy ezt mondani merre a feleségének. Én becsületes vagyok... te... nem szégyenled magad!

Czövek már azt hitte, hogy ő helyezkedett felül. Ó, holott annyi idő óta tipor rajt az asszony.

— Szégyeld magad, rikácsolta teljes erejéből, míg csak el nem fulladt a melé.

amelyet a most megindulando bécsi tárgyalásokon a miniszterelnök úgy is mint pénzügyminiszter, továbbá a kereskedelemügyi és földmívelésügyi miniszterek fognak kifejezésre juttatni.

A minisztertanács — mint beavatott forrásból értesülünk — a kormány tagjai egyértelműen arra az álláspontra helyezkedtek, hogy a kiegyezés és a bank- illetve kvóta-kérdés között semmiféle junktim sem engedhető meg és az ez irányú osztrák követelést határozottan visszautasítják.

Kormánykörökben a minisztertanácsnak ezt a határozatát igen komoly események bevezetésének tartják. Azt a kormány-sugalmazást, amely már szombaton este bejelentette, hogy a junktim miatt támadt konfliktus könnyen kormányválságot idézhet elő úgy nálunk, mint Ausztriában, most úgy módosítják, hogy a válság az osztrák kabinetet fogja sújtani. Vannak jelek ugyanis, amelyek azt mutatják, hogy az osztrák kormány nem minden ok nélkül igyekszik a bonyodalmat növelni. A Beck-kabinet a bukás szélén, illetőleg bomlófélben van és — egy információ szerint, amely úgy látszik a magyar kormánykörök útján jött Bécsből — most a kiegyezés kérdésén akar elbukni. Tudvalevő, hogy az osztrák kormány az ausztriai választások lezajlása után válságos helyzetbe jutott. A kabinetnek több oly tagja, ki pártpolitikai hullámlások révén jutott kormányra, mint pl. Derschatta, Marchet és Prade, megingott állásában s lemondásuk már csak idő kérdése. Más pártok jutottak többségre s a mai minisztereknek nincs mit keresniük a kabinetben. A zavart ezek az urak szitják. Ők ugyanis német faji törekvéseik révén jutottak kormányra s a „Los von Ungarn“ jelszónak nagy szerepe van politikai multjokban. Ők tehát most nyíltan hangoztatják, hogy szeparasztikus törekvéseik mellett, melyeknek jelszavait nemsokára ismét a fórumon kell hirdetniük, nem hajlandók aláírni a kiegyezést, a mely újabb tíz esztendőre köti le a két országot. Azt mondják s nem minden indokolás nélkül, hogy miért kaparják ki őket a gesztenyét a keresztény-szocialisták számára, mikor kétségtelen, hogy a kiegyezés aláírása körülbelül az utolsó funkció, melyet mint miniszterek véggezhetnek. Ingadozóban van Forsch és Auerperg miniszterek állása is s ők sem állanak távol a „renitensek“ törekvéseitől. Az osztrák kormány válsága tehát, melyet a hir szerint a császár parancsára odáztak el csak néhány héttel ezelőtt, ismét aktuális s politikai körökben az a hir van elterjedve, hogy a kormány visszavonulását akarja fedezni

— Megfulsz, megfulsz, te rosszmellű, kaczagta feléje a felesége. Már megfulsz, szent.

Mintha egy hatalmas erő ragadta volna meg Czöveket, nyugodt lett. Az eszében világosság támadt, nagy, erős világosság.

— Már megfulsz, ... megfulsz, zugott a lelkében a felesége kegyetlen mondanása, de nem erre gondolt. Egész más gondolat töltötte be.

— Miért veszekeünk mi, fordult alázatosan a feleségéhez. Én már úgy is nemsokára... No igaz, amint monadt, megfulok... Én ezért nem haragszok. Ugy, igaz, igazad van... Bocsáss meg, ha megbántottalak... Becsületesemre...

— Kiabáltál, mint egy bolond... és minket kiabáltál, patogott az asszony.

— Most megesezt, de... sajnálom és minek bántanálak én téged... én bizony isten...

— No jól van, kapott szóhoz az asszony, megbocsátok. Nekem is szükségem van rád, amíg élsz. De aztán szó se legyen holmi ostobaságról többet... Mit... akkor megválsz hálás leszek, mert van... No nem szorulok másra... Mi köze a szomszédunknak a doighoz, ha te... Például azt mondd: rosszat ne gondoljanak róla, az én feleségem egy beteg gazdag asszonyságot ápol... Megértted.

— Meg, meg... Ugy lesz... elhiheted. Mikor aztán elment otthonról az asszony görcsős kaczagásba tört ki. Csak jó idő múlva csitult le. De aztán megint elfogta a rettenetes kaczagás, mikor egy hordár oda tett eléje két üveg finom bort.

Nézte a két üveget s rémségesen kacagni kezdett. A gyerekei úgy bámultak rá ijedten.

azzal, hogy váratlanul ugyszólván áthághatatlant akadályokat törleszöl a kiegyezés létrejötté elé. Elbukni a kiegyezés kérdésén s báró Beck elnöklete alatt rekonstruált kabinet alakjában visszajönni s megkötni a kiegyezést: ez az a manőver, melyet bécsi politikai körökben a legutóbbi napokban felbocsátott ballon d'essay-k mögött sejtettek.

A minisztertanács befejezése az volt, hogy a kormány tagjai elhatározták, hogy holnap este utaznak Bécsbe a kiegyezési tárgyalások folytatására. Nyomban meg is tették az előkészületeket, amelyek legfontosabbja az volt, hogy tekintettel a bécsi himlőjárványra beoltatták magukat. Kossuth és Darányi miniszterek, valamint Szerényi és Mezőssy államtitkárok már délelőtt elvégezték ezt a nagy műtétet, este pedig a miniszteri tanácskozás utolsó pontjával bevonult Chycer máv. orvos és Wekerle Sándort, gróf Zichy Aladárt és Popovics Sándort tette immunissá a bécsi veszedelemmel szemben. Csak az a kérdés, hogy minden veszedelemmel szemben sértetlenek maradnak-e?

Barabás Bélának, a függetlenségi párt al-elnökének, például nagyon pesszimistikus a véleménye, mert így nyilatkozott ma a helyzetről:

— A függetlenségi párt a kiegyezés kedvező elintézését erősen követeli. Ha az új kiegyezés egy nuanceval is rosszabb vagy kedvezőtlenebb lenne, mint a régi volt, úgy ezt pártunk semmiesetre nem szavazza meg. En legutóbb Herkulesfürdőn beszéltem Kossuth Ferencz miniszterrel a kiegyezésről. Ő mondotta nekem, hogy az osztrákok egyik főkövetelése a kvóta fel- emelése. Arról pedig, hogy mi kvótát emel- jünk, szó sem lehet. Azaz, hogy . . . tudja ez így van, ha ma külön-külön kérdezné meg a párt tagjait, úgy egy sem szavazná meg. De ha aztán a kormány beteresztené a Ház elé, — hát ki tudja . . . Hiszen nem tudhatjuk, milyen helyzet elé állít minket a kormány.

— Talán nemzeti vívmányokat hoz?
— Nemzeti vívmányokat? Azokat leshet- jük. Ferencz Józseftől nem várunk mi már nemzeti vívmányt. Azokért ugyan egy kraj- czárt is kár volna áldozni. Különb- en, nekem azt mondta Kossuth mi- niszter, hogy a kormány a kvóta és a bankszabadalom kérdését elkülönítve akarja tárgyalni a kiegyezéstől. Az osztrák kor- mány ezt azonban nem akarja. Egyál- talában az az impresszióm, hogy nagyon henczeg az osztrák és megakar minket ijesz-

Es az éjszaka többször erőt vett rajta a ször- nyű kaczagás. A szóltan Czövek Tamás igen kaczagós emberré vált. Hivalkodva állt szóba az udvarbeliekkel s eldicsekedett azzal, hogy milyen szerencséje akadt a feleségének: bete- get ápol.

— Egy igen gazdag asszonyságot, tudják . . . ne hogy mást higgyenek, mert már én olyan- ban nem értem a tréfát. Az asszony . . . mint a színbor . . . tüzes, de legyen tiszta. Az enyém . . . színbor, mondogatta s utána min- dig elfogta a kaczagás.

A felesége már egy hete nem volt otthon. Czövek Tamás kaczagása elfogyott. Aggodalom ülte meg halálrávált, aszott, sápadt arcját.

— Megszökött tőlem, — mondogatta éj- szakánként s görcsösen gyurta ököibe a kezét . . . Megszökött, tul járt az eszemen. Még egy hétre való tudóm van, — morzsolgatta a szót, — ha addig se jönne . . . egy hónap . . . addig nem fulok meg. Nem! — kaczagott meg- int Czövek.

Másnap aztán megjött a felesége. Fáradt volt, de jókedvű.

— Két napig itthon leszek, — mondta. S erre aztán megint kacagni kezdett Czövek.

. . . Hát ezután az éjszaka után került az ujságokba Czövek Tamás. Sokfélekép irtak róla; olyik ujság nagyított is. Hét gyerekről irt s rettentő nyomorról. Pedig a valóságban csak öt halott volt . . . Három gyerek . . . És nyo- morról se lehetett szó . . . Az asszonynak szép drága ruhái, ékszerei voltak . . . és tele pénz- zel a tárczája! . . .

teni. Itt igazán kívánatos volna, ha a kormá- nyunk erélyesebben mutatná meg, hogy nem félünk az önálló berendezkedéstől. Kivált a bankkérdésben nem szabadna a kormá- nyunk engednie. A közös bankot semmiesetre sem szabad meghosszabbítani. 1910-ben fel- tetlen önálló bankot akarunk és a független- ségi párt ebben a kérdésben nem enged. Nem félünk attól, hogy mi lesz, ha a kiegyezés nem jön létre. Inkább Ausztria féljen ettől. Bár kér- nének még többet, bár kérnének létszámeme- lést is. Legalább megmutathatnánk akkor, hogy mi a válaszuk olyan perfidiákra.

— Azt beszélék, hogy a közös hadügy- miniszter az ősz folyamán szóba hozza a lét- számemelést?

— Arról nincs tudomásom. De nem is hiszem, hogy merné azt szövé tenni. Egyál- talában nem hiszem, hogy akad magyar kor- mány, amely egy ilyen javaslatot merne a Ház elé hozni. A közvélemény és vele a Ház, azt hiszem pártkülönbség nél- küli, elsöpörne egy ilyen kormányt. Tőlünk ugyan nem kap egy szál katonát se az osztrák, akármilyen kormány is kéré az. Ha tehát a kormány ilyen gondolattal fog- lalkozik, arról mondjon le, ebből csak baj lenne.

— Annyi bizonyos — így végezte be Ba- rabás mondanivalóját, — hogy izgalmas poli- tikai kampány előtt állunk és hogy a függet- lenségi párt mindenben és mindenkiel szem- ben erősen meg fogja védeni programját.

A N. Fr. Pr. mai esti lapjában írja: Be- avatott körökben úgy tudjuk, hogy a magyar kormány ismét felvetette az annabergi közvet- len csatlakozás kérdését, amelylyel a Kassa- oderbergi vasut direkt kapcsolatot kapna a porosz államvasutakkal. Ez a kérdés tudvalevő- leg annak idején a kiegyezési tárgya- lások során a legfőbb nehézség volt és az osztrák kormány kijelentette, hogy nem hajlandó beleegyezni a közvetlen csatla- kozás létesítésébe. Ha tehát a magyar kormány megint előáll ezzel a követeléssel, akkor ily módon a kiegyezésnek dűlőre jutása elé ismét váratlan akadály gördül. Továbbá 1910. decem- ber 31-én jár le az Osztrák-Magyar-Bank szabada- lom. Az alapszabályok értelmében a bank há- rom évvel a privilégium lejártá előtt tartozik bejelenteni, vajjon kívánja-e a szabadalom meghosszabbítását. A Bank vezetősége azt tervezte, hogy az idén februárban tartott köz- gyűlés napiredjének utolsó pontjával kiützi tár- gyalásra ezt a kérdést, de mind a két kor- mány kívánságára elállott ettől a szándékától és a decemberben tartandó rendkívüli köz- gyűlésen fogja a szabadalom meghosszabításá- nak kérdését tárgyalni.

Budapest, szeptember 9.

Gróf Nákó Sándor Fiumében. Gróf Nákó Sándor fiumei kormányzó ma éjjel Budapesten keresztül Fiuméba utazott s ott holnap reggel ismét átveszi a kormányzáság vezetését.

A kormány a pusztaszeri ünnepen. A pusztaszeri Árpád-ünnepen a kormányt Günther Antal igaz- ságyminiszter fogja képviselni.

Román tanítók Janku sirjánál. Sulyos csapásként érte a román tanítókat az új népiskolai törvény, mely szerint minden tanítónak le kell tenni az államtisztviselői esküt. Mert ki fog ezután oly nagy hangon izgatni a magyar államrend ellen, ha ezekre a derék hazafiakra szájkosarat illesz- tek. Tiltakoztak is minden tehetségükkel az ellen, hogy ők becsületes tisztviselői legyenek a hazá- nak. A zarándvidéki román tanítók például csak a mult héten tették le az es- küt és csak a tanfelügyelőség ismételt fel- szólítására. Hogy azonban efeletti bánatukra némi irt tapasztanak, előbb Janku sirját keresték fel Czebén, ahol megesküdtek, hogy hű követői lesz- nek a román nemzeti ideálok szolgálatában. A sirra román nemzeti színű szalaggal ékes koszorut helyeztek, amelyet Déváról visszatérőben maguk- kal vittek emlékül.

A horvátok lázadása.

— A bán Budapesten. —

Budapest, szeptember 9.

Rakodczay Sándor horvát bán szombaton éj- jel Téténybe érkezett Josipovich Géza horvát mi- niszterhez és vásárnap hosszasan tanácskozott vele. A miniszter és a bán a horvát helyzetet vi- tatták meg igen alaposan és elkészítették azt a jelentést, amelyet a mai minisztertanács elé ter- jesztettek. A jelentés a legapróbb részig beszámol a mostani politikai szituációról és a bán pro- grammjának azt a részét tartalmazza, amelynek keresztülvitelére a magyar kormány jóváhagyása szükséges. Dr. Rakodczay horvát bán ma dél- előtt megjelent Josipovich Géza miniszter hivatalában és délfelé együtt mentek a várba a miniszterelnöki palotába, ahol dr. We- kerle Sándor miniszterelnökkel tanácskoztak. A tanácskozás, a melyen résztvett Günther Antal és Jekelfalussy Lajos kivételével a kormány valamennyi tagja, délután félkettőkor ért véget.

Félhivatalosan a tanácskozásról a következő- ket jelentik: Ma délelőtt 11 órakor Wekerle Sán- dor dr. miniszterelnök fogadta Rakodczay Sándor dr. horvát bánt. A miniszterelnök és a bán közt hosszabb tanácskozás folyt, a melyen Günther Antal igazságügyi és Jekelfalussy Lajos honvé- delmi miniszter kivételével a kabinet valamennyi tagja résztvett, ámbár az összejövetel nem birt formális minisztertanács jellegével. A bán egyrészt az 1868. XXX. t.-cz.-ből folyó több politikai jellegű, de ezenkívül főleg több gazdasági és több vasut kiépítésére vonatkozó kívánalmat és tervet terjesztett elő, amelyekhez az érdekelt miniszterek hozzá is járultak.

A tanácskozás után a bán ezeket mondotta egy ujságrónak:

— A mai összejövetelen részletesen referáltam a horvátországi helyzetről s a nyáron szerzett ta- pasztalataimról. A programom még nincs telje- sen kidolgozva, de az egyes részleteket már ma megvitattuk a kormány tagjaival. Határozott meg- győződéseim, hogy Horvátországban a helyzet lé- nyegesen javult. Én csak fél napig maradtam Buda- pesten, mert a miniszterek délután a kiegyezéssel foglalkoznak s a szakminiszterek holnap Bécsbe mennek, így felesleges, hogy tovább itt maradjak.

Josipovich miniszter ugyanezt mondta s még hozzátette, hogy most a kiegyezés a legakutabb kérdés, amelylyel összefügg a horvát politika is.

Zágrábról jelentik, hogy a Novosti mai száma szenzációs értesülést juttat a közönség elé azok- ról a tervekről, amikkel Rakodczay horvát bán az összegabalyodott zágrábi helyzetet megoldani akarja, Rakodczay kezdettől fogva hangoztatta, hogy a hor- vát tartománygyűlést felosztatni nem kívánja, hanem más eszközökkel fog élni. Ezek az eszközök, most, miután a horvátok visszautasították a magyar kormány békeajánlatát, amely pedig mindent a lábuk elé hordott, szükségessékké váltak. Rakodczay — a Novosti szerint — ugyan- arra az időre hívja egybe a horvát tartomány- gyűlést, a mikor a magyar parlament összeül. Ez eddig nem volt szokás, hogy a horvát delegá- tusok ne legyenek megakadályozva a magyar par- lament miatt a saját tartománygyűléstükön való megjelenésben. Most másként lesz. A horvát koalíció nem eléggé nagyszámu arra, hogy Buda- pesten és Zágrábrban is szerepelhessen s ha nem akarja, hogy a tartománygyűlés olyan határozato- kat hozzon, amely a koalíciót tönkretenné, akkor otthon kell maradnia Zágrábrban s nem jelenhetik meg Budapesten. Mert, viszont, ha a delegátusok Budapestre jönnek, akkor Rakodczaynak van a horvát tartománygyűlésen többsége arra, hogy új delegátusokat választasson, a mely esetben az itt obstruáló urak vízbepottyannának.

Zágrábrban mitsem várnak azon tanácskozá- saktól, melyek most a magyar kormány és Josi- povics Géza miniszter, illetőleg a horvát bán kö- zött a horvátországi helyzet szanalása érdekében folynak. A politikai helyzet Horvátországban nem változott. Azok a hírek, melyek a legutóbbi időben

ily irányban egyes fővárosi lapokban megjelentek, véghetetlen optimizmusról tanuskodnak, mely ezidő szerint semmivel sem indokolható. A horvát-szerb koalíció ma csak oly erős, mint amilyen a közelmúltban volt, ellenben Rakodczay Sándor bán pozíciója nemcsak, hogy nem javult, hanem határozottan rosszabbodott. A legutóbbi rendeleteket a koalíció pártjai az alkotmány megsértésének tekintik, melyekért a bán vád alá helyezését fogják kérni. Arról most nincsen és nem is volt szó, hogy a magyar kormány és a koalíció közt kompromisszumos tárgyalások kezdődjenek. Ezen híresztelések teljesen alaptalanok. A kereskedelmi miniszter által kibocsátott vasúti rendelet a horvátokat inkább megsértette, semmint megnyugtatta volna. Az egész országban nyugalom van. A pártok készen állanak a választásokra és higgadtan várják a további fejleményeket. A közvélemény mindenütt jóváhagyja a horvát-szerb koalíció eljárását. A jogpártban mutatkozott ellentétek nem irányultak a koalíció ellen. A pártnak számos oly tagja van, kik egyénileg inkább a haladó párt elveivel hajlanak. Szabadelvűbbek akarnak lenni és nem pusztán a közjogi alapon maradni. De a radikálisabb elemek ma megnyugodtak, mert a koalíció felbomlását veszélyesnek tartanak Horvátországra nézve. A Starcsevics párt szintén abbahagyta a koalíció elleni támadását, jelül annak, hogy a nyugodtabb elemek kerekedtek felül. A szerb radikálisoknak a koalícióból való kilépése csak fokozta a koalíció cselekvési szabadságát. A „Pokret“ egyébként legközelebb megkezdi ama tanácskozások anyagának közlését, melyek ez év április és május havában a horvát képviselők és a magyar kormány közt folytak.

Rumáról jelentik a Magyar Távirati Irodának: Vasárnap délelőtt tartották meg a horvát-szlavonországi szerb radikálisok népgyűlést Rumán. A gyűlést megelőzőleg értekezletet tartottak dr. Gyurgyevics Nikola pártelnök elnöklésével, melyen gyűlési elnöknek dr. Kraszojevics György képviselőt, Sztojanovics fősperest, Bioracz Jován rumai nagybirtokost választották meg. A népgyűlést a vásártérben délelőtt nyitotta meg Latics mérnök, ki hosszabb beszédben üdvözölte a megjelenteket. Az első szónok dr. Liszavac Mladen képviselő volt, ki a horvát-szlavonországi politikai helyzetről beszélt, majd megokolta kilépését a koalícióból. Utána dr. Gyurgyevics Nikola beszélt a szerb radikális párt programjáról. Beszélt az ádáz harcokról, melyeket Ausztria produkált, föllevenítette a szabadságharc szomorú emlékeit, majd hangoztatta, hogy tovább kell harcolni Magyarországot függetlenségéért. Magarasevics plébános a cirill-betű egyenjogúságát és a szerb iskolák rendezését követelte, míg a kulturprogramról Nedeljkovics Milán tanár mondott beszédet. Ezután dr. Babics Milivoj a szerb autonómia programjáról, Dr. Mitadinovics Zsarko a szerb radikális párt szervezkedéséről beszélt. A népgyűlés határozatot fogadott el, melynek pontjai ezek:

1. A gyűlés teljes egészében helyesli a központi választmány határozatát, mely szerint a szerb radikális párt a szerb-horvát koalícióból kilép és a fiúmei, különösen a zárai programot továbbra is magáénak vallja; 2. Kraszojevics György és Liszavac Mladen képviselők eddigi magatartását, tevékenységét és mandátumukról való lemondását helyesli; 3. a szerb radikálisok párt szervezkedéséről megállapított program statuma alapján óhajtja, hogy a szervezkedés mielőbb megkezdődjék s megbizsa a központi választmányt, jelöljön ki párttagokat, kik a szervezkedést az egyes helységeken intézzék.

Karlóczáról jelentik, hogy Zmejanovics Gábor megyés püspök tegnap délután berekesztette a szerb nemzeti egyházi kongresszusi választmány ülését. A választmány utolsó ülésében többek között tudomásul vette a szerb nemzeti iskolai tanács, valamint a szerb gimnáziumi patronátusok által megejtett tanítóképzési és gimnáziumi tanárok választását. Ezután a nemzeti alapokból több kölcsönt-kérőnek egymillió koronán jelölt kölcsönt engedélyezett. A bécsi cs. és kir. záloghivatalnak azt a kérelmét, hogy az elhalt Brankovics szerb

patriarcha hagyatékában lévő régiségek és érték tárgyak általa Bécsben értékesíttessenek, a választmány elutasította. Több pénzintézetnek nagyobb betéteket engedélyezett a nemzeti alapokból.

Pap Zoltán beszámolója.

— Kiküldött tudósítónktól. —

Pap Zoltán, a tiszalöki kerület országgyűlési képviselője, lapunk főszerkesztője, a nagyszámú összegyűlekezett választók gyűlésén vasárnap tartotta beszámoló beszédét Tiszalökön. Pap Zoltán Burgján Aladár országgyűlési képviselő kíséretében érkezett le kerületébe. A tiszalöki pályaudvaron éljenző sokaság, élén a helyi előkelőségek, diszbandérium, cigányzene fogadták. A népszerű képviselőt zászlókkal, muzsikaszóval, hangos éljenzések közben kísérték be a községbe.

A választók gyűlésén Béni József főbíró elnököl, aki megnyitó beszédében melegen üdvözölte a népszerű képviselőt. Az üdvözlés után Pap Zoltán mondotta el beszámoló-beszédét, melynek fontosabb részeit itt adjuk:

Az átmeneti korszak vázolója után tüzeten ismertette a politikai helyzetet, hogy a királyi paktum értelmében 48-as éveink megvalósítása ebben a csonkának várt parlamenti ciklusban még kísérletek formájában is, cleve ki van zárva. Foglalkozott a parlament eddigi működésével s arra a konkluzióra jut, hogy a parlamentnek másfél esztendő munkálkodása a magyar közérdekre kiható eredményében teljesen meddő volt. Még arra sem érejt meg a batorság, hogy a jövő Magyarországot fundamentumát lerakja egy nemzethez illő paragrafusban: a népoktatás állami feladatát képez. Pedig az ezen parlamenti ciklusban letárgyalt népoktatási törvény alkotásához igen kevés költségvetés kellett volna, hogy a nemzet kimondja az erélyes szót. Pedig mindenki megtanulhatta már, hogy a politikában a félrendszerű rosszak eredményeket szülnék, mintha semmit sem csináltak volna; amíg a parlamentnek nem sikerül nemzeti önállóságunk törekvéseit a nemzetközi élet vétkeringésébe bevinni és amíg nem törekszik a parlament új és újabb keresélt forrásokat fakasztani a nép széles rétegei számára: addig minden ígéretése és cselekedete a politikának csak szemfényvesztés, amelynek nyomán láthatunk tündéri árnyakat, de megfogni őket nem lehet és ezek vissza nem beszélnek.

Az alkotmánybiztosítékoknak olyan módon való megvalósulásában, mint amilyen réseket vágott az alkotmányon a darabont korszak, nem bizik.

A kiegyezés.

Ennek a küzdelemnek a keretébe tartozik az Ausztriával kötendő gazdasági kiegyezés kérdése is. Amint tudni méltóztatnak, az 1867. évi XII. t. cz. kifejezetten biztosítja a nemzet számára az önálló gazdasági berendezkedés lehetőségét. Az ezen törvényben nyitva hagyott határidőt az 1899. évi XXX. t. cz. már tüzeten is megjelöli. Mindazonáltal, amint tudjuk az történet, hogy a törvények megsértésével császári akaratra, olyan törvényt elé állították az országot, hogy a vámközösséget Ausztriával 1917-ig, tehát még 10 esztendőig, legalább kifelé való megnyilatkozásunkban fenn kell tartani.

Voltidőpont, még a darabontok idejének beköszöntése előtt, amikor a koronás magyar király azt üzenete a magyar nemzetnek, hogy önálló gazdasági berendezkedésünket nem ellenzi, de azt kívánja, hogy Ausztriával egyetértőleg vigyük keresztül óhajtatásainkat, mert azt nem fogja megengedni, hogy másik országával vámháborúba keveredjünk.

Ime, nem a szentesített magyar törvények a hadöntők a magyar államiság megteremtésében a nem Ausztria akarata.

Egyébként is nem vagyunk képesek azt a lehetetlen törvényhozási formát mellőzni, hogy minden törvényjavaslathoz az országgyűléshez való benyújtása előtt a király előleges jóváhagyását kell kikérnünk.

Igy tulajdonképpen nem a nemzeti akarat, de a királyi omnipotentia minden törvénynek a kuforrása. Pedig a királyi hatalom nem a kezdeményezésre, hanem csak a már kész törvény szentesítésére terjedhet ki.

Ez is súlyos megsértése az alkotmánynak, még pedig saját ténykedésünk által, de hogy hová vezet az a hallatlan állapot, hogy az előleges törvénytervezetet a magyar király, mielőtt a képviselőházzal való betérjesztéséhez az engedélyt megadná, általunk nem is ismert, de mindenesetre nem alkotmányos tényezők által Ausztriában felülvizsgáltatja, arrólk özeletünk siralmas volta ele-

get beszélhet, úgy, hogy a magyar törvényeket ez által tulajdonképpen az osztrák császár és Ausztria hozzák meg s a magyar parlamentnek csak az a joga marad meg, hogy utólagosan hozzá járuljon.

Nem tartjuk kívánatosnak, de vigyázzanak a politikai tényezők, mert ez az állapot könnyen oda vezethet, hogy a nemzet szemé kinyílik s a Kossuth Lajos által vallott inkompatibilitás elvét teszi mihamarább magáévá.

Most is, amikor már azt hittük, hogy a kiegyezési tárgyalások megállapodásai szövegezzve vannak, Ausztria újabb nehézségeket támaszt a kiegyezés elé, junktimot követelvé a kvóta és a kiegyezés közt, ezáltal lehetetlenné tevén bármilyen kiegyezés lehetőségét, pedig bizonytalan állapotban hagyni egy nemzet gazdasági mikéntjét nem lehet.

Az már bizonyos, hogy a kiegyezési tárgyalások tartalmá, ha ez létre jönne is, december 31-ig a parlament nem ratifikálhatja. 1908. január 1-én tehát semmiféle kiegyezési viszonyunk Ausztriával nem lesz. Minthogy pedig úgy soha se volt, hogy valahogyan ne lett volna, marad minden a régi, törvényes állapot nélkül, de császári provizóriummal, ha csak a magyar kormány császármetszésre nem szánja el magát: jelentést tesz a parlamentnek, hogy a kiegyezési tárgyalások meghiusulván, az önálló vámtérület jogi birtokából át kell lépünk az önállóság tényleges birtoklásába. Ez volna a megoldás egyetlen lehetősége.

Ebben a batorságban azonban nem hiszek, dacára annak, hogy a kiegyezési tárgyalások meghiusulása így is, úgy is mindkét kormány lemondását fogja maga után vonni. Nem hiszek benne pedig azért, mert a függetlenségi politika szempontjából a kiegyezési tárgyalásoknak különben is csakis abban az esetben lettek volna komoly színezetük, ha a bankkérdést kikapcsolják ugyan a kérdések komplexumából, de akként, hogy intézményileg biztosítja a kormány a kiegyezés sorsát az önálló nemzeti bank elengedhetlen felállításának dokumentálásával.

Most a dolog úgy áll, hogy kikapcsolták ugyan a bankkérdést a kiegyezési tárgyalások anyagából, de előbb ki akarnak egyezni, hogy az osztrák bank szabadalma ismét megújíttassék.

Ezekre a lehetetlenségekre azonban nem lesz többség, mert ha a pozitív alkotások terén ezidő szerint meg nem nyilatkozhatik is a függetlenségi politika, jogfeladásokra nem vállalkozunk.

Az önálló vámtérület felállításában látja a nép rétegeinek megélhetési forrását, a kivándorlás megszűnését és egy helyes birtokpolitika megteremtését.

Követelni fogja a progresszív adó behozatalát.

A katonai kérdéseket illetőleg azt az álláspontot fejt ki, hogy nem a nyelvnek, a szellemnek kell katonáknál megváltozni. Ez pedig addig, amíg Bécsből adnak ki bármiféle vezényszót, meg nem változhatnak.

A függetlenségi párt multjáról szólva, minf pozitív eredményt állapítja meg, hogy a függetlenségi párt már is elérte azt a czélját, hogy sikertült az egész nemzetet meggyőzni afelől, hogy 67-es alapon tartani az országot immár nem lehet. A régi urak többé nem fognak összetömörülhetni.

A nemzetiségi kérdésben az az álláspontja, hogy egy nemzete a világnak sem tűrheti el, hogy egysége ellen áskálódjanak.

Ami bajuk van a nemzetiségieknek, az közös baja az egész magyarságnak. Vagy megértik a közös elbánás elvét, vagy meg kell törni őket.

1867 óta a szabadelvű kormányok lefizették őket, hogy könnyebben lehessen Bécsnek szolgálni. Bánffy kormánya letörte a nemzetiségi törekvéseket. A koalíció szabadjára engedte kerületeiket. Ime, kilyukadt a szög a zsákból: vagy pénz vagy erélyes rendszabály, különben megférhetlenek.

Pedig a nemzeti kérdés megoldása a legegyszerűbb kérdés az összes megoldandó feladatok közt: dicsérje mindenki azon a nyelven az urát, amelyet az anyaemlővel szívott magába. Járjon olyan ruházatban, amelyikhez hozzá szokott, táncoljon úgy, ahogy legjobban érzi, hogy vigad. Tűzhelynél úgy főzzön, ahogy megtanították; de amikor állami feladat teljesítésébe szólítja a pillanat, a magyarság eszméje, szent legyen előtte s ezen a földön kívül ne legyen számára hely. Ha ezt a dalt megtanulnák, velük énekelne és táncolna az alföldi magyar is.

Am ha a haza iránt való kötelességüket meg nem ismerik, a kérdés megoldásának a feladata az államra hárul s itt nem lehet s nem szabad válogatni az eszközökben.

A horvátok.

Vázolván a horvátok mostani féktelenkedését, azt vallja, hogy a jelenlegi módszer mellett itt sem juthatunk dűlőre soha. Ez a kérdés is hatalmi kérdés. A horvátok féktelenkedésének is a viszonyokban rejlik az oka. Persze a tekintély és hatalom nél-

kül való gyámoltalan szülőknek nyakukra nőnek a gonoszságra fogékony fattyuk. Nevelni nem csak tyukkal és kalácsal, de bottal is feltétlenül szükséges. Másfépen festene itt is a kép, hogy teljes szabadrendelkezésű független Magyarországot látnának maguk előtt. Ebben rejlik mindkét bajnak a kuforrása, mert a koronában és Ausztriában szövetséges társakat látnak úgy a nemzetiségek, mint a horvátok.

67-es rontások.

Arról beszél, hogy másként nézne ki a koalíció, ha a kormány élén Kossuth Ferencz állana.

Wekerle kormányelnök ennek előtte két ízben állott már a kormány élén, mint makacs 67-es politikus, aki vérebe szivta már ennek a politikának minden miazmáját. Ugyan kinek jutna eszébe a luczernától azt követelni, hogy buzaszemeket teremjen? Ki várhatná a mostani 67-es kormányelnöktől, hogy buzgólkodják a függetlenségi törekvések megvalósításán?

Ennek tulajdonítható az a lehetetlen állapot is, hogy míg egyrészt a királyi paktum alapján a haza alkotmánya ellen támadt darabontok nem voltak felelőssé vonhatók sem politikai, sem jogi tekintetben, addig a darabontvilág emberei sorban előléptetésben részesülnek, mintha semmi bűnt se követtek volna el a haza ellen, de sőt becézgetésükben érdemeik elismerését látják ok is, meg a reájuk figyelők. Ez aztán tisztára a hazaárulók mesterséges tenyésztéséhez vezet, aminek a jövőben még szomorú következményei lehetnek, amennyiben közéletünk intézményeiben sok ugynevezett előkelőség ül, akik éppen úgy fognak szolgálni egy esetleges gyászos rendszert, mint amilyen módon tündökölnék most a hazafiság fényében.

Kormány-támogatás.

Azért mégis jól megfontolt akarattal tényezője akarok maradni támogatással annak, hogy a koalíció kormánya együtt maradjon, együtt maradjon mindaddig, amíg az alkotmánybiztosítékok megszerzésében és a parlamenti reform megalkotásában célját éri, mert bízom vezérében, Kossuth Ferenczben, mert bármennyire körül is van hálózva ellenkező tendenciájú tényezőkkel, olyan politikának egy szemernyi részét sem engedni valószínűsége van, amely jogfeladással járna. Ha pedig a koalíció bármi okból bomlani találna is, a megoldás nem lehet más, mint az, hogy a mostani királyi paktum és feltételek mellett a 48-as párt mint többség maga veszi át teljesen a kormányzatot. A gyeplőt most elereszteni egyértelmű volna a darabontok visszahívásával, akik még biznak idejük visszajövetelében, tömörülnek és dolgoznak állandóan.

Ez a támogatás annyival inkább követelhető a koalíció minden egyes tagjától, mert a nemzet eddig csak állott, míg az ellenérték beszédének ideje most fog bekövetkezni.

A jövő parlamentje.

És itt kellene jeleznem a kormány legközelebbi programját.

Apró alkotásokra itt se vetek figyelmet. Várom az alkotmánybiztosítékokat és a parlamenti reformot.

A parlamenti reform megalkotása után felosztják a házat. Az új parlamentbe jelentkezők feladata lesz a programvallás kötelezettsége, mert a rengeteg állami feladat megoldásában csakis a jövő parlamentje kezdhet bele.

Majd ha a jogtalanok bekerülnek a választói jog kiterjesztésével az alkotmány sánczaiba, akkor vigyázzanak csak igazán, mert a nemzet sorsa attól függ, miként állítják önök és az ujak össze a jövő parlamentiét.

Am tudom, hogy Tiszalökön akkor is egy lesz a jelszó:

A szabad Magyarország!

A beszámoló az összegyűlekezett néptömeg nagy éljenzéssel és lelkesedéssel fogadta.

Ezután Tóth M. György rakamazi földbirtokos köszönte meg Pap Zoltánnak a választók nevében a tartott beszámolót, majd Burgán Aladár tartott lelkesítő beszédet.

A beszámoló után lakoma, majd este táncvigalom következett.

Budapest, szeptember 9.

Törvényjavaslat az egyenes adókról. Wekerle pénzügyminiszter az egyenes adókra vonatkozó összes javaslatokat elkészítette és az egyes miniszteriumoknak már meg is küldötte. Az egyenes adók összeségére kiterjedő ezen javaslatokat a kezelés egyszerűbbé tételére vonatkozólag ő felsége engedélyének kikérése után még az őz folyamán és minden valószínűség szerint már a költségvetéssel együttesen fogja a pénzügyminiszter a képviselőház elé terjeszteni.

Politikai hangulatok.

I. Már itthon vannak.

Visszajöttek mind, külföldi és belföldi üdülőhelyekről, avagy birtokaikról, visszajöttek Budapestre a kormány tagjai, a miniszterek. A pihenés jótékony hatása meglátszik rajtuk s a hódolók nem győznek álmélnodni, hogy néhány hét mennyit használ, ha azt a miniszterek ugynevezett nyugalomban töltik el. (A valóságos nyugalom rendszerint el szokta sorvasztani azokat, akik miniszterséghez szoktak, mert a penzió rossz orvosság a miniszteri fáradtságok ellen.) Vájjék egészségére a kegyelmes uraknak a vakáció, kipihent elmével legyenek bölcssek tanácsban és megnyugtatót idegekkel béketűrők a viszálykodások között, szemük látása, mely a szabad természetben megerősödött, legyen élesen és tisztán látó a sok csalafintaságban, melylyel pályájukon oly gyakran találkoznak, még hogy ha nem is ők maguk idézik elő.

A mára kitűzött miniszteri tanácskozás hozta, csábította haza a kormány tagjait. Miniszteri tanácskozást kellett tartaniok, hogy Ausztriával folytathassák a kiegyezési konferenciákat, melyeket mindennél fontosabbnak tartanak, mert úgy akarja a király. S ha úgy akarja a király, Hunyadi akkor félre áll. Az ország minden gondja, baja, nyomorusága félreáll, mert a király a kiegyezést akarja. Mondják, írják, hirdetik, hogy másféléről is tanácskoztak, de akármilyen más közérdek jelentkezett, nem talált még sem nyitott ajtókra. Miniszteri tanácskozás van! Pszt! Lábuji-hegyen járjatok, de legfőbbképpen várjatok. Tömegnyomor, uzsora, pénzügyi és gazdasági válság, hadd várjon. A miniszteri tanács mindenre gondol, csak hogy első sorban a kiegyezéssel foglalkozik. Jelentenek Bécsbe és visszajelentenek onnan Budapestre. Elhallgatnak-e az urak azzal a junktimmal, azzal a kvóta-emeléssel, vagy nem? No no, csak legyenek csendben, majd meggyezünk, ha úgy akarja a király. Mert azt mondják mindkét részen, hogy minden a kiegyezéstől függ. Ha lesz kiegyezés, akkor nem szorítja le értékpapirjainkat az osztrák, akkor nem csinál mesterségesen még több bajt, akkor lesz pénz, lesz bőség és lábrakaphat ismét a vállalkozás, az ipar, a kereskedelem a közönség tartama alatt. Az igaz, hogy e javulás csak Ausztriának fog nagyobb javára válni, de Magyarország is kap belőle morzsákat s mit kívánhat még egy ilyen szegény ország, amelyik maga veszi nyakára a jármot s eléggé örömet érez, hogyha felpántlikázzák, mint május elsején a teherhordó barmot.

Pszt. Tanácskoznak a miniszterek. Hogyan leszünk a parlamenttel? Szerencsére a kabinetben nemcsak a hatalom végrehajtói, hanem egyuttal a vezérek, a politikai pártok parancsnokai ülnek. Megbeszélnek egymás között: hogy kinek-kinek van-e annyi befolyása pártjára, hogy biztosítani tudja: amit itt elhatároznak, azt a pártkörökben és a parlamentben végrehajtják. Ez titkos és bizalmas megbeszélés. A legtökösabb. Tehát erről lehet legtöbbet tudni. Mindenki beszámol a magáéról. Ime. A függetlenség párt nem sokat mozgott a nyáron. Csak az időközi választások izgatták, amikor egyik kerületét elvették az oláhok, a másik miatt pedig perbe esett a néppártiakkal, akik a koalíció nagyobb dicsőségére inkább a nemzetiségekkel szövetkeztek, semhogy a függetlenséget támogatták volna. Sőt éppen a függetlenségi párt ellen szövetkeztek a pokol valamennyi

ördögével is. A függetlenségi párt azonban, hogyha nem is nagyon negyvennyolczason, de igen előkelően viselte magát. Itthon lévő vezérei a sajtó útján kihirdették, hogy a pártnak, mint többségnek, mint erősebbnek kötelessége elnézni és megbocsájtani a hűtlenséget és nem szabad megbontania a rendet, ellenben lehetővé kell tennie a további együttélést — nagyobb cél érdekében. És tudjátok-e, hogy mi ez a nagyobb cél? Mi az a nagyobb cél, ami miatt a függetlenségi pártnak, melynek liberalisnak kellene lennie, muszáj együtt maradnia a reakcióval? Mi az a nagyobb cél, amely miatt el kell nézni, hogy egyugyanazon nemzeti feladatokra vállalkozott párt a nemzet ellenségeivel szövetkezik? E nagyobb cél a kiegyezés. Ennek a kormánynak s ennek a többségnek meg kell csinálnia a kiegyezést, mondják tehát ne okozunk zavart, ne idézzünk elő válságot, mert a zavar és a válság veszélyeztetné a kiegyezést. Szórol-szóra így tájékoztatják az utmutatást igénylőket. Aki ezelőtt egy évvel is azt mondta volna, hogy el fog következni az az idő, amikor a függetlenségi pártot a kiegyezéssel lelkesítik, amikor legfőbb feladata gyanánt hangoztatják, hogy a kiegyezést, az Ausztriával való közösség fenntartását elősegítse, hát azt a párt rágalmozójának nyilvánították volna. S most ime csend van. Hegyen-völgyön nyugalom. Senki sem tiltakozik, senki sem indít mozgalmat. És a függetlenségi pártól jelteni lehet, hogy ez igen megbízható párt, hogy a régi mameluk többség ehez képest egy erőszakos kurucz had volt, hogy a régi hatvanhetesek, akik Ausztriával paktáltak, hozzájuk képest Rákócziak és Bocskayak voltak. A megboldogult Prileszky Tádé, akinek az volt a jelenmondata, hogy „szeretném én látni azt a kormányt, amelyet én nem támogatok,” Ucsu, hozzájuk képest egy Lengyel Zoltán volt. Nem hogy a kiegyezés ellen tiltakoznék, de béketűrővel fogadja még azt a tervet is, hogy a osztrákok fel akarják emeltetni a magyar quotát. S ha a kormány nem tartaná szükségesnek a quota emelés elleni tiltakozást, bizony a függetlenségi párt miatt nem sok baja lenne vele. Mivel hogyha ki van adva az ordreé, hogy a kiegyezés létesítése mindennél fontosabb, hát képesek volnának nagy elszántságukban jellemezni felemelni is, sőt ha parancsolják, akár a Lánczhidat is felemelik és viszik a hátukon Bécsbe. Szeretnők mi látni, — mondják — azt az intrikát, amivel a Burgban a függetlenségi párt iránti bizalmat csökkenteni lehetne. Szeretnők mi látni azt a közönségi javaslatot, amit mi meg nem szavaznánk! A függetlenségi párt támogatását tehát garantálni lehet. Nincs az ellenkezőről semmi dokumentum. Kossuth Ferenczhez érkezhettek panaszok személyi jellegű kérdések miatt és magánérdekek miatt: kereshettek nála vigasztalást mellőzötték és ambíciók kielégítésére vágyók. De az ország dolga miatt és a függetlenségi párttal szemben támasztott igények miatt, úgy gondolom, senki sem panaszkodott. A néppárttal szemben keletkezett harcias hangulat is eltűnt, mihielyt Kossuth Ferencz a távolból a békességet hangoztatta.

A néppárt bizonyítványa nem tiszta kitűnő, de elégséges. A néppárt nem feltétlenül támogatja a vezérért és olykor virtuskodik. A párt harcias tagjai még észben tartják, hogy miképpen tessékelték ki gróf Zichy Jánost, aki elnökük volt. Megválasztották elnöküknek, de azzal a kikötéssel, hogy lemond. S a lemondás után következett a kiléptetés. Mivel hogy a néppárt azt kívánja, hogy az elnök igazodjék ő szerintük és nem ők az elnök akarata szerint. Erre folyton hivatkoznak, s azt mondják,

hogya Zichy Aladár nem egyezik velük, hát őt is ki fogják buktatni. Csakhogy Zichy Aladár egyuttal miniszter és pedig a király személye-körül, ennél fogva több hatalom van a kezében és több eszköz arra nézve, hogy a pártra befolyást gyakoroljon. És egész biztossággal mondotta, hogy a néppárt benntmarad a koalícióban, mert fontos feladatok vannak: a kiegyezés és a létszámemelés. Ime: a néppárt kuruczodik, ha kell, egyes tagjai a maguk szakállára ellenzékeskednek, hanem hogyha hivatalosan kell beszélni és olyan nyilatkozatot kell tenni, melyre Bécs is ügyet vet, akkor a néppárt nemcsak a kiegyezést vállalja, de még a létszámemelést is. Fődolog nála a versenyképesség: felfelé hivatalosan a párt egésze által, lefelé felelősség nélkül a párt egyes tagjai által. Tessék elhinni, hogy a néppárt nagyon jól érti a dolgot: ez az igazi koalíciós párt, a legjellegzetesebb falusi vegyeskereskedés, melyben kocsi-kenőcs épp úgy kapható, mint szódavíz és szalmakalap. És ha a király valamely darabon-tot ki akar tüntetni és Zichy Aladár hárman-lanék az előterjesztés formalitásának az elvég-zése, akkor ott vannak a kabinetben a függet-lenségi miniszterek, hogy tiltakozzanak, valamint a néppártban mindig akad vállalkozó, aki nyílt színen üldözze Fejérváryékat. Zichy Aladár azonban mindig vállalja, hogy a néppárttal nem lesz baj és Rakovszky ügyel, nehogy a néppárt kormányképessége csorbát szenvedjen.

Végül pedig az alkotmánypárttal a legkevesebb vesződés van. Az előterjesztések legkevesébb zavarhatják, mert hisz a párt hatvan-hetes, kiegyezési, alkotmányhü és királypárt. Ám a neve is, alkotmányhüség és királyhüség is kötelezi, hogy megszerezze az alkotmány-biztosítékokat. Programjában van e feladat, de ezenkívül legtermészetesebb az a hite, hogy a királynak épp úgy érdekében van az alkot-mányjogi kérdések tisztázása, mint az uralko-dónak, máskülönbben állandó békés együtt-működés lehetetlenné válik. A kiegyezést az alkotmánypárt mérlegeli, bírálja, de nem ellenzi. Feltétele azonban, hogy a többi pártok is meg-szavazzák, nehogy a maga szavazatát a vá-lasztó közönségnél ellene használják fel. Vala-mennyien, akik az alkotmánypárt tagjai közül nyilatkoztak hangoztatták az alkotmánybizo-sítékok megszerzését és a méltányos kiegye-zést.

Természetesen a többiekkel, a koalícióban kívül lévőkkel is számolnia kell a kormánynak. A horvátokról jelentést tesz Rakodczay, az új bán. Azok vagy megelégednek az újabb kedvezményekkel és október tizedikére leszerelnek, vagy pedig királyi biztost kapnak. A horvátok koalícióját, ahol csak lehet, bontogatják s itt-ott már sikerült is rést ütni rajta. A nemzeti-ségiek csoportjából is kiragadott a kormány három szerbet. A többiek elégedjenek meg vele, ha bántalom nélkül behozhatják Vajda Sándort. Egyébként azonban a horvátokkal és nemzeti-ségiekkel szemben a kormány kész elmenni a legvégsőig; még a hárszabályrevízióig is.

És ha akár e kérdés miatt, akár más miatt valamely non putarem történik, ha az ősi saisonra nem biztosíthatja a program-miszter elvállalt teendők teljesítését, akkor jön-nek a provizóriumok. Akkor a költségvetés helyett indemnitás lesz, a delegációk szintén indemnitást szavaznak meg s a kiegyezés helyett is provizórium lesz.

A választási reformot azonban az idén nem tárgyalják: A sok bizonytalanság között ez a legbizonyosabb. És ezzel a koalíciós

parlament élete is meg van hosszabbítva, ami nem lényegtelen dolog a mandátum birtokosok szempontjából.

Mégis lehet kombinálni afelől, hogy a kormány ultimátumot állapít meg a kiegyezés kérdésében és hogyha az osztrákot nem sikerülne másképpen visszaszorítania, benyújtja lemondását.

Senkit se lepjen meg tehát az a körülmény, hogyha esetleg a mai miniszter-tanácsal kapcsolatosan a kormány lemondásá-ról is olvas hirt. Viszont azonban a kiegyezés még akkor sincs elintézve, hogyha az osztrákok visszavonulnak: A kabinetkérdés még egy-szer felvetődik és pedig a pártokkal szemben, hogyha ezek a kiegyezés előterjesztésének ide-jére nem volnának eléggé megpuhíthatók.

Ez már egészen más lesz, mint a pozsony-bécsi villamos. Mert — a király akarja.

És ha jól viseljük magunkat, akkor nem-sokára bécsi jelentést kapunk arról, hogy októ-berben a király látogatóba Budapestre jön.

A minisztereknek ebben már ma meg kel-lött állapotodniok, hogyha a sablonokhoz hívek akarnak maradni.

* * *

II. Különböző néppártok.

A vasuton utazik két ur s egyik azt mondja a másiknak:

— Szeretnék belépni valamelyik politikai pártba. Mit gondol, hova lépjek be?

— A függetlenségi pártba.

— Nem kell. Olyanba szeretnék belépni, ahol az ember érvényesülhet.

— Hisz ez az. A függetlenségi párt előbb-utóbb átveszi az egész kormányt.

— Nem így gondolom. Nem a párt érvé-nyesüléséről szólok, hanem a magaméről. A függetlenségi pártban nagyon sokan vannak, ott minden helyet lefoglalnak

— Akkor ott van a néppárt.

— Az igen. De én többféle néppártot látok. A keresztény szocialista párt is néppárt. A szocialdemokraták is azt mondják, hogy ők a nép pártját alkotják. Még a nemzetiségiek és a radikálisok is a néppel kísérleteznek. Ez mind nem való nekem.

— Hát tudja mit? Alakítsunk egy új nép-pártot. A protestáns néppártot. Erre még nem csináltak prospektust s most csak mi ketten vagyunk, lefoglalhatjuk a jó helyeket.

— Protestáns néppárt! — Nem is olyan bizarr ötlet, mint ön gondolja. Ha a néppártok felekezeti színe úgy terjed, mint eddig, akkor még erre is sor kerülhet.

Budapest, szeptember 9.

Beszámoló. Dr. Csizmazia Endre Sopron város országgyűlési képviselője, e hónap 29-én tartja meg beszámolóját. Ez alkalomból több országgyű-lési képviselő is megfog jelenni Sopronban. Ugyan-akkor lesz a függetlenségi és 48-as pártkör ünne-pies megnyitása. Weber János, a bonyhádi kerület országgyűlési képviselője, múlt vasárnap tartotta meg beszámoló-beszédét Bonyhádon. Társaságában volt dr. Pleininger Ferencz, Pécs város képviselője is. Dr. Kanaler Antal indítványára a beszámoló meghallgatására egybegyűltek bizalmat sza-vaztak a kormánynak és azt táviratilag üdvözöl-ték. — Markos Gyula, a péri kerület országgyűlési képviselője, tegnap Győrpázmádon és Nyalkán beszámoló beszédet tartott. Lelkesítő beszédet in-tézt a polgársághoz Simkó József országgyűlési képviselő is, aki Markost lekísérte a kerületébe.

KÜLFÖLD.

A marokkói veszedelem.

Drude tábornok legutóbbi távirata szerint, tekintettel arra, hogy az előkelők küldöttsége még nem érkezett meg, elhatározta, hogy El Ma Aizival megállapított fegyverszünetet meghosszabbítja. Ha a küldöttség estig nem érkezik meg és nem jelenti be a meghódolást, holnap reggel ismét megkezdí az operációkat. A mióta a francia csapatok Kazab-lankába érkeztek, nyolcszáz benszüllött esett el.

Drude tábornok El Ma Aizi egyik fegyver-szünetet kérő követe előtt kijelentette, hogy kész az ellenségeskedést néhány napra megszüntetni, ha a m kezdett tárgyalás őszinte és alkalmas arra, hogy az ellenségeskedést véglegesen meg-szüntesse.

A Korrespondenzia jelentése szerint a kabil-törzs három követe följánlotta Drude tábornok-nak a fegyverletételt negyvennyolcz órán belül. Azt kérték, hogy időközben szüneteljen az ellen-ségeskedés. A követek közül kettő a táborban maradt tuszul.

A Mazagánban őrzött fegyvereket úgy látszik még sem adták ki Mulej-Hafidnak, mert Filibert tengernagy szombati távirata szerint a kiadás dol-gában még egyre tárgyalnak.

Raizuli ma közölte az angol követséggel a Maclean szabadon bocsátására vonatkozó vég-leges feltételeit: Védelmet kér Angolország részé-ről, a maga részére tetuani pasává való kinevezte-tését és teljes amnesztiát.

A Havas-ügynökség megczáfolja a spanyol lapoknak azt a híréit, hogy a francia kormány azt ajánlotta volna a spanyol kormánynak, küld-jenek együttesen 50.000 főnyi hadsereget Ma-rokkóba.

A Frankfurter Zeitung párisi levelezőjének értesítése szerint szeptember 30-ikán lesz esedé-kes a Mendelsohn bankcsoport által 1905-ben a marokkói szultánnak előlegezett tíz millió márka visszafizetése. Minthogy az összeg visszafizetése a mostani körülmények között lehetetlen, a bank-csoport kénytelen lesz a visszafizetés elhalasztásába beleegyezni. A bankcsoport franciaországi tagjai állítólag már beleegyeztek a visszafizetés elhalasz-tásába.

Az osztrák kormány rekonstrukciója. Politikai körökben beszélnek, hogy Gessmanon kívül a Beck-kabinet rekonstrukciója alkalmával Ebenhoch tartományi főnöknek fog jutni a pénzügyi tárca, Korytowski pénzügyminisztert pedig a galicziai helytartósággal fogják kárpótolni.

A szultán és az igazságügyi reformok. A szultán, hogy megelőzze Ausztria-Magyarország és Orosz-ország ismeretes, az igazságügyi reformokra vo-natkozó követeléseit, konkrét javaslatokat dolgoz-tat ki ebben az ügyben. A szultán a leghatáro-zottabban visszautasítja a két nagyhatalom köve-lését, hogy Macedóniában az igazságügy ellen-őrzését épügy a nagyhatalmak delegáltjaira biz-zák, mint a pénzügyekét.

Az orosz helyzet. Odesszában a nálasztói joga-sultsággal bíró választók száma az új választó-törvény alapján a felére szállott le. A zavargás még nem ért véget. A nagyoroszok az odesszai zsidókhoz kiáltványt intéztek, melyben azt mond-ják, hogy az üldöztetés elől csak úgy menekül-heinek, ha nagyobb pénzüsszegeket fizetnek. Moszkvában csak kadet-, oktobrista- és monarkista-pártiak jelöltetik magukat. A kadetok győzelmét biztosra veszik.

Szamosz sziget új fejedelme. Szamosz sziget la-kossága minden a szultán által kinevezett fejedel-met visszautasít. Georgiadesz Effendis, az új fe-jedelem ennek következtében Szmirnában fél zászlóalj gyalogságot vesz föl a hajójára, hogy partraszállását esetleg erőszakkal is lehetővé tegye.

Pör, amelyikben nehéz a döntés.

☉

A pör az orvosok és a beteg munkásokat segedelmező pénztár között áll.

Az orvosok azt mondják, hogy a munkás-pénztár számára igen sokat dolgoznak, de igen keveset kapnak munkájukért. Kora reggeltől késő estig járnak a szegény betegekhez házról-házra; gyógyítják őket, vigasztalják őket. Ez a munka annyira lefoglalja őket, hogy magángyakorlatuk alig lehet. Agyukat-testüket emésztő dolgukért pedig alig kapnak többet, mint egy jobbfejta géplakatos. Ezt ők tovább nem tűrik. Ultimátumot küldenek a pénztárakhoz, hogy fizessenek többet, mert ha ezt nem tennék, sztrájkolni fognak. Tegnap Alsó-Ausztriában cselekedtek így az orvosok, ma Győrben, holnap másutt fogják megtenni.

A munkások erre azt válaszolják, hogy ők szegények, ők nem képesek többet fizetni, mint amennyit most fizetnek.

Minden más ilyen érdekdifferenciánál az ember öt percnyi gondolkodás után megalkotja a véleményét. S ha a körülményeket ismeri, vélekedését még az alaposág pánczélja is vétezheti. A munkásnak van igaza, vagy a munkáltatónak van igaza; vagy a juste milieu köpönyegében szívesen tetszelgők szerint: egyiknek sincs igaza, mind a kettőnek engednie kell. De az orvos és a beteg között álló pörben nem lehet így egy-kettőre — nem is ítéletet — de még csak vélekedést sem mondani.

Az orvosnak igaza van, mikor munkájáért annyit követel, hogy abból tisztességesen megélhessen. Sok esztendőt fordított tanulásra; háta meggörnyedt, szeme elgyöngült, haja megritkult, míg diplomáját megkaphatta. De nemcsak ezért érdemel illő jutalmat. Az orvosnak bizonyos foku kényelemben kell élnie, ha hivatásának meg akar felelni. Nem mondhatja, hogy tanulmányait befejezte; neki folyton kell tanulnia, művelődnie és tökéletesednie mesterségében. De tanulnia nem lehet akkor, sőt még orvosi föladatát sem oldhatja meg még a legprimitív módon sem, ha anyagi gondok tépázzák, ha hitelezők szorongatják s ha gyermekei mezitláb futkosnak. Az orvosnak, igenis, jó módban kell élnie. S ha szabad egy szentenciát megkoczkáztatni, akkor elmondható, hogy valamely nemzet műveltségének fokát nem a szappanfogyasztás határozza meg, hanem az, milyen módban élnek doktorai. Magyarország ezen a téren aligha juthat az első sorokba.

Nem kísérheti azonban a rokoniszenv az orvosokat a sztrájk útjára. Előttünk, szimpla emberek előtt, ugyanis ez a kép áll. A beteg kinoktól gyötörve hánykolódik az ágyában; hívják hozzá az orvost, de az orvos nem jön, mert sztrájkol. Hát ez olyan rettenetes kép, hogy beleborzong az ember háta. A sztrájkoló orvos föltétlenül vétkes, megérdemli a fegyházat — mentség számára nincsen. Az ilyen eshetőségnek elkövetkezését el sem tudjuk képzelni s bátorsággal állíthatjuk, hogy nem is fog elkövetkezni. Ha éhezni is fog az orvos, a segedelmező még akkor sem tagadja meg a beteg munkástól. Ez bizonyos.

A munkás szegénysége erős enyhítő körülmény. Bárha szegény, azért joga van mindenféle segítséghez, melyet a modern orvosi tudomány csak nyújtani képes. Ha nincs semmije sem, azért nem szabad kőbor ebként elpusztulnia. Ha azt mondja, hogy többet nem képes fizetni, csak ennyit — a segedelem tőle semmiféle czimen, semmiféle körülmények között meg nem tagadható. Az ő szegénységével szembe a sztrájkot szögezni, nem lehet. S aki ezt kétségbe meri vonni, fegyvert nyújt azok kezébe, kik a mai társadalmat összeomlásra megérettnek mondják.

Bajos tehát itt ítékezni. Az orvosnak igaza van, de igaza van a szegény embernek is. Még csak azt sem lehet firtatni, melyik a nagyobb igazság, mind a kettő egyforma nagy. A megoldás valahol az állam kezében lesz. Az állam annyi mindenbe beleavatkozik, amihez semmi köze sem lenne, hogy végre a közegészségügyet is kezébe vehetné. Ennek adminisztrálása igazán az ő föl-

adata lenne. Államosított közegészségügynél még sem fordulna elő, hogy az orvosok sztrájkról beszélnek; a szegény emberek pedig a pokolnál is jobban átkozzák a pénztári orvost, aki a szegény emberrel nem törődik, kurtán-furcsán bánik vele, morózus, ha melléje kerül, siet és ridegen bánik vele.

A velencei gyilkosság.

— Hurokra került bünszövetség. —

Budapest, szeptember 9.

Egy velencei távirat szerint a tragikus körülmények közt megsebzett Komarovszky gróf belehalt a sérüléseibe.

Utólag kiderült, hogy a gyilkosság magyarázatát kutató rendőrség helyes irányban nyomozott. Nem politikai okok, nem is szerelemfűtés, hanem egy szervezett bünszövetség áldozata lett Komarovszky gróf. A bünszövetség irányító rossz szelleme pedig a gróf menyasszonya, a csodaszépségű Tarnowszka grófnő volt, aki szerelmeze élete árán akart hozzájutni ahhoz a félmillióhoz, amire a gróf életét az ő javára biztosította. A démoni, embermegrontó tulajdonságok csodálatos, komplikált keveredése volt ez a nő, aki veszte lett minden férfinak, aki közelébe került. Tarnowszka grófnő készítette Komarovszky gróft arra, hogy életét biztosítsa s ő hevitette a szerencsétlen Naumov szerelmét és elkeseredését addig a fokig, amelyen túl a revolvergolyó következik. Vannak még homályos pontok az ügyben, de már az bizonyos, hogy a gyilkos Naumov épen olyan kijátszott áldozat, mint Komarovszky gróf s hogy az egész szövevényes bűntény tengelyében a csodálatos szépségű orosz asszony áll, akinek egy züllött moszkvai ügyvéd, Prilukow volt az engedelmes eszköze. Prilukow a rendőrség előtt töredelmes vallomást tett. A grófné még tagad. De valószínű, hogy a tények fölhalmozódása mihamar őt is beismerésre kényszeríti.

A bonyolódott esetről újabb híreink a következők:

A bűntárs mindent beismer.

Prilukow ma teljes vallomást tett. Amikor elmondták neki, hogy gróf Komarovszky belehalt sebeibe, teljesen kilépett eddigi tartózkodásából és kijelentette, hogy kész mindent elmondani. A gróf halálhíre mélyen megrendítette Prilukowot. Meglátszott az arcán, hogy milyen súlyos belső harcot viv magával. Tudára adták, hogy letartóztatását és Tarnowszka grófnő letartóztatását fenntartják és átadják őket a bíróságnak. Prilukow, amikor ezt hallotta, teljesen megtört, egy félórai megfontolási időt kért, hogy összeszedhesse magát és aztán teljes vallomást tett.

Eszerint gróf Komarovszky meggyilkolása előre megfontolt terv alapján történt. Prilukow állítása szerint ezt a tervet Tarnowszka grófnő eszelte ki, aki eredetileg azt kívánta tőle, hogy maga ölje meg gróf Komarovszkit, de ő erre nem vállalkozott és így került a sor Naumovra. Neki kellett közbejárni az életbiztosítás megkötésénél és a grófnő jutalmul kezét ígérte neki.

Tarnowszka grófnőt és Prilukowot ma átadták a törvényszéknek. Jellemző, hogy Tarnowszka grófnő kedvenc ölelét is magával akarta vinni a czellába, ezt azonban nem engedték meg neki.

Tarnowszka grófnőt ma délután szembesítették Prilukowval. Prilukow ismételve vallomását, mely szerint a grófnő őt magát rávette arra, hogy ölje meg gróf Komarovszkit és amikor közölte vele, hogy ő erre nem képes, kijelentette, hogy Naumovot fogja erre rávenni. Tarnowszka grófnő, ki automobil-kosztümben, hátul megkötött automobil-fátyollal jelent meg a rendőrbiztos előtt, tágra nyitott szemekkel nézett Prilukowra és aztán megvető hangon, gunyosan mosolyogva, egyszerűen a szemébe vágta:

— *Őn hazudik!*

Prilukow ügyvéd kezdetben határozottan tagadta, hogy tudott a velencei merényletről. A bécsi rendőrség azonban folytatta a nyomozást és számos terhelő adatot derített ki Prilukow ellen. Így megállapították, hogy Prilukow két detektív-

intézet tulajdonosával érintkezésbe lépett és fölszólította őket, hogy adjanak melléje egy embert, a ki egy olasz arisztokratát kloroformmal elkábítana. Kiderítették azt is, hogy Prilukow nemrég revolvert vásárolt és a katonai czéllövő téren lövőgyakorlatokat végzett. Azonkívül ő volt az, a ki közbenjárt, a mikor Komarovszky gróf az életét fél millió frank erejéig biztosította és a ki a biztosító intézetben megkérdezte, hogy érvényes a biztosítás akkor is, ha gróf Komarovszkit meggyilkolják. Prilukow ügyvédnél könyvet találtak a kábító szerekről és ebben a könyvben külön meg volt jelölve az a rész, hogy Prilukow a merénylet idején Velenczében volt és két magándetektív volt vele, állítólag azért, hogy Komarovszky grófra ügyeljenek.

Ilyen körülmények között egyre valószínűbb lett az a föltevés, hogy gróf Komarovszky valószínűleg összeesküvésnek esett áldozatul és hogy az összeesküvésbe a gróf kedvese, Tarnowszka Mária asszony is bele volt keverve.

Érdekes megemlíteni, hogy az Anker biztosító-intézet a gróf Komarovszkival kötött életbiztosítás egy részét át akarta ruházni a budapesti Fonciére biztosító intézetre, amelynek igazgatója azonban nem találta az ügyletet megfelelőnek s nem fogadta el a biztosítást.

Tarnowszka grófnő.

A velencei bűntény előterébe került Tarnowszka grófnő egyike a legérdekesebb egyéniségeknek.

A Tarnowszka grófi család egyike volt Oroszországi kormányzóságban a legtekintélyesebb nemesi családoknak. Gróf Tarnowszka mintegy tíz-tizenegy év előtt nőül vette Rulik Nikolajevszka Mária grófnőt. A fiatal asszony rendkívül könnyelműen és tékozló módon élt és szeretőket tartott. Amikor férje egy napon megtudta, hogy a felesége megcsalja, igen gyorsan végzett és az udvarlót lelőtte. Ez 1903-ban történt és az orosz sajtó akkor tele volt szenzációs leleplezésekkel Tarnowszka grófnő életéből. A sajtóban már akkor felmerült a gyanu, hogy a grófnő bűnös viszonyát közvetítő újján maga juttatta férje tudomására, azért, hogy udvarlójától, akit már megunt, szabaduljon. A vizsgálat azonban, melyet ez irányban megindítottak, ezt a gyanut nem erősítette meg.

Gróf Tarnowszka válópört indított felesége ellen, a grófnő pedig egyetlen gyermekével együtt elhagyta férje házat, és a gróf ma sem tudja, hogy felesége hova lett.

A grófnő Moszkvába ment, ahol ügyvédet keresett. Prilukowhoz fordult, aki még akkor köztisztelőben álló ügyvéd volt és boldog házasságban élt feleségével, akitől egy most körülbelül 13 éves fia született. A csábítóan szép Tarnowszka grófnő ügyeinek megbeszélése végett számtalanszor felkereste az ügyvédet, aki végre belebolondult, megvaltozott neki a szerelmét és a grófnő persze meghallgatta. Ez volt Prilukow veszte. A mesés fényűzéshez szokott grófnő, aki állandóan százezreket költött, egyre nagyobb igényeket támasztott Prilukowval szemben, aki dus jövedelmeit egészen ráköltötte erre a veszedelmes asszonyra és saját feleségét és gyermekét elhanyagolta. Lassanként mindjobban adóságra keveredett. Felesége, amikor látta, hogy nem bírja a veszedelmes asszony hálójából kiszabadítani, hátat fordított neki és beadta ellene a válópört. Prilukowot patronusa, aki tudta, hogy Tarnowszka grófnő milyen asszony, hiába intette, hogy váljon el tőle, mert különben elzüllik és gonosztevévé fog válni. Prilukow fel sem vette ezt a figyelmeztetést, de a tékozló asszony egyre nagyobb igényeket támasztott vele szemben és amikor már olyan mélyen volt az adóságban, hogy nem csinálhatott több új adóságot, a múlt esztendőben a kliensei pénzét is elsikkasztotta. A hiányzó összeg körülbelül 50 ezer rubelt tett ki, ami mind a grófnő szeszélyeinek kielégítésére volt szükséges. Prilukow a sikkasztás után életunt lett és hogy megszabaduljon a kellemetlenségektől, melyek reá vártak, klórkáli ivott. Esméletlenül esett össze és 28 óra hosszán életveszélyben forgott, de az orvosok tudomány-

megmentette. Amikor azonban feléptült, erkölcsi ellentállása megtört és és ettől fogva akaratnélküli eszköze lett az ördögi természetű asszonynak.

Prilukow, amikor a kórházat elhagyta, nem akart szegény és gyalázatban tovább Moszkvában élni és külföldre menekült, ahol nemsokára találkozott Tarnowszka grófnővel, ki pártfogásába vette. Együtt beutazták Európa főbb városait, voltak Berlinben, Velenczében és Bécsben.

A grófnő azonban nem maradt hű Prilukovval szemben, mint ahogy vele elhitetni igyekezett, hanem tovább kultiválta a változatosságot, amely már a vérben volt. Még Oroszországban megismerkedett a rendkívül csinos Naumov Miklós orosz hivatalnokkal, aki szintén előkelő orosz családból származott. Naumov szintén rajongott a grófnőért, aki valóságos mestere volt annak, hogy egyidejűleg több viszonyt folytasson és emellett mindegyik kedvesével elhitette, hogy ő az egyedüli kegyelt. Naumov nős ember volt, de válópórt indított felesége ellen és Tarnowszka grófnőt akarta nejevé tenni. A grófnő vonzódott is hozzá és ha azt tudta volna róla, hogy eleget tesz fényűző hajlamainak, szívesen is lett volna a felesége. Eközben azonban Prilukowot is, valahányszor hátat akart neki fordítani, folyton újabb fogásokkal újra magához láncolta.

Naumov szerepe.

Naumov még Bécsben kutatott és lesett gróf Komarovszki után s szállodájában olyan gyanusan és izgatottan viselkedett, hogy a szálloda személynéje felhívta reá a rendőrség figyelmét. Amikor pedig Komarovszki elutazott, megjelent a Bristol-szálloda portásánál s aziránt érdeklődött, hogy vajjon a gróf csakugyan Velenczébe utazott-e? Amikor igenlő feleletet kapott, ő is még aznap követte a gróft. Egy sürgőnye is bizonyítja, amit egy hölgyhöz (kétségtelenül Tarnowszka grófnőhöz) intézett: „Tudom” — szól a sürgöny — „hogy érzelmei velem szemben nem változtak és én ezért elhatároztam, hogy házasságát minden eszközzel megakadályozom. Tudom a rivalisom velencei címét.”

Prilukow és Tarnowszka tervéhez, hogy az életbiztosítási összeget, a félmilliót maguknak megkaparítsák, kitűnő eszközzel mutatkozott a szerelmes Naumov. A szerencsétlen Naumov, a gyilkos, tehát tulajdonképpen szintén áldozat. A fogás teljesen megtörte Naumovot. Enni, inni nem akar. Beismeri, hogy rálőtt a grófra és pedig magánügyben történt összetűzés miatt. Tagadja, hogy szerelemféléstől, vagy politikai okokból követte el a gyilkosságot. Nagyon élénken érdeklődött gróf Komarovszki állapota iránt és azt az óhaját fejezte ki, hogy bár felgyógyulna. Elmondta, hogy tettének elkövetése után öngyilkos akart lenni, revolverével halántékon akarta magát löni, de a fegyver csülörtököt mondott. Amikor aztán emberek jöttek, megszökött.

Bizonyítékok a grófnő ellen.

Tarnowszka grófnő tagad, de Prilukow vallomásán kívül is számos bizonyíték szól az ő bűnössége mellett.

Kétségtelen és bebizonyosodott tény, hogy a grófnő Bécsben Prilukowval több ízben érintkezett és pedig — titokban. Az is bebizonyosodott tény, hogy a gyilkos Naumovot is felkereste két vagy három ízben szállóbeli lakásán, amikor ez a gyilkosság előtt szintén Bécsben időzött. Ilyenkor rendszerint nagy jelenetek folytak le közöttük. Naumov szemmeláthatólag a grófnő befolyása alatt állt s a szállóbeli alkalmazottakra olyan benyomást tett, hogy függő viszonyban van a grófnővel szemben.

De döntően gyanus a grófnőnek az a sürgőnye, amelyet Krakóból küldött tegnapelőtt Velenczébe Prilukownak. A sürgöny megérkezése alkalmával azonban Prilukow nem volt Velenczében s a rendőrség kapta kézhez s bontotta fel a táviratot, mely így szólt:

„Tudom, hogy ott vagy. Tégy, amit akarsz. Nckem mindegy. Amit mondtam, jó. Téged szeretlek mindig. Veronába sürgönyöztem. Szíves üdvözlöt!”

Kétségtelen, hogy ez a sürgöny csakis a gyilkosság elkövetésére vonatkozhatott.

A grófnő mindent beismerl.

Ma délután hosszasan vallatták Tarnowszka Máriát. Több óráig tartó keresztkérdések után a grófnő sirva fakadt és bevallotta, hogy ketten, ő és Prilukow akarták eltenni láb alól gróf Komarovszkit, de nem benne, hanem Prilukowban fogamzott meg a gyilkosság terve, ő azonban tudott mindenről.

A rendőrség nyomára jutott, hogy Tarnowszka grófnő az utolsó napokban még egy negyedik férfival is viszonyt kötött. Távirat jött ugyanis Velenczéből egy olasz tisztől, aki tudatta a grófnővel, hogy Komarovski jobban érzi magát. Ebből a telegrammból jött rá a bécsi rendőrség, hogy a grófnő Velenczében viszonyt kezdett egy olasz tiszttel, aki megígérte neki, hogy a gróf állapotáról minden nap táviratot fog küldeni. Egy telegrammot Velenczéből Kiew felé való útján kézbesítettek a grófnőnek.

A gyilkosság részletei.

A Gazetta di Venezia ma a következő részleteket közli gróf Komarovski meggyilkolásáról:

Mikor a szobaleány bement jelenteni a grófnak, hogy látogatója jött, Komarovski hálóköntőben a folyosóra ment és meglátva Naumowot, akivel baráti viszonyban volt; szívesen üdvözölte és kezét nyújtott neki. Naumow szó nélkül előrántotta revolverét és ötször lőtt a grófra.

— Miért tetted ezt? — kiáltott rá Komarovszki.

— Mert nem akarom, hogy feleségül vedd Tarnowszkát — felelt Naumov.

— Miért ölsz meg? — szólt meg ismét a súlyosan sebesült gróf. Tudod, hogy kis gyermekem csak nemrég vesztette el anyját. Meg akarod fosztani apjától is?

Naumov megrendülten állott ott és revolvere csövét homlokához szorította. Főbe akarta magát löni, de nem volt több golyóra töltve a revolver.

Naumow megmarad első vallomása mellett, hogy azért ölte meg Komarovszkit, mert szemet vetett Tarnowszka grófnőre, akibe ő szerelmes volt. Most is azt állítja, hogy senki sem gyakorolt rá befolyást. A szerencsétlen fiatal embernek sejteltme sincs arról, hogy vak eszköze volt a grófnőnek és Prilukownak.

Mi lesz a félmillióval?

Az Anker biztosító társaság vezetője akképen nyilatkozott, hogy gróf Komarovszki biztosítása több okból semmis. Az Ankert csak 30.000 korona erejéig érinti az eset, mert viszontbiztosításokkal fedezte magát.

— Mielőtt a kötvényt kiállítottuk — mondotta az igazgató — több tanu jelenlétében azt kérdeztük a grófnőt, vajjon van-e politikai vagy személyes ellensége, mire a gróf határozottan nemmel felelt, Tarnowszka Mária pedig élénken közbe vágott:

— Az én vőlegényemnek ellensége! Hisz ő maga az angyal!

Most pedig az orosz főkonzulátuson értesültem, hogy gróf Komarovski tagja volt az igazi orosz férfiak szövetségének. Ez az egy körülmény is elegendő a biztosítás megsemmisítésére.

Jellemző, hogy a grófnő unszolására van egy kikötés, amely kimondja, hogy a biztosított csak az ő beleegyezésével másíthatja és módosíthatja a kötvényt. De megsemmisíthető a biztosítás főképpen azért, mert a kötvény tulajdonosa a biztosítottnak halálát siettetette.

Gróf Komarovski ez év augusztusában írta meg végrendeletét; fiának a hitbizományt hagyta, általános örökösül pedig Tarnowszka grófnőt tette meg. A végrendeletnek egy pontja úgy szól, hogy akkor is Tarnowszka Mária lesz az általános örökös, ha a gróf nem természetes halállal hal meg.

Ma Velenczébe érkezett a meggyilkolt gróf anyja. Beszélt, hogy fiának vagyona nem több egy milliónál. Meg van róla győződve, hogy Tarnowszka Mária kalandornő és sohasem volt grófnő.

Tarnowszka Máriát, Prilukowot és Perier Eliz társalkodónőt ma átszállították az országos tör-

vényszék fogházába.

Akik egészen közelről látták Tarnowszka Máriát, azt mondják, hogy arcza ki van festve és nagyon is látszanak rajta a szépitőszerek romboló hatásai. Középtermetű, sovány, de felette elegánsan öltözködik és mozdulatai kecsesek. Sokkal idősebbnek látszik, semmit valóban.

A bécsi orosz kolónia kiváló tagjai naponta telefonon és személyesen tudakozódnak Prilukow állapota felől.

Ennek az a magyarázata, hogy Prilukow Moszkvában előkelő körökkel volt összeköttetésben.

Mikor tegnap éjszaka Stuckert rendőrtanácsos befejezte a kihallgatást és Prilukowot visszavezették czellájába, így szólt megkönnyebbülten:

— Hála istennek. Legalább nyugodtan fogok alhatni.

Ma reggel látszott rajta, hogy álmatlanul töltötte az éjszakát.

Az egész napon át tartott kihallgatás végén Tarnowszka asszony bevallotta, hogy gróf Komarovszki meggyilkolásában ő is részes. Csak abban a pontban különböznek Tarnowszka asszony és Prilukov vallomásai, hogy előbbi azt állítja, hogy Prilukov nemcsak értelmi szerzője volt a gyilkosságnak, hanem azt maga akarta végrehajtani, Prilukov pedig az ellenkezőjét állítja.

Zavargó oláhok.

— Megostromolt iroda. —

Nagyvárad, szeptember 9.

A közelmúltban lezajlott választás óta vérszemet kapott amugy is elég vakmerő oláhok a Belényes közelében lévő Wilgerodt-féle szudkicsi faterlepen óriási zavargást rendeztek és megostromolták a czég irodáját, hogy agyonverjék a beneszorult pénztárnokot.

Az oláh parasztlak mostani szárazság idején, hogy a fának vizen való usztatása lehetetlen, a fának szekéren való szállítását végzik. Természetük természetesen nem tagadják meg, annak daczára, hogy a czég elég tisztességesen fizeti őket, lelkiismeretlenül lopják a fát. Manipulációikat nem is leplezik, hanem minden egyes esetben, amikor egy fával megrakott szekér eléri a falu határát, az oláh kocsis megáll és ledob a szekérről néhány hatalmas fatöngőt, amelyek elég tekintélyes értéke van. Természetes dolog, hogy a vakmerően folytatott tolvajlások feltűntek és a czég pénztárnoka szombaton, a hetibérek kifizetése napján kijelentette, hogy addig nem fizet egy krajczárt sem, amíg az oláhok meg nem nevezik a fatolvajt.

A vademberek éktelen dühre gerjedtek, amikor ezt az intézkedést megtudták. Amugy is sürű véruk fellobbant és kaszát, kapát, furkóst ragadtak és úgy rontottak a pénztárnok után, aki bezárkózott az irodába. A horda rávetette magát az irodaépületre, betörte az ablakokat és épen az ajtó feszegetéséhez látott, amikor meglepte őket Szarvas Ferencz, a faterlepek gépésze. A földühödött oláhok a fegyvertelen emberre vetették magukat és vasvillával úgy vágták fejbe, hogy eszméletlenül, véresen összerogyott. A halálra rémült pénztárnok erre revolverét rástította a munkásokra, akik közül többen puskáért szaladtak, hogy a golyókért golyókkal fizessenek. A helyzet kétségbeejtően válságos volt. Néhány perc és az oláhok rátörnek a pénztárnokra az ajtót és fölkoncolják a szerencsétlen embert.

Éppen az utolsó pillanatban érkeztek futólépésben a telefonon avizált csendőrök, akik hamarosan megfékeztek a garázda embereket. A dulakodásban két ember megsebesült, többet letartóztattak. A vaskói főszolgabíró, aki maga is megjelent a színhelyén, szigorú vizsgálatot indított: ki a kezdője a zavargásnak. A telepet most csendőrség őrizi és ezeknek a szuronyai elől elbujnak a gyáva oláhok.

A rend tehát e perczen már helyre állott, de hogy meddig fog tartani, azt senki sem tudja. A munkás zavargások ugyanis erre felé napirenden vannak, mert a Magdeburgból betelepült czég rosszul fizeti az embereket.

Tűzhalálvész Győrben.

(Egy nagy múmalom égése.)

— Saját tudósítónktól. —

A párisi áruház katasztrófájának borzalmai ujtak meg ma Győrben, ahol délben, a legfőbb munkaidőben gyuladt ki egy nagy múmalom s tüzes kaliczkába zárta a benn foglalatokodó munkásokat. Az érkező jelentések vérfagyasztó képét rajzolják a rettentő veszedelemnek, melynek megszenesedett halottai és félig pörkölt sebesültjei vannak. *Ezidőszerint nyolcz halottat számoltak össze.* Ez a szám azonban még nem végleges, mert az eltűnt munkások száma tekintélyes s valószínű, hogy ezek közül is többen a nagy katasztrófa áldozataivá lettek.

A sok életveszteségnek egyik oka az volt, hogy a tűz hirtelen tört ki olyankor, amidőn a gyárban legtöbb munkás szokott együtt lenni és a veszedelem a sok gabonanemű közt oly hamar elharapózott, hogy menekülésre gondolni is alig lehetett. De másrészt a győri tűzoltóság felszerelése is olyan nyomorult volt, hogy a mentési munkálatok a legprimitívebb eszközökkel indultak meg. Mentőszákjaik egyáltalában nem voltak, az ugró ponyvák elavult vásznak voltak, amelyek a beugró testek sulya alatt keresztül szakadtak. Ehez járult, hogy a ponyvatartók gyakorlatlanok voltak, elvesztették a fejüket, úgy, hogy számos emberélet pocsékolódott el, ami kellő körültekintéssel megmenhethető lett volna.

A megdöbbentő tűzkatasztrófáról tudósítónk jelentése a következő:

A tűz még ég!
(Éjjel 1 óra.)

Késő éjjel jelenti tudósítónk Győről telefonon a következőket:

A tűz meg most is tart. A lángok már leohadtak, de a rengeteg gabonanemű füstölög zsarátnokban izzik. Attól, hogy a tűz tovább terjedjen, már nem kell tartani, de arról, hogy az épület belsejébe lehessen hatolni, egyelőre még szó sem lehet, mert az égő gabonátömeghez életveszedelem nélkül közelegni nem lehet. A kivonult tűzoltóság, rendőri és katonai kirendeltség szakadatlanul folytatja a mentési munkát.

Eddig nyolcz holttestet szállítottak el a tűz színhelyéről. A halottak száma azonban ezideig hitelesen megállapítani nem sikerült. Délután az összegyűjtött munkások előtt fölolvasták az alkalmazottak névsorát és megállapították, hogy *mintegy ötvenen hiányoznak.* Valószínű, hogy ezek közül többen fogják szaporítani az áldozatok számát.

A halottak között van ifj. *Ormándy Agoston önkéntes tűzoltó*, aki élete kockázatával hatolt be az égő épületbe s ott veszett, mert az elharapózó tűz elzárta a visszavonulási útját.

Kigyult a malom.

Ma délben pár percczel negyedtizenkettő után rémes katasztrófa döbbszerte meg Győr városát. Kigyuladt a Beck-féle nagy gőzmalom első darálója, melyben órák óta nem tartózkodott senki. A lángok az ablakon csaptak ki és pillanat alatt elérték a magas emeletet, ahol a malom rakтары állanak, ezer és ezer zsák teli lisztel, gabonával, búzával. A legfelsőbb emeleten körülbelül harmincz ember dolgozott, ők voltak a legnagyobb életveszedelemben, mert egyetlen perc alatt az áttűszedett fal átadta a lángokat az udvarnak s belül-kívül egyformán égett.

Kétszáz ember dolgozott a malomban és mire észrevették a tüzet, már a nyaktörés kockázatával járt a menekülés. A Párisi Nagy Áruház égéséhez hasonló jelenetek következtek ezután. Akik a földszinten és az első emeleten dolgoztak, könnyen kiugráltak az utcai ablakon és, mint az örültek, elfutottak. A főmolnár beleugrott egy óriási lángkötegbe és azonnal szörnyet halt. Ő az első halottja a tűznek.

A tüzet először a gyárban vették észre, amelynek tűzvédelme azonnal nekifogott az oltáshoz. A tűz a malom koptatójában keletkezett és csakhamar lángokban égett a hatalmas, négyemelete

gyári főépület. Az óriási tüzről azonnal értesítették a polgármestert, aki a városi tanács ülését, amelyen elnökölt, felfüggesztette és több városi tanácsossal együtt a szerencsétlenség színhelyére sietett, ahova időközben megérkezett a városi tűzoltóság is. A polgármester kérelmére katonaságot rendeltek ki, akik karöltve a gyári munkásokkal és a városi tűzoltósággal fáradoztak a tűz oltásán.

A mentés.

A mentési munkálatokban a városi tűzoltóságon kívül a waggongyári és szeszgyári tűzoltóság, valamint a győri tanítóképző növendékei is részt vettek, akik szintén képzett tűzoltók.

A mentési munkálatokban azonban a legnagyobb erőfeszítést a gyakorlatokról hazaérkező katonaság fejtette ki. A katonaságot, mely porosan, fáradtan érkezett a hadgyakorlatokról, az egyes csapatok saját elhatározásukból rögtön a tűz színhelyére vezették. Csakis a katonaság közreműködésének köszönhető, hogy az egész városrész le nem égett. A sebesültek ápolásában a városnak majdnem összes orvosi részt vettek. A tűz színhelyére kivonult a győri rendőrség egész tisztikara és összes legénysége és megjelent ott később a polgármester és főjegyző, valamint az összes városi tanácsosok. Megjelent továbbá *Lip-pay Géza* főispán és *Hilbert Károly* orsz. képviselő is.

Ma volt az izraeliták ujesztendeje, amelyet Győrött is munkaszünettel és az üzletek bezárásával ünnepeltek meg. A zsidó templom tele volt ájtatos hivekkel és éppen az ünnepi harsonát fújták meg benn, mikor az utcáról egyszerre behatolt a tűzoltókürtök harsogása. Rémtületes pánik támadt, az első perczen nem is tudták, mit jelent a váratlan trombitaszó. A következő pillanatban azonban már hanyatt-homlok rohant mindenki az ajtók felé. A nagy tumultusban többen rosszul lettek.

A mentés.

A Beck Hermann-féle hengermalom fő- és melléképületei mintegy tíz holdnyi területen épültek a Nádor városban, a Hosszu-utcán. Amikor féltizenkettőkor híre futott a városban, hogy a malom kigyuladt, a város minden részéről csoportostul tödültek az emberek a Hosszu-utczába, hogy tanui legyenek ennek a borzalmasan szép látványnak. A rendet a veszedelem színhelyén egy század huszárság, egy század gyalogság és harmincz rendőr tartotta fenn. A rendőrség *Békés Mihály* ügyeletes fogalmazó vezetésével jelent meg a lángban álló hengermalom előtt.

Negyedtizenkettő után jelezték a tűzoltó központban, hogy a Beck-malom lángban áll. Az egész központ nyomban kivonult két hatalmas fecskendővel és a városi tűzoltókkal. A tűz ekkor már olyan arányokat öltött, hogy a városi tűzoltóság nem győzte a munkát. Ekkor *Hauser György* tűzoltó-főparancsnok elrendelte a Győr területén lévő összes tűzoltóság sürgős kivonulását. Megjelent a tűznél *Ujváros, a Sziget és Nádorváros* tűzoltósága teljes felszereléssel. Egész nap mintegy nyolczvan tűzoltó dolgozik minden creje megfeszítésével. Ilyen nagy tűz még nem is volt Győrött. Eltarthat esetleg egy héttig is.

Halálugrás nyakra-főre.

Kivülről úgy nézett ki a hengermalom, mint egy pokoli fátyla. Se eleje, se vége a lángoknak. Senhol egy kis levegő vagy megszakítás, a tüzlángok az égbolig nyújtották tüzes nyakukat. Már negyedóraig tartott a tűz, amikor a malom legfetején, a negyedik emeleten kinyílt két ablak és gyors egymásutánban *harmincz ember ugrott le a negyedik emeletről.* A tűz már átölelte a negyedik emeletet is s az itt dolgozó harmincz munkásnak nem maradt egyéb hátra, minthogy félig agyon-sülve, behunyt vagy kiégett szemekkel leugorjanak a negyedik emeletről.

A malom ekkor már körül volt véve tűzvédelemmel, mentőkkel, kifeszítették a mentőponyvákat, de a harmincz menekülő közül csak *huszan érték el a ponyvát.* A többi tíz közül *hat azonnal meghalt.* A tüzes kövezeten holtan terültek el. Nagyon kevés a valószínűség, hogy a többi huszonnégy életben maradjon.

Többen már odafennt a tűzben sebesültek meg halálosan. *Kilencz* agyrázkódást szenvedett. Egy *Horváth András* nevű titkosrendőrré, aki a zsebtolvajokra ügyelt fel, ráesett *egy félig elégett malommunkás és agyon-sújtotta. Rögtön meghalt.*

Az egész városban borzalmas fejtelenség, ijedség uralkodott. Az orvosok otthagyták pácienseiket és rohantak a malomhoz, ahol nem győzték köztözni a sebesülteket. Nem volt elég kosár a halottak és a sebesültek szállítására és kevés volt a rendőrség, hogy visszatartsa a hozzátartozókat, akik, mint az örültek, be akartak rontani az égő malombat.

Közvetlenül ezen épület szomszédságában egy négy és félemeletes ház van, a melynek legfelsőbb emeletén 15—18 munkás dolgozott. Ezek ahelyett, hogy rögtön menekültek volna, az oltásra gondoltak. Egy ablakból kötelet bocsátottak le és ezzel vizes tömlőt húztak fel. Mielőtt azonban a tömlőbe vizet bocsáthattak volna, a tűz átterjedt ezen épület tetőzetére és a faajtón keresztül magára az épületre, amelyben fából készült elevátor volt, amelyen át a tűz az összes emeleten elharapódzott.

A munkások a veszedelem láttára segítségért kiáltottak, mert észrevették, hogy *a vészletra felé vezető utat a tűz már elzárta.* Lenn a tűzoltók és a katonaság, valamint az egybegyűlt óriási néptömeg rémülten látta a jelenetet. A tűzoltók a mentőponyvát terítették ki. De tekintve a győri tűzoltóság rendkívül rossz felszerelését, *a mentőponyva nem vált be.* Mentőszák egyáltalában nem volt, a tolólétrát pedig nem lehetett a telepre bevinni.

A fent lévők időközben egy kötelet kerítettek, amelyet fent megerősítettek, alól pedig néhány ember kifeszített. A munkások egyike már lefelé mászott a kötélén, de amikor a második emelet magasságában volt, a kötél elszakadt és a szerencsétlen ember lezuhant.

Az épület keleti oldalán kifeszített mentőponyvába leugrott egy ember, közvetlenül utána még többen. *A mentőponyva átszakadt és a leugrott munkások összezúzták magukat.* Az épület északi részén szintén mentőponyvát feszítettek ki, még pedig olyan helyen, ahol vasgerendák feküdtek. *A ponyvát hozzá nem értő emberek tartották.* Az emberek szédületes magasságból oly gyorsan ugrottak le egymás után, hogy be sem várták, amíg a lentlevő ponyvából kimászik, így történt, hogy *az egyik leugró munkás egy előtte leugrott munkástársának fejét csizmájával hasította szét.*

Benrokedt gyárigazgató.

Weisz Hugó, a gyár aligazgatója a veszedelem láttára az égő épületbe futott, hogy parancsokat osszon. Közben a tűz elzárta a kivezető utat és *az igazgató szintén benrokedt.* A második emeletről ugrott le és csak könnyű sérüléseket szenvedett. A tűzvész újabb áldozata *Virág főmolnár felesége*, aki, amikor a kórházban meglátta halálra zuzott férjét, megőrült. A többi tűzoltó csak kisebb sérüléseket szenvedett. Attól tartottak, hogy a tűz kazánrobbanást fog okozni és ezért mindjárt a tűz keletkezésékor intézkedtek, hogy a kazánból a gőzt kibocsássák és lassankint a meleg vizet is. A tűzoltóság a kazánházat ezenfelül teljes erővel védelmezte, úgy hogy a robbanást sikerült megakadályozni és így megmentette a vasuti töltés oldalán elterülő városrészt.

Az áldozatok.

A tűz áldozatainak számát pontosan még nem lehet megállapítani. Eddig nyolcz halottat szállítottak a városi kórházba, de attól tartanak, hogy többen lettek a lángokban halálukat.

Eddig a szerencsétlenségnek nyolcz halottja van.

Ezek egy főmolnár, aki tegnap érkezett Budapestről, akinek a nevét a tudósítónak nem sikerült megtudni, *Téglás István, Kiss István, Oberhofer József* munkások, *Ormenthal Gusztáv* tűzoltó, *Orbán András* titkos rendőr, *Illés és Török* munkások, *Virág* főmolnár. Ezek részint az ugrás után közvetlenül, részint a kórházba szállítás közben haltak meg. A sebesültek közül eddig a kö-

vetkezőknek neveit sikerült megtudni. Sebesültek *Berkó Miklós* és *Illés László* munkások, könnyebben sebesültek: *Kohn Emil*, *Kovács János* és *Bede Ferencz* munkások és *Kürstenfeld Kálmán* házmester.

A győri kórházban az összes orvosok a sebesültek ápolásával vannak elfoglalva. A pánik a városban leirhatatlan volt. A győri Szentháromság-kórház előtt rengeteg néptömeg állt és várakozott. Jajveszélő emberek és asszonyok álltak körül a mentőkocsikat, amelyek a sebesülteket és halottakat szállították. Senki sem tudta kijelenteni a tüzből. Az első áldozat, akit agnoszkáltak, *Virág* főmolnár volt. Amikor a felesége megpillantotta férje porrá szenedett holttestét, őrlőgés tört ki rajta. Eddig négy halottat és tizenkét sebesültet szállítottak be a kórházba. A mentőkocsik azonban még folyton *ujabb és újabb áldozatokat hoznak*. Délután négy órakor a tüzet nagy erőfeszítéssel lokalizálták. A kár *hosszvetőleges* számítás szerint egy millió koronára tehető.

A feldühödött, kétségbeesett tömeg, mely végre meg akarta tudni, hogy kik élnek és kik haltak meg, két óra után ostromot intézett a kórház ellen. A rendőrség alig bírta velük, nekimentek a lovasrendőröknek, akik kardot rántottak. A kórház termeiben egyetlen szabad ágy se volt s az érkező sebesülteket a folyosókon és az udvaron helyezték el. Rettenetes ordítás, jajgatás tölti be a kórházat. A legtöbb sebesült haldoklik. A többi súlyos beteg állapota is válságos a nagy zaj és ordítás miatt.

A kórház előtt egyre-másra álltak meg a mentőkocsik. Szekéren és hinton is hozzák a sebesülteket, mert a magánosok is följánlották szolgálatukat a közös veszedelemben. Benn a kórházban nyolcz-tíz orvos sűrű-forog. *Dr. Petz Lajos* kórházi főorvos minden lehetőséget arra nézve, hogy a sebesültek sűrű orvosi segélyben részesülhessenek. Mellette a következő orvosok fáradoznak: *Weisz Sámuel*, *Leszlauer Lipót*, *Singer Sándor*, *Balázs* és a kórház több alorvosa.

A tűz oka.

A tűz okát eddig nem sikerült megállapítani. Némelyek szerint a tűz gyújtogatásból keletkezett, ez azonban pusztá feltevés, amelyet arra alapítanak, hogy a tűz olyan helyen tört ki, ahol igen sok gyúlékony anyag volt felhalmozva.

A kárt sem a tulajdonos, sem az igazgatóság jelenleg nem tudja megbecsülni. A gabona több helyen volt elraktározva. Az irodaépület nem égett le és a könyveket megmentették. A gyár az összes készletekkel együtt biztosítva volt.

Begavári *Back Richard*, a gyár egyik tulajdonosa ma délután 5 órakor Győrbe érkezett.

A város a szerencsétlenség áldozatainak javára nyomban gyűjtést indított és már eddig is tekintélyes összeg gyűlt össze.

Elterjedt az a hír, hogy *gyújtogatás történt, még pedig boszúból*. A *Back-féle* gőzmalom száz munkása három héttel ezelőtt sztrájkba lépett. Negyvenen visszatértek a munkába, hatvan munkás azonban tovább folytatta a sztrájkot. Azt beszélik, hogy a sztrájkoló munkások gyújtották fel malmot, hogy a tulajdonosokon boszút álljanak.

Éjjel jelentik: a *Back-gőzmalom* égése éjjel 1 órakor még folyton tart. Az egyes emeleték mennyezetei leszakadtak és most a romok, gerendák és a felraktározott gabona és lisztömeg ég. A tüztöltés állandóan fecskendezi a zsarátnokot. A mennyezetek beomlásánál eddigi tudomás szerint senki sem sérült meg. A malommal szomszédos épület legfelső emeltről lebozsátott kötélen egy munkás szerencsésen leereszkedett, mikor azonban a másik alig két emeletnyi magasságra érkezett, a kötélen, amely ernyedt volt, elszakadt s a menekülő munkás a kövezeten összezúzta magát. Az ócska mentőponyvát átszakadása folytán az első leugró ember azonnal meghalt, s a többiek, kik utána ugrottak, még azt sem várták meg, hogy ezt elítávoítsák a ponyvából, egymásután leugráltak. Így járt szerencsétlenül *Horváth András* tilkosredő, akinek akkor esett a feje egy munkás a patkós csizmájával, mikor a ponyvából egy

másikat akart kisegíteni. Amikor a mentőponyvát az épület északi oldalára vitték, az ócska ponyvát hozzá nem értő emberek igen alacsonyra, egy halmaz vasgerenda fölé tartották, úgy hogy a *beleugró emberek sulya alatt az besüppedt és a vasgerendán zuzták össze magukat*. Itt sebesült halálra *dr. Kohn Emil* is. A leugrók valamennyien egymás tetejére zuhantak, úgy hogy a sebesülteket a lezuhanók ütötték agyon.

Érdekes megjegyezni, hogy a tüztöltés kivitte a színhelyre a nemrég óriás költséggel beszerzett *Magirus-létrát*, de nem tudta hasznát venni, mert a főkapun akarták betolni a telepre, ahol azonban nem fért be. Ha az épület hátsó oldalához támasztották volna, mindenkit meg lehetett volna menteni.

Szilágyi Dezső szobra.

— Saját tudósítónktól. —

Tegnap délelőtt leplezték le Szilágyi telep köztségben fényes ünnepély keretében Szilágyi Dezső szobrát. Az ünnepélyen képviselve volt a kormány, Bácsbodrogmegye törvényhatósága és a szomszéd vármegyék és városok törvényhatóságai. A szobor létesítésének főérdeme Bácsbodrogvármegyét illeti meg, melynek kezdeményezése eredményezte, hogy hazánk egyik legnagyobb fiának most impozáns szobrot emelhetek, a róla elnevezett köztségben. *Telcs Edének* egyik legsikerültebb alkotása ez a szobor, s a mester, ki maga is Bácsbodrogmegye szülőföldjén, minden zsenialitását belevitte ebbe a műbe.

Az ünnepélyről tudósítónk a következőket jelenti:

A vendégek megérkezése.

Napok óta nagyban folytak az előkészületek az ünnepélyre és a vendégek fogadtatására *Fernbach Károly* főispán fáradhatatlan, buzgó vezetése mellett *Vujevich Lajos* főszolgabíró és *Popovics Sebő* vármegyei főlevéltáros, törekedtek a vendégek érkezésére mindent rendbehozni. A kormány képviselőiben *Darányi Ignác* földmivelségi és *dr. Günther Antal* igazságügyminiszter, továbbá *Mezőssy Béla* földmivelségi államtitkár utaztak le a szoborleleplezésre, míg a képviselőház számos tagja *Návay Lajos*, v. b. t. t. alelnök vezetésével jelent meg.

Régen 7 óra után robogott be a budapesti személyvonat a zombori pályaudvarra, ahol százakra menő közönség élén *Fernbach Károly*, Bácsbodrog vármegye főispánja üdvözölte a kormány és képviselőház küldötteit. Az üdvözlést *Darányi Ignác* földmivelségi miniszter köszönte meg és a székhez felavatására való meghívást elfogadta. A közönség zajos éljenzése közben indult el a vonat Zomborról Bácsszentiván felé, amely utolsó vasúti állomás Szilágyi községnek. A képviselőház küldöttségének tagjai voltak *Návay Lajos* alelnök vezetésével: *Gróf Thoroczkay Miklós*, *Földes Béla*, *Olay Lajos*, *Szilassy Zoltán*, *Ertl János*, *Ciokán János*, *dr. Balogh Ernő*, báró *Stojanovics Iván*, *Schmidt Károly*, *Adamovich István*, *Mihajlovics Endre*, *Fernbach Péter* és *Varga Károly* képviselők.

Ott voltak még: *dr. Rakovszky Endre*, belügyminiszteri tanácsos, *Lovas Sándor* földmivelségi oszt. tanácsos, a telepítési osztály vezetője, *dr. Koós Jenő* miniszteri titkár, a szegedi kir. ítélőtábla bírái, *Vén András* tanácselnök vezetése alatt, a kalocsai érsek képviselőiben *dr. Hoffman Károly* kanonok, továbbá báró *Vojnics István*, főrendiházi tag, *Csernovics Didor* min. tan., aradi írásgazdátó, *Smausz Endre* és *Latinovics Pál* nyugalmazott főispánok, *Szemző István* nagybirtokos, *Mihálovics Kornél* főjegyző, *Arany Lajos* református lelkész, *Bezerédj István* szabadkai főispán, *Ambrozovics Lajos* bajai főispán, *Piukovich József* nagybirtokos, *dr. Pertsechy Ferencz* nyug. főörzörvos, *Fehér Gyula* apátplébános, *Kozma László* ev. ref. gondnok, *Kupuszarevits Ljubomir* gör. kel. esperes, *Kelecsényi Sándor* közjegyző ev. ref. egyházi ker. gondnok, *dr. Eperjessy Béla* a zombori pénzügyigazgató, *Popp György* kir. tan. zombori pénzügyigazgató, *Koczár Zsigmond* közjegyző, *Biró Károly* szabadkai, *Hanka Imre* zombori polgármester, *Szemző Gyula* nagybirtokos, *dr. Pavlovits Simon* főorvos, *Faragó Lajos* tanfelügyelő, *dr. Mikosevits Kamuth* főjegyző, *Frank Mihály* megyei árvászéki elnök, *Vértessy Károly* a bácsmegeyi irodalmi társulat elnöke és még számosan Délmagyarország összes vármegyéiből és városaiából.

Az állomási épület mögötti nagytéren egész kocsitábor volt együtt és a kivonulás mintegy 6-700 gyönyörű fogaton ment végbe. Az országot

mentén lovasbandérium kísérte a menetet, a falu határában pedig durrogó mozsárlövések fogadták a vendégeket. A község határán *Korsós József* jegyző üdvözlő-beszédet, míg bent a községben az állami gyermekóvó-épületnél *Bászler István* kath. lelkész üdvözölte a vendégeket.

Az ünnepély.

A leleplezési ünnepély reggel fél kilenc órakor vette kezdetét. A templom előtti tér, ahol a szobor áll, akkorára már zsúfolásig megtelt előkelő közönséggel. Az ünnepély a Himnuszszal kezdődött, amelyet a zombori kaszinó daloskőre énekeltek. A megnyitó beszédet *Mihajlovics Kornél* vármegyei főjegyző tartotta. Nagyhátású beszédében emelte ki az ünnep jelentőségét és gyönyörű szavakkal áldozott az elhunyt kegyeletes emlékének. Az ünnepi beszéd megtartására *Mihajlovics Endre* orsz. képviselőt kérte fel. Nagy csend és figyelem közben ezernyi hallgatóság jelenlétében kezdte meg beszédét s nagy hatással változta Szilágyi Dezső pályafutását. Beszéde közben hullott le a lepel a szoborról, mely oszlopszerű kőtalapzaton áll. *Fernbach Károly* főispán nagyhátású beszéde kíséretében adta át a szobrot a község bírájának, lelkére kötve a község lakosainak, hogy kegyeletesen ápolják Szilágyi Dezső emléket. *Paróczy István* községi bíró átvéve a szobrot, következett az emlékmű megkoszorúzása.

Az első koszorút a kormány nevében *Darányi Ignác* földmivelségi miniszter a következő beszéddel helyezte a szobor talapzatára:

T. uraim! Ezennel leteszszük az alkotmányos m. kir. kormány koszoruját Szilágyi Dezső szobrára. Ami Szilágyi Dezső életében küzdelem, szenvedés és hányattatás volt, azt ő sirjába is magával vitte. De ami az ő életéből dicsőséges és magaslatos, bátorító és felemelő, iránytadó és utmutató volt, az uralkodik az enyészett törvénye fölött; az mint a magyar nemzet egyetemes és osztatlan öröksége száll át nemzedékről nemzedékre időtlen időnkig.

Tekintsék a dicsőült kemény és hajthatatlan vonásait és azzal a ragaszkodással viseltessenek a hazára, annak alkotmányos szabadsága és annak szabad intézményei iránt, amennyi hűséggel és szívóssággal azokat Szilágyi Dezső élete utolsó percéig szolgálta.

A földmivelségi miniszternek nagy hatással mondott beszéde után *Návay Lajos*, a képviselőház alelnöke letette a szobor talapzatára a képviselőház koszoruját. Utána *Günther Antal* tette le az igazságügyi miniszterium koszoruját a következő szavakkal:

A nemzet lelkének egyik megnyilvánulása a nyelv, másik kifejezője a jog, amely benne és általa érvényesül. Amint egységes állam nemzeti nyelv nélkül ma nem képzelhető, úgy nemzeti állam ma nemzeti jog nélkül nem létezhetik. A te emlékszóbrod előtt kétszeres sulylyal mondhatom, hogy nemcsak nyelvében, de főleg jogintézményeiben kell e nemzet életének legerősebb biztosítékait ápolnunk, fejlesztenünk és kiépítenünk. Amit te alkottál ezen a téren, abban téged is az igazság vezetett. A mai igazságügyi kormány ugyan ebben a nemzeti szellemben fogja ezt a munkát folytatni és amikor ennek a kormánynak koszoruját ide leteszem, ez a hódolatnak bizonyosága a magyar géniusz őseréje által vezérelt működésed iránt.

Ezután ismét *Darányi* lépett a szobormű elé, letette a dunamelléki egyházközség koszoruját. Utána *dr. Földes Béla* orsz. képviselő a következő beszéddel koszorúzta meg a szobrot a budapesti tudomány egyetem jog- és államtudományi karának képviselőjében.

A budapesti egyetem jog- és államtudományi kar megbízásából leteszem a koszorút annak szobra előtt, akinek szellemi nagyságát úgy a fórumon, mint a baráti együttlétben évtizedeken át bámultuk. Szilágyi disze volt és büszkesége az egyetemnek, disze és büszkesége volt a kormánynak és az országgyűlésnek, disze és büszkesége a magyar nemzetnek, amelynek egyik legkiválóbb, legtípikusabb fia és képviselője volt. Ha visszatekintünk az ő tevékenységére, mindenekelőtt észrevesszük azt, hogy Szilágyi a kormányzást egy nagy feladatnak, egy nagy tudományos problémának tekintette, amelynek megoldására ő a tudomány összes eszközeit használta fel. A könyvtárak labirintjában és a tudósok hajlékaiban kereste a megoldást azon problémákra, amelyekről a magyar nemzet továbbfejlődése függ. Szilágyi kitűzött a politikai élet erkölcsi tisztaságáért, mert meg volt győződve arról, hogy a kisebb nemzeteknél az erkölcsi integritás a fejlődésnek és a jövőnek első feltétele. Életben és halálban szellemi atléta volt. Képviselője volt azon történelmi igazságnak, hogy a magyar nemzetnek az európai eszmeáramlatokat fel kell venni, anélkül, hogy etnikai egyéniségét veszélyeztesse. Amikor elvesztettük, csak az a vigaszt maradt, hogy a magyar nemzet azt a hagyományt, amelyet tőle örökölt, őrizni fogja és a szobra előtt én szintén csak azt mondhatom, hogy őrizzük az emléket és kövessük a példáját.

Az országgyűlési alkormányt koszorúját Thoroczky Miklós gróf, Bács-Bodrog vármegyéét Mihajlovics Kornél megyei főjegyző, Zombor sz. kir. városát Hauke Imre, Szabadka városát Bíró Károly dr. polgármester, Baja városát Ambrozovich Lajos főispán, a zombori törvényszék és ügyészségét Eperjessy Béla dr. törvényszéki elnök, az apatini járásbíróját Deklaja Béla apatini járásbíró, a bács-bodrog vármegyei irodalmi társulatát Vértési Károly elnök tették le a szoborra.

Az országgyűlési függetlenségi párt díszes koszorúját Balogh Ernő orsz. képviselő tette le a szobor talapzatára az egész közönség lelkes éljenése közben.

Ezenkívül még sokan mások küldtek koszorút.

Az ünnepség befejezése.

A szép ünnepély a Szózat eléneklésével ért véget. Az állami gyermekóvoda udvarán villásreggeli volt, majd a miniszterek a tisztelgő küldöttiségeket fogadták. Délután 10 órakor Bácsszentivánon át visszautaztak a vendégek Zomborba, hogy részt vegyenek a Bács-Bodrog vármegyei Gazdasági Egyesület új székházának felavatási ünnepségén.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Szatmár város rendkívüli közgyűlése. Ma délután 3 órakor tartotta Szatmár város rendkívüli közgyűlését Vajay Károly polgármester elnöklése alatt. A napirendhez először Csomay Imre, a szatmári függetlenségi párt elnöke szólalt, ki hosszabb beszédben foglalkozott az avasföldfalvi erdők eladásának ügyével s az azt előkészítőbizottsági tárgyalásokkal. A leghatározottabban visszautasítja a Falussy főispán ellen emelt hírlapi gyanúsításokat. Indítványozza, hogy azt jegyzőkönyvileg fejezze ki a közgyűlés s így juttassa a főispán tudomására. Csomay után Vajay polgármester szólalt fel s hosszabb nyilatkozatot tett.

Mindenekelőtt kijelentette, hogy a közgyűlés tagjai s a tisztviselők minden legkisebb ügyben oly korrektül járnak el, hogy őket már ez okból sem érheti a leghalványabb gyanu sem. Minden gyanúsítást tehát a limine visszautasít. Megbotránkozásának ad kifejezést a szárnyrakapott pletyka felett, különösen mert a pletyka Szatmár városában született meg. Szólvolt az, ki a főispánt az erdőeladás ügyének bizottsági tárgyalásában való részvételre felkérte. A főispán résztvevő a gazdasági és külön bizottságok ülésén. A tárgyalások eredménye minden várakozást felülmutat s a közgyűlés sietett egyhangulag köszönetet szavazni a főispánnak. Annál bántóbb tehát, hogy az önzetlenül működő főispánt most ily méltatlan támadás éri, melyet szóló határozottan visszautasít.

A ezglédi polgármesterválasztás. A csütörtökön megejtett ezglédi polgármesterválasztást a városi ellenzéki párt megfélebbrezi azon alapon, hogy ifj. Gombos Lajos dr. nem volt polgármesterré választható, mert nem volt a községi választók és adózók közé felvéve.

TÁVIRATOK.

Hadihajónk útja.

Bécs, szeptember 9. Távirati jelentés szerint A Ferencz József hadihajó e hó 8-án 10 napi tartózkodásra Wladiwostokba érkezett. A hajón minden rendben van.

Pestis

Konstantinápoly, szeptember 9. Metelin szigeten két újabb pestis megbetegedés történt. A betegek fiatal emberek, akik döglött patkányt fogtak meg. Az orvosrendőri intézkedéseket szigorították.

Közgazdasági távirat.

Csikagó, szept. 9. *Gabonaárzsza.* Zárlat. Buza irányzata engedő, szeptemberre 95 K., decemberre 99¹/₄ K. Tengeri engedő, szeptemberre 62¹/₈ K.

Csikagó, szept. 9. *Terményárzsza.* Zsir decemberre 8.97, tegnap 9.07, októberre 9.10, tegnap 9.15. Szalonna short clear 8.87, tegnap 8.87 Sertéshus októberre 15.65, tegnap 15.75.

New-York, szept. 9. *Terményárzsza.* *Gyapot.* New-Yorkban 13.25, szept.-re 11.42, decz.-re 12.07. New-Orleansban 13¹/₁₆. *Petroleum* stand with. New-Yorkban 8.45 Filadelfiában 8.40, raffined in cases 10.90, Credit Balances of oil City 178.—. *Zsir.* Vestern Steam 9.45 Rohe testvérek 9.60. — On 37.25—37.75. Réz 17.——17.50.

EGYETÉRTÉS.

Szeptember hó 1-ével új előfizetést nyitottunk az Egyetértésre. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek előfizetése lejárt, sziveskedjenek az előfizetés megújításáról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Minden előfizetőnk teljesen díj-talanul kapja a magyar család számára kiváló gonddal szerkesztett „Magyar Szalon” című folyóiratot.

Az Egyetértés előfizetési ára:

Egy hónapra . . . 2 kor. 40 fill.

Negyedévre . . . 7 kor. — fill.

Félévre . . . 14 kor. — fill.

Egész évre . . . 28 kor. — fill.

A fűrdő- és nyaraló-évszak alatt a lapot előfizetőinknek bárhova pontosan elküldjük, ha a címváltozást kiadóhivatalunkban idejekorán bejelentik. Ebben az esetben sziveskedjenek mindig legutolsó lakhelyük címét is közölni.

UJDONSÁGOK.

Tarnowszka grófné.

Azok számára, akik az emberi pszihét romantikus tulzásokkal szeretik fölfogni s hajlanak arra, hogy embertársaikban részint csupa fehér anyagokat, részint csupa fekete ördögöket lássanak, pompás materiálul kínálkozik Tarnowszka grófnő, a velencei rémdráma figyelemreméltó hősnője. Az emberi gonoszság szokott mértékén határozottan mesze tulemelkedik ez a különös nő, aki valahány férfi a közelébe került, mindannyinak a megrontó rossz szelleme lett. A régi jó háttörzongató rémregényekben szerepeltek ilyen csupa intrikus hajlamból, embertelen gonoszágából s kegyetlenségéből összeszőtt egyéniségek, akik abszolút rosszak, enyhítő vonás, kibékítő árnyalat nélkül.

Tarnowszka grófnő karrierjét azzal kezdte, hogy férjhez ment egy dugasdag orosz grófhhoz, aki mellett számtalan szeretőt tartott. A gróf vak volt, addig, amíg a grófnő akarta. A grófnő azonban, hogy egy megunt szeretőjétől szabaduljon, fölnyitotta a gróf szemét, aki agyonlőtte a megunt udvarlót, azután válópört indított a felesége ellen.

Ez már két áldozat. Az egyik gyilkos lett. A másik életével lakott.

Következik a sorban Prilukov, aki köztiszteltelen álló, nagy keresetű ügyvéd, amikor a grófnő hozzá fordul. Prilukov egész vagyonát, becsületét áldozza föl a grófnő szerelméért, végül földönfutóvá lesz s börtönbe kerül.

Komarovszki gróf, a velencei tragédia áldozata életével fizet azért, hogy a grófnőt szerette. Naumow embert öl és börtönbe jut.

A szépséges grófnő, akinek csókjáért ennyien hevülnek így, csapong szerelemtől szerelemig, s ahány új szerelem, annyi újabb áldozat. A démon nő azonban nem törődik ezzel, három szeretőt tart egyszerre, mind a hármát kifosztja, hogy költséges passzióit ki tudja elégíteni s ezalatt mind a hárommal el tudja hitetni, hogy ő az egyetlen, ő az igazi. Nem csak, hanem amidőn már Komarovszki gróf vérében fűszkzik, Naumow börtön-

ben snylódik, rá ér arra, hogy újabb viszonyt kössön s legújabb szeretőjétől naponta tudósítókat kérjen haldokló áldozata állapotáról.

Azt hiszem ez az utóbbi eset adja meg a kulcsot Tarnowszka grófné egyéniségének megértéséhez. Ez a cinikus, hihetetlen elvetemedettség föbb, mint a mennyi egy normális agy működése mellett föltételezhető. A moral insanity, a teljes erkölcsi beszámíthatatlanság pototypusa ez a nő. Véleltlenül szépnek született és csábító, eszüket vesztve buktak rá a büvökrébe tévedt férfiak. Ő pedig érezte és kihasználta ezt a hatalmat; szerette a szerelmet, tehát szerettette magát; kedvelte a fényűzést, tehát kifosztotta kedveseit s annyit törődött egy elkopott gavallér életével, mint más delnő a bepiszkolódott kesztyűjével. Mindezt a bűn súlyának tudata nélkül, naiv gondatlansággal cselekszi, mert ime annyi romlást okozva még mindig kedve van arra, hogy újabb viszonyt kössön s amikor főbenjáró bűnét leleplezték s börtönbe kerül, legfőbb bújája az, hogy czellájába nem viheti magával — kedvencz ölebet.

A holttestről holttestre lépkedő gyönyörű nő ilyenformán inkább egy madáragyvelejű és verberkölcsű szép állatka képét mutatja, aki a maga normális színvakságában nem tud beilleszkedni a társadalom kereteibe, mint öldölő démonét. S ezzel talán enyhül némileg s érthetőbbé válik a Tarnowszka grófnő egyéniségét körvonalozó sok fekete és vigasztalan vonás. **Ben.**

Napirend. Naptár. Kedd, szeptember 10. — Római kath. Tolent Miklós. — Protestáns: Bors vörz. — Görög-ország augusztus 28. Mózes rem. — Zsidó: Thiri 9. — A nap két: reggel 5 óra 29 perczkor, nyugszik: este 6 óra 20 perczkor. — A hold két: reggel 7 óra 28 perczkor, nyugszik: esti 7 óra 58 perczkor. — A műhelyterek nem fogadnak. — Gyásztisztítélet a budai királyi udvari vártemplomban reggel 9 órakor Erzsébet királyné emlékeztetőre. — Gyásztisztítélet a budavári Mátyás-templomban d. e. 10 órakor Erzsébet királyné emlékeztetőre. — A Nemzeti Szalon rendezés miatti zárva. — A Könyves Kálmán-fő műintézet szalonjában rendezett Pálya-kiállítás bemutatója a sajtó képviselőinek. — Az Uránia Kégy-től szalonja nyitva délelőtt 8-tól esti 8-ig. Belépődíj 20 fillér. — Nemzetközi balcsényi kiállítás a városligeti nagy iparcsarnokban. — A Nemzeti Múzeum régiségtára nyitva 9-2 óráig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva délelőtt 10 óráig. — A Pótvárosi Múzeum nyitva 9-6 óráig. — A Történelmi Arcképcsarnok nyitva 10-től fél 2-ig. — A Szechenyi Múzeum zárta. — A Póldtani Intézet Múzeuma zárta. — A Magyar gazdasági Múzeum nyitva délelőtt 10-1-ig. — A Néprajzi Múzeum nyitva 9-6-ig. — A Közlekedési Múzeum zárta. — Az aquincumi múzeum nyitva egész nap. — A Techn. Iparmúzeum nyitva 9-1-ig. — A Nemzeti Múzeum könyvtára nyitva 9-4-ig. — Az Egyetemi könyvtár nyitva d. e. 9-től 12-ig és délután 8 óráig.

— **Személyi hírek.** *Gulner Gyula,* Pest vármegye főispánja, szeptember elseje óta Délfranciaországban üdül. A főispán szeptember közepén tér vissza, amikor hivatalos működését ismét megkezdi. — *Korányi Frigyes* tanár, főrendiházi tag, Balaton-Földváról Budapestre visszaérkezett és az igazságügyi orvosi tanács elnökségét átvette. — *Endrődi Sándor,* a Petőfi-Társaság másodelnöke, több heti távollét után visszaérkezett a fővárosba.

— **Ágost herceg állapota.** Ágost szász-koburg-gotai herceg az éjszakát nyugodtan töltötte és csak néha csuklott. Hőmérséklete délelőtt 38 fok, érverés 80 volt. Közérzés valamile kedvezőbb. — Lipót szász herceg ma délután ide érkezett.

— **A cáár és a román király ontrevueje.** Angol és orosz félhivatalosak megerősítik, hogy *Edvard* királynak és a cáárnak találkozása a finn vizeken befejezett dolog. A találkozás előtt közléstesszik az angol-orosz egyezség szövegét.

— **A Wellman-expedíció.** Krisztániából jelentik, hogy a Morgenbladet tromsøi jelentése szerint az Izassen százados vezetése alatt álló norvég északisark-expedíció az északi Jeges-tengerről odaérkezett. Ugyanazon lap jelentése szerint Wellmann augusztus 26-án még nem szállt fel léghajójával, aminek az uralkodó északi szél, a köd, valamint a nagy havazás az oka. Ha a felszállás december 5-ig nem volna lehetséges, Wellmann tervét jövőre halasztja és kísérleteit a jövő évben folytatja. Egyebekben december végére Tromsöbe várják.

— **A jövő évi hadgyakorlatok.** Félhivatalos uton közlik velünk, hogy a jövő évi nagy hadgyakorlatok Magyarországon lesznek. Eddig még nem döntöttek aziránt, hogy mely területen lesznek, de valószínűnek látszik, hogy az ország déli részét jelölik ki erre a célra.

— **Bernhard Shaw eltűnt.** Bernhard Shaw a kitűnő író, néhány nap óta eltűnt. Turistakirándulásra ment Welsbe a hegyek közé és azóta nem adott magáról hírt. Környezete attól fél, hogy szerencsétlenség érte.

— **A spanyol király betegsége.** A közelmúlt napokban hírt adtunk róla, hogy *Alfonz* spanyol királynak alképlet keletkezett az orrában, amely az operatív beavatkozást elkerülhetlenné tette. A beteg királyt meg is operálták. Mindemellett hivatalosan letagadták az operáció megtörténtét. Most Berlinből az a távirati híradás érkezik, hogy *Mouré* professzort San Sebastiánba hívták, mert a királyon új műtétet kell végrehajtani. Az alképlet állítólag polipus.

— **Kossuth Ferenc megérkezése.** *Kossuth* Ferenc kereskedelmi miniszter tegnap délután 1 óra 40 perczkor érkezett meg Budapestre. A miniszter fogadására a nyugati pályaudvaron megjelentek *Szterényi* József kereskedelmi miniszterhelyettes, *Marx* János elnök igazgató-helyettes, *Décsy* Lajos, Budapest balparti üzletvezető, *Daróczy* Rezső, a nyugati pályaudvar főnöke, *Messinger* József főnökhelyettes, *Pavlik* Ferenc rendőrfelügyelő, továbbá *Szatmári* Mór, *Szunyog* Mihály, *Ivanka* Imre, *Hódy* Gyula és *Somogyi* Aladár orsz. képviselők, dr. *Pallay* Sándor, *Ary* Pál, *Tormay* Géza és *Jakab* Sándor.

— **Új asztalnokok.** A király dr. *Zólyomi* *Wagner* Ödön kereskedelmi tanácsosnak, budapesti nagyiparosnak, *Dietrich* Emil udvari és kamarai szállítónak, a „*Dietrich és fia*” cég tulajdonosának, továbbá dr. *haraszi* *Bernolák* Károly földbirtokos, nyugalmazott honvéd ezredorvosnak és *kakuci* *Liebner* József földbirtokosnak az asztalnoki méltóságot adományozta.

— **Az orvosszövetség nagygyűlése.** Az Orvosszövetség tegnap délelőtt tartotta Bárfán tizedik nagygyűlését, amelyre az ország minden részéből igen sok orvos gyűlt össze. A kongresszust délelőtt tíz órakor nyitotta meg *Kéty* Károly udvari tanácsos, egyetemi tanár, a Szövetség elnöke, rámutatván azokra a feladatokra, amelyeknek kivívása érdekében tömörültek össze az orvosok szövetségi keretében és örömmel konstata, hogy a szövetség tíz évi fennállása óta sok tekintetben rendkívül sikeres munkásságot fejtett ki. *Jezsovits* János miniszteri segédtitkár *Kossuth* Ferenc kereskedelmi miniszter nevében melegen üdvözölte a nagygyűlést, hangsúlyozva, hogy az orvosok működése a társadalom szociális tevékenységének körében igen jelentős helyet foglal el. Dr. *Nekám* Lajos főtitkár részletesen beszámolt a lefolyt év eredményes munkásságáról. A községi és körörszolgálati helyzetnek szánálása felett indult meg ezután vita. Bodnár indítványozta, hogy kérjenek fel egy országgyűlési képviselőt, aki a parlamentben interpelláljon annak a memorandumnak ügyében, amelyet az Országos Orvosszövetség a belügyminiszterhez felterjesztett. *Androvich*, *Rajcsik* és *Fodor* dr. szövegezték meg a kérdéshez, mire a kongresszus határozatilag kimondta, hogy interpellációt terjesztet be a tárgyban a belügyminiszterhez. Az évi jelentések tudomásulvétele után dr. *Flesch* Nándor számolt be nagy figyelem mellett arról, hogy a munkásbiztonságról és betegségyógyászatról szóló új törvénynek mely rendelkezései hátrányosak az orvosokra nézve. A kongresszus élénk helyesléssel fogadta dr. *Flesch* fejtegetéseit és felhatalmazta az elnökséget, hogy az ezentúl e tárgyban szükségesnek vélt intézkedéseket saját hatáskörében tegye meg. Dr. *Bánóczy* a törvény végrehajtása körül történt mulasztásokat panaszolta fel, mire dr. *Jezsovits* János megnyugtatta a kongresszust, hogy itt mulasztásról nincs szó, csak a teljesen új alapokon felépülő új törvény életbeléptetése kerül — természetesen — bizonyos időbe átmenetileg. A nagygyűlés ezután a tagsági díjat állapította meg három koronában. A kongresszusról *Kossuth* Ferenc kereskedelmi miniszter és gróf *Andrássy* Gyula belügyminiszter táviratilag üdvözölték. Délben a fürdőigazgatóság a kongresszus tagjainak tiszteletére száz terítékes disztribúciót adott, amelyen számos felköszöntőt mondtak. A kongresszus tagjai délután Zboró várához tettek kirándulást és az esti vonattal utaztak el Bárfáról.

— **Elítélt román ízgató.** Kolozsvárott ma volt a fő tárgyalás *Domsa C. Aurél* a balázsfalvi *Unirea* című lap szerkesztője ügyében, ki ízgató címén került az esküdtszék elé. Domsát az esküdtszék ezen ügyben már elítélte, de a kuria formahiba miatt az ítéletet megsemmisítette. A mai tárgyaláson báró *Rudnyánszky* elnökölt. *Jeney* köztársasági beszéde után *Pordea* kolozsvári ügyvéd védte Domsát, ki maga is felmentését kérte. Az esküdtek ízgatóban bűnösnek mondták ki Domsát, mire a bíróság 8 havi államfogházra és 1200 korona pénzbüntetésre ítélte. A védő semmiséget jelentett be.

— **Ruthének pogroma.** Bolsczow helységben az ó-ruthének még szeptember 2-án pogromot rendeztek az ukrain parasztok ellen. Szeptember 4-én vérontás volt, úgy hogy katonaságot kellett rekvirálni.

— **Péllünk a bécsi veszedelemtől.** Régotha van okunk félni a bécsi veszedelemtől. Jó még sohasem jött az osztrák császárvárosból, rosszat azonban már eleget kaptunk. Ez a tudat mélyen belegyökerezett az idők folyamán minden magyar ember szívébe, csak a hatalom polczáig följutott kiváltságosok feledkeztek meg róla eddig mindig. Most azonban más világot élünk. Már a kormány tagjai is félnek a bécsi veszedelemtől és védekeznek ellene. A tudományt veszik segítségül, hogy immunissá tegyék magukat ezzel szemben. Csak hogy nem a régi, az igazi bécsi veszedelem ellen védekeznek ám. Csak a himlő ellen. Holnap felutaznak szépen az osztrák császár székhelyére, hogy tovább tárgyaljanak a kiegyezés ügyében — és ezért ma beoltatták magukat. *Chyzer* doktor nem valami jóféle magyar szérumot használt, oltó tüjében csak himlő ellen védő nyirkanyag volt, a mikor látogatást tett a miniszterelnökség budavári palotájában. Kétszer is megtette az utat. Dél előtt, a mikor a horvátok lázadásá miatt folyt a tanácskozás a miniszterelnök szobájában, *Kossuth* Ferenczet, *Darányi* Ignácot, *Mezőssy* Bélát és *Szterényi* Józsefet hívta ki a tanácskozásból, hogy a bal karjukba befocskendezze a csodaszert, amely megvédi őket a Bécsben dühöngő himlőjárvány ellen, este pedig a minisztertanács befejeztével *Wekerle* Sándort, gróf *Zichy* Aladárt és *Popovics* Sándort tette immunissá. A szakelődött miniszteri tanácsosok is megtették ezt a szükséges óvintézkedést és így holnap a tárgyaló miniszterek és táboruk sértetlenségük tudatában bátran utra kelhetnek. A himlő nem fogja őket bántani Bécsben, de — fájdalom — a régi bécsi veszedelem ellen, amely egész Magyarország elpusztítását tűzte ki céljául, nincsenek beoltva. Pedig hogy várja ez az ország azt a kormányt, amely nem szédül el a bécsi maszlagtól és legyőzve a bécsi veszedelmet, meghozza az önálló vámterületet, a nemzeti bankot és a nemzeti hadsereget! . . .

— **Paralitikus lovak.** Vannak. Eddig nem tudtunk rólok, de az orvosi tudomány halad és addig-addig halad, míg eljutott odáig, hogy maholnap hidegvizgyógyintézetet kell felállítani a lovak számára is. A megfigyelők ugyan már régen tapasztalták, hogy a lovaknak vannak rohamaik. Gyakran megesik, hogy egy omnibusz-ló, a mely szerencsére be van fogva és így nem dülhet el, — vágatni, igen, vágatni kezd! Bizonyra üldözési mániában szenved. Hát mikor egy konflis-ló, egy virslinek sem jó konflis-ló fülit-farkát eleresztve büszkén szedegeti pókos, csámpás lábait. Mi ez, ha nem nagyási hóbot? Beszéljünk a versenylóvakról? Jó, beszéljünk. Nem megalondul néha az ügött versenyló és úgy galoppozik a lelke, hogy az összes fogadókat a hideg rázza. Mi ez, ha nem pillanatnyi örület. És mikor a favorit, a ki (igenis, a ki) „holt bizonyos,” „a ki a diadal zászlaját a patái közt lobogtatja,” a helyett, hogy elsőnek érne a célhoz, elme egy kissé szellőzni a ligetbe, vagy tüntető sétát rendez? Mi ez, ha nem paralízis. Mindebből kitűnik, hogy a lovakban igenis már rég benne van az elmebaj-hajlam. Hogy most az orvosok is észreveszik és kezdenek foglalkozni ezzel a bajjal, csak azt mutatja, hogy ezentúl még több ló fog megalondulni. Mert ezentúl ha egy ló sokat fog enni, költelező életmódot folytat, vagy pedig egy előkelő grófi ménes tagja talán messzianc-re fog vetemedni, rögtön kisütik róla, hogy — bolond és szanatoriumba fogják küldeni. A miből látható, hogy az a szanatorium nem is lesz olyan rossz üzlet.

— **Utóhangok a szén-ankétról.** A kereskedelmi minisztériumban e hó 7-én tartott szén-ankétról megjelent tudósítások főlemlit, hogy az ankétre meghívott szén-nagykereskedők nem jelentek meg, állítólag azért, mert egyesületi alapszabályaik még nincsenek megerősítve. Ezzel szemben a szén- és tüzfá-nagykereskedők egyesülete kijelenti, hogy már öt év óta, megerősített alapszabályokkal, tényleg működésben van, sőt mi több, a szén-ankétról a kereskedelmi minisztériumhoz intézett memorandumban ő kezdeményezte és elnökei gróf *Zichy* *Vladimir* és dr. *Roheim* Ödön útján előszóval is szorgalmazta. Hogy az egyesület kebelében levő szénszakosztály, amely a fővárosnak csaknem összes jelentékenyebb szén-nagykereskedőjét magában foglalja, az ankéten nem volt képviselve, annak egyszerű magyarázata az, hogy a kereskedelmi minisztérium az egyesületnek küldött meghívót, mint utólag kiderült, technikai tévedés következtében téves címre juttatta. Az egyesület egyébként reméli, hogy lesz még alkalma gyakorlati javaslatait legközelebb pótlólag előterjeszteni.

— **Montignoso grófnő férjhez megy.** A *Lokalanzeiger* értesítése szerint *Montignoso* grófnő holnap Londonba érkezik és meg fog esküdni *Tosetti* *Flórenzi* énekessel, aki 26 éves. A *Lokalanzeiger* megjegyzi, hogy e hirt fentartással közli, mert hitelességről nem volt módja meggyőződést szerezni, noha valószínűvé teszi az, hogy *Montignoso* grófnő hosszú ideig lakott *Flórenzb*en kis leányával.

Ujabbban jelentik: Bécsi beavatott körökben nem adnak hitelt annak a londoni táviratnak, amely *Montignoso* grófnő újabb házasságát újságotolja. A grófnő még néhány hét előtt rokonainak és ismerőseinek azt mondta, levélben is megírta, hogy bizik benne, nem adja fel a reményt, hogy a király visszafogadja. *Wölling* *Lipótnak* júniusban azt írta a grófnő, hogy naponta üdvözlételeket kap *Drezdából* és egész *Szászországból*.

— „A király közvetlen környezetéből azt a hírt kaptam — írja tovább — hogy a király nem felejtett el, sőt ellenkezőleg szenvedélyesen vonzódik hozzám és remélem, hogy visszahív *Drezdába* és visszaadja gyermekeinek anyjukat“.

Beszélik, hogy a király már régen kibékült volna egykori feleségével, de *Metsch* miniszter ellenzi.

— **Csehek és németek.** Ausztriában tegnap több helyen népgyűlést tartottak a csehek és a németek. *Prahapiczból* jelentik, hogy oda tegnap a vidékről mintegy hétszáz német és négyszáz cseh résztvevő érkezett. A helyzet kezdettől fogva komoly volt, mindazonáltal nagy erőfeszítés árán sikerült a rendet és nyugalmat déli egy óráig fenntartani. Ez időtől kezdve egyes konfliktusok fordultak elő, amelyek alkalmával négy személy részben súlyosan, részben könnyebben sebesült meg.

Később a helyzet annyira veszedelmessé vált, hogy katonai segítséget kellett kérni. A csendőrség és a katonaság megtisztította a főteret, mire a nyugalom helyreállott. Délután *Wellernből* és *Huszinecből* nagyobb csoportok érkeztek. A rendre katonaság és csendőrség ügyelt. Este nyolczkor a katonaság visszvonult a kaszárnyába. A gyűléseken résztvevők legnagyobb része elutazott. — *Troppauból* jelentik: A vitkoviczi népgyűlések teljes rendben folytak le. A német méntingén négyezer ember vett részt. A szónokok azt a szemrehányást tették a kormánynak, hogy türi a csehek tulkapásait. Határozati javaslatot fogadtak el, a mely a nemzeti bojtkot mellett foglal állást. A csehek népgyűlésén mintegy nyolczezer ember volt jelen. Határozati javaslatot fogadtak el, a mely a gazdasági bojtkott mondja ki és annak a szükségességét hangoztatja, hogy a csehek gyermekeit cseh iskolákba küldjék.

— **Montefiore asszony beszélt.** A női választójog lelkes angol agitátora, *Montefiore* B. Dóra asszony vasárnap délután a *Stefánia-ut* 31. szám alatt levő nagy, füres telken a *Feministák Egyesülete* kérésére nyilvános népgyűlésen is elmondta nézetét a mai társadalmi berendezkedésről és a választói jognak a nőkre való kiterjesztéséről. Kissé hiányos németcséggel elmondott előadását mintegy négyszázán hallgatták végig. *Montefiore* asszony beszédének eszmemenete körülbelül ez volt:

Az általános titkos választói jog egyetlen fegyvere a proletáriátusnak a kapitalizmussal szemben. A férfiak azért törekednek a választói jog gyakorlására, hogy beleszólásuk legyen az állam ügyeinek intézésébe, hogy nélkülük, róluk ne határozhassanak. A női proletár éppen úgy küzdökdi a létért, semmivel sem dolgozik kevesebbet s emellett nemcsak, hogy sokszorta silányabbul fizetik, de teljesen kirekesztik az alkotmányos jogok gyakorlásából. Pedig a nőknek kétszeresen szüksége van a választójogra. A nő nemcsak munkás, nemcsak tagja a proletáriátusnak, nemcsak államfentartó, hanem anya is. Mint ilyen is adózik az államnak. Adózik gyermekeivel, akiknek nevelése, gondozása teljesen az ő dolga, ő ad katonát az államnak s közvetve ő is hozzájárul a nagyhatalmi pozíció megőrzéséhez. Ennyi áldozattal szemben legkevesebb az, hogy beleszólást engedjenek a nőknek az állam ügyeibe. Az egész világ női proletárjai egyesülni fognak és küzdenek a választójogért, a folszabadulásért. Szavait a koppenhágai női kongresszus izenetének közvetítésével fejezte be: „Mindens ország asszonyai álljatok talpra, rázzátok le bilincseiteket és elvtársaitokkal együtt meghódítjátok a világot!“ *Riadó* tapssal jutalmazta hallgatósága az angol hölgy szenvedélyes hévvel elmondott beszédét. A beszéd után *Glücklich* *Vilma* magyarra fordította *Montefiore* asszony beszédét, mire a gyűlés véget ért.

— **Orosz nagyhercegek Budapesten.** Magas rangú vendégei voltak tegnap a fővárosnak, *Wladimir orosz nagyherceg*, a császár nagybátyja, felelégével és *Boris nagyherceggel* vasárnap reggel szigorú inkognitóban Budapestre érkezett. A fejedelmi személyiségek kíséreteikkel a Hungária szállóban foglalták el megrendelt lakosztályaikat. A kíséretben több magasrangú tábornok volt, köztük *Mossoff* tábornok, a császár főhadsegéde, a császári kancellária elnöke és *Stankoff* tábornok. A nagyhercegek délelőtt kikocsiztak, megtekintették a várpalotát és a fővárosnak néhány nevezetesebb pontját. Délután tovább utaztak Szófiába, II. Sándor császár szobrának leleplezési ünnepére. Az orosz nagyhercegek látogatása alkalmával a Hungáriában számos detektiv és a szálloda körül kettős rendőri őrszemek voltak kirendelve.

— **Vámbéry titkos udvari tanácsos.** A vélellemre kippattantott egy szenzációs titkot. Azt ugyanis, hogy *Vámbéry Armin*, a világhírű orientalista három esztendeje udvari tanácsos — titokban. A dolgról eddig egy lélek se tudott, mert a kinevezés soha se jelent meg a hivatalos lapban. Maga *Vámbéry*, — kiderülve a titok, — szintén nyilatkozik a dolgról s nyilatkozata talán még magánál a ténynél is szenzációsabb. A tudós ugyanis a következőket mondja a dolgról:

— Ami kippattant, az valóban igaz. Három esztendővel ezelőtt, amikor nyugalomba vonultam, az akkori kultuszminiszter, *Berzeviczy Albert* megkérdezte tőlem nélkül előterjesztett az udvari tanácsosságra. Velem csak akkor tudatták a dolgot, amikor a király már aláírta a kinevezési okmányt. Hát, kérem, én demokrata ember vagyok. Nekem nem imponál sem a cím, sem a rang. Én nem akartam udvari tanácsos lenni, minek adtak hát nekem ilyen címet? Elmentem *Berzeviczyhez* s megmondtam neki, hogy *nekem nem kell az udvari tanácsosság.*

Berzeviczy erre megijedt. Az okmány már alá volt írva, ezt már nem lehetett visszazívni. De én határozottan kijelentettem, hogy ha ezt a kinevezést a hivatalos lapban publikálják, én *országos botrányt csapok. Én visszautasítom a kinevezést.* Akkor aztán megígérték nekem, hogy nem fogják publikálni a hivatalos lapban. Nem is tették. A kinevezési okmányt elküldötték nekem, persze ezt ezek után nem küldhettem vissza, hiszen nem sérthettem meg a királyt . . .

De én nem akartam ezt a kitérítést s nem is tudta rólam senki, hogy udvari tanácsos vagyok. Mikor a Lipót-rendet kaptam, azt sem mentem el megköszönni a királyhoz. Én nem akarok semmiféle kitérítést. Én sohasem fogadtam el ajándékot. Pedig sok fejedelemmel érintkeztem életemben. Én csak a munkámért fogadok el pénzt; igaz, hogy azt nagyon jól megfizetik. Persze, nem Magyarországon . . .

Ezeket mondja az ősz Ázsia-kulató és mintha a hangjában valami keserű és súlyos vádakkal teljes szemrehányás hangzana valaki és valakik ellen.

— **A pécsi országos kiállítás.** A pécsi országos kiállításnak megnyitása óta tegnap volt legforgalmasabb napja. A látogatók száma meghaladta a harmincezeret. A szigetvári járásból *Négyessy János* főszolgabíró vezetésével 1500 földművelő tekintette meg tegnap a kiállítást. A szervezett pécsi munkások közül körülbelül ezren voltak tegnap a kiállításon. A Zsolnay gyári tűzoltó-egyesület, a pécsi városi tűzoltóság házának, valamint ujonnan beszerzett felszerelésének felavatása, ugyancsak a baranyamegyei tűzoltósövetség megalakulása alkalmából tűzoltó-ünnepély volt.

— **Robbanás egy nyomdában.** A Korvin testvérek Révay-utca 14. sz. a. lévő nyomdájában ma délután félkettőkor tűz támadt. A gépteremben véletlenségből felrobbant egy benzines üveg és meggyújtott egy csomó papirost. Félpercen belül a gépterem lángokban állott. A tűzoltóként telefonoztak, akik négy kocsival megjelentek a helyszínén és félóra alatt elfojtották a tüzet. Több száz könyv és egyéb nyomtatvány esett a tűz áldozatául, továbbá a berendezés egy része. A kár ezer korona körül van.

— **Agyonvert katona.** *Weber Miklós* közlegényt egnap Kiskomlóson több pajtása megtámadta és agyonverte. A tetteseket letartóztatták.

— **Elhunyt költő.** *Vulkán József* oláh költő, a román akadémia és a Kisfaludy-Társaság tagja ma 66 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése holnap lesz.

— **Megint vonatösszetűkzés.** Ijesztő mérvben sokasodik Magyarország területén a vasuti szerencsétlenség. A legutóbbi vonatösszetűkzések tegnap gyarapodtak egygyel, ezúttal a kassa-oderbergi vonalon. A ruttkai rendező pályaudvarban történt tegnap este nyolc órakor, hogy a 14. számú személyvonat összetűközött egy tehervonattal. Még szerencse volt a szerencsétlenségben, hogy *Krajczuska* nevű mozdonyvezető nem vesztette el lélekjelenlétét. A veszedelem végső pillanatában elengőzt adott, különben a szerencsétlenség még sokkal nagyobb mérvet öltött volna. Így is azonban öt ember könnyen s egy ember súlyosan megsérült. A személyvonat mozdonya és négy kocsija összetört s használhatanná lett.

Az összetűközésről a kassa-oderbergi vasut igazgatósága a következő értesítést teszi közzé: Szombaton, e hó 7-én a 14-ik számú személyvonat *Ruttkai* állomás rendező pályaudvaron való áthaladása alkalmával a kijáratnál egy behaladófélben levő eleyvonat hátsó részébe ütközött. Az eleyvonatnak 5 utolsó kocsija, a 14. számú személyvonatnak mozdonya és 4 kocsija, valamint a felépítmény megrongáltatott, 3 utas és 5 vasuti alkalmazott szenvedett jelentéktelen sérülést. Éjjel után fél 2 órakor a pálya ismét szabad volt. Szigorú vizsgálat folyamatban van.

— **Képrombolás.** *Márk Lajos*, az ismert nevű, jeles festőművész, műveiből októberben kollektív kiállítást rendez a Nemzeti Szalóban. Képei rendezése közben azonban most észrevette, hogy *Tolnay Ákos* festőművész nejét ábrázoló portréját valaki teljesen tönkretette. A kép vitriollal volt leöntve, úgy, hogy a gyilkos folyadék egészen összeégette s felismerhetetlenné tette a képet. Szakértői vélemény szerint ez a portré volt a leg-sikerültebb *Márk*-kép. *Márk* azt gyanítja, hogy egy volt modellje akarta magát így megboszulni rajta s megtette a rendőrségen a feljelentést.

— **Házasság.** *Bezerédi Bezerédj* Andor cs. és kir. tart. főhadnagy, földbirtokos, f. hó 15-én vezeti oltárhoz *Bezerédi Bezerédj* Margitot, *Bezerédi Bezerédj* Viktor államtitkár és neje született *Békási Békassy* Izabella leányát.

Bergsmann Miksa az „Adria” tengerhajózási r.-t. tisztviselője eljegyezte *Monaeer* Gizellát.
Dr. *Bródy* Ernő orsz. képviselő, e hó 15-én lép házasságra *Hirschfeld* Erzsikével, illenczfalvi *Linzer* Imre gyámleányával.

Farkas Samu, a „Fonciére Pesti biztosító intézet” titkára, Marosvásárhelyről, eljegyezte *Fleischer* Margitot, özv. *Fleischer* Gyuláné leányát Székesfehérvárott.

— **Gépkocsi szerencsétlenség.** *Krizner* müncheni magánzó automobil-kirándulást tett St.-Gillen vidékére s utközben egy vasuti átjárónál összetűközött a robogó vonattal. Annyira megsébesült, hogy másfél órával az összetűközés után meghalt. Gépkocsját összezúzódott, a soffőr sértetlen maradt.

— **Gyorsvonat rendes megállása Tarackközön.** A Máramaroszigetről délelőtt 11 óra 58 perczkor induló és Budapest k. p. u.-ra este 9 óra 35 p.-kor érkező gyorsvonat Tarackköz állomáson f. é. szeptember 15-től kezdve, utasok fel- és leszállása céljából, délután 1 óra 17 perczkor, egy percnél rövidebb időre rendszeresen megállítatik.

— **Mezei István kálváriája.** Mezei István bűnügyében ismét új fordulat történt. A szegedi ügyészség sehogy sem tud belenyugodni abba a gondolatba, hogy *Keller Mária* halálát nem büntény idézte elő s a vizsgálóbírósnál a vizsgálat további folytatását indítványozta. Az ügyészség ugyanis a szakértői vélemények, az exhumálás s *Genersich* tanár nyilatkozata után sem találja tisztázva azt a minden bizonynyal nagyon fontos s az egész ügy eddigi kimenetelére végzetes hatású kérdést, — miként került a késszurás *Keller Mária* szemére? Ezt a pör revíziója tényleg nem derítette ki, mert *Genersich* professzor szakvéleményében csak annyit mond, hogy a szemén talált sérülés nem volt összefüggésben a halál okával. Kihasította körül a szemgolyót és miért? — még eddig titok. Az új nyomozás, amely a leg-féltékenyebb titkolódzással folyik, ebben az irányban indul és állítólag már eredménye is van.

— **Elfogott bankóhamisító.** Zombolyán *Barbu* János kécsai lakost bankóhamisítás miatt letartóztatta a csendőrség és átkísérte az ügyészséghez. A vizsgálat erélyesen folyik. Több letartóztatás várható.

— **A Gyermektanulmányi Társaság Szolnokon.** A Magyar Gyermektanulmányi Társaság vasárnap délelőtt felolvasó ülést tartott Szolnokon, a vármegyei kaszinóban. A társaság budapesti kiküldöttei, dr. *Nagy László* ügyvivő alelnök és dr. *Vértes József* a gyermektanulmányozás célját és feladatát, továbbá a társaság szervezetét ismertették s felolvasásaikkal oly meggyőzően hatottak a nagyszámú hallgatóságra, hogy *Eötvös* K. Lajos tanfelügyelő indítványára a társaság szolnoki fiókjá 30 taggal azonnal meg is alakult. A társulat szolnoki elnöke *Sipos* Orbán nyugalmazott bihari megyei alispán, titkára *Acsay* Mihály és pénztárosa *Schöder* Izabella. Az elnök külön felkérte a fővárosi vendégeket, hogy felolvasásaikat kinyomathassa s ingyen terjeszthesse. *Nagy László* és *Vértes József* drt, az eszme kitűnő harcosait szívesen ünnepelték Szolnokon.

— **Kidölt ezred.** Az elsai manővereken az 56. gyalogezred harci gyakorlatai után hideg éjszaka után tragikus nappalra virradt a katonaság. A farsztó menetelésben két századból csak 30 ember volt képes az utat megtenni, a többi kidölt.

— **A karlsruhi nemzetközi sakkverseny** mai, tizenötödik fordulójáról kiküldött tudósítónk távirál jelentése így hangzik: *Maróczy* vezérgyalog-játszmában legyőzte dr. *Ollandot* 27 lépés után. *Salwe* olasz játszmában megverte *Durast* 73 lépésben. *Johner* vezércsel-játszmát veszített *Janowski*-val szemben 26 lépés után. *Vidmar* megnyerte a *Spielmann* elleni kettős huszárjátszmát 46 lépés után. *Marshall* vereséget szenvedett *Rubinstein*-től vezércselben 52 lépés után. *Cohn* szabálytalan megnyitása játszmában győzelmeskedett *Csigorin* fölött 31 húzásban. Eldöntetlen eredményen végződtek a *Berger-Tartakower* vezérgyalog megnyitása játszma 51 lépés után. A *Teichnam-Chotimirski* vezércsel-játszma 32 lépés után, ugyancsak a *Schlechter* és *Wolf* közötti vezércsel-partie 32 lépés után. Függőben maradt a *Leonhardt* és *Niemzowits* közötti szabálytalan megnyitása játszma 46 lépés után. Mieses szabadnapos volt.

A versenyzők mai állása: *Maróczy* 11, *Rubinstein* 10 $\frac{1}{2}$, *Vidmar* 10 (1), *Schlechter* 9, *Salwe* 8 $\frac{1}{2}$, *Duras*, *Teichmann*, *Wolf* 8, *Niemzowits* 7 $\frac{1}{2}$ (1), *Leonhardt* (1), *Mieses*, *Janowski* 7, *Marshall* 6 $\frac{1}{2}$ (1), *Chotimirski* (1), *Tartakower* 6, *Csigorin*, *Berger* (1), *Spielmann* 5 $\frac{1}{2}$, dr. *Olland* 4 $\frac{1}{2}$, *Cohn* 3 $\frac{1}{2}$, *Johner* 1 $\frac{1}{2}$ (1).

A holnapi tizenhatodik forduló párosítása a következő: *Wolf*—*Maróczy*, dr. *Olland*—*Cohn*, *Rubinstein*—*Schlechter*, *Niemzowits*—*Marshall*, *Vidmar*—*Leonhardt*, *Chotimirski*—*Spielmann*, *Janowski*—*Teichmann*, *Tartakower*—*Johner*, *Duras*—*Berger*, *Mieses*—*Salwe*, *Csigorin* szabadnapos.

— **Mérenylő munkás.** *Horváth* Sándor 26 éves munkás ma délután beállított a rendőrségre és az ügyeletes fogalmazónak elmondotta, hogy tegnap este barátnőjével *Schönberger* Máriaival a Dunaparton sétált és a nőt belelőkte a vízbe, ahol az elmerült. *Horváth* előadása olyan zavaros volt, hogy kételkedtek elméjének épségében. A megvizsgálás után azt hiszik, hogy *Horváth* elmebajos és további megfigyelés alatt tartják.

— **Tűzveszedelem Zágrábban.** Nagy tűzvész keletkezett tegnap Zágrábban, amely egész éjjelen át dühöngött. A zágrábi téglagyár minden épülete és irodahelyisége elhamvadt. A tüzet csak nagynehézen lehetett lokalizálni. Eddig nem derítették ki, hogy mi okozta a veszedelmet. Azt hiszik, hogy gyújtogatók bűnös keze működött. Állítólag egy elbocsátott hivatalnok boszurműve az egész.

— **Nyugalom Antwerpenben.** A kikötőben helyreállott a nyugalom. Háromszáz német munkás érkezett. Az angol főkonzul óvást jelentett be, mert az angol munkások és az angol hajók oltalma nem megfelelő.

— **Baleset a női birkóversenyen.** Tegnap este Ós-Budavárában a női birkózásán súlyos baleset történt. *Jeske* Mária birkózás közben fölemelte *Mayer* Dórát és úgy vágta a földhöz, hogy a szerencsétlen leány agrázkódást szenvedett. *Mayer* Dórát a mentők a Rókus-kórházba szállították. Állapota már javulófélben van.

— **Üngyilkos zongoratanítónő.** *Pasku* Valéria zongoratanítónő ma délben a verseczi pályaudvaron a berobogó vonat elé vetette magát. A zongoratanítónő testét a kerekék teljesen összeroncolták. Azonnal meghalt, Tettét anyagi zavarok miatt követte el.

— **Akik tudják, hogy örültek.** Ma este két ágról szakadt formájú, szomorú külsejű ember került a rendőrségre, akik mind a ketten azt vallották magukról, hogy örültek. Az egyik este hét órakor állított be a főkapitányságra. Azt mondta, hogy *Kneip* Péternek hívják és a lipótmezei tébolydából szökött meg. Miután azonban bolyongásában a kimerülés erőt vett rajta, megérezte, hogy még mindig beteg. A gondolatai minduntalan összezavarodnak és fél, hogy egészen visszaesik bajába. Arra kérte tehát az ügyeletes tisztet, hogy vitesse vissza a tébolydába.

A főkapitányságról erre kérdést intéztek a lipótmezei elmeorvosintézet igazgatóságához, hogy szökött-e meg onnan csakugyan valaki. Az igazgatóság a kérdésre azt a választ adta, hogy *Kneip* Péter tényleg ápolott betege az intézetnek, ahonnan megszökött. Ezekután az intézetből kiküldték a főkapitányságra *Wach* Antal ápolót, aki *Kneip*ot visszaillesztette a tébolydába.

Ugyancsak ma este került a főkapitányságra *Horváth* Sándor, akit csavargásért állítottak elő. A rendőrségen *Horváth* nagyon zavaros dolgokat kezdett beszélni. Elmondta többek közt, hogy gyilkolt. A kedvesét, aki terhére volt, már bedobta a Dunába. Ehez pedig hozzá tette, hogy azért ő nem büntethető, mert elmebeteg. Utóbb mindenféle ellentmondások után úgy változtatta meg előbbi vallomását, hogy nem a szeretőjét, hanem egy idegen leányt dobott a Dunába. De megint csak hangoztatta, hogy örülési rohamában követte el a tettet, mert ő örült volt a Lipótmezőn is több ízben.

A rendőrségről kérdést intéztek végre a furcsa ember dolgában a lipótmezei tébolyda igazgatóságához és ekkor kiderült, hogy *Horváth* Sándort csakugyan jól ismerik az intézetben, ahol több ízben volt megfigyelés alatt. Legutoljára hét hónapot töltött az intézetben, de minden egyes vendégszereplése után megállapította a megfigyelés, hogy kutya baja. Sőt nagyon is rendben van a koponyája. A ravasz csavargó ugyanis, valahányszor valami suskuson érik, örültséget szimulál, hogy kibujhasson a kellemetlenségek alól. Most is a csavargás ódiájától szeretett volna menekülni. Ez egyszer azonban rajta vesztett a dolgon, s most a tolonczházban elmélkedik a lipótmezei szép napokról.

— **Halálértesítés.** *Várad* Józsefet, a Pesti Hírlap belsőmunkatársát súlyos csapás érte. Tizennyolc hónapos fia vasárnap hajnalban rövid szenvedés után elhunyt. A kis halottat a család és a jóbarátok nagy részvétele mellett hétfőn délután temették el az új temető halottas házában.

Aigner Emmy, egy jótékonyaságáról általánosan ismert urnó, tegnap meghalt Budapesten. Kiterjedt rokonság, köztük az *Adám*-, *Ploz* stb. család grófja. Temetése holnap, kedden, délután lesz az Erzsébet királyné-úti gyászszobából.

Solyomossy Endréné szül. *Kádas* Vilma életének 43-ik házasságának 15-ik évében szeptember 6-án meghalt Budapesten.

Ságt József, a „Kisbéri ifjusági kör” elnöke f. hó 7-én Kisbéren elhunyt.

— **Hamis vasuti jegyek.** Az államvasutak igazgatóságánál pár héttel ezelőtt arra a kinos fölfedezésre jutottak, hogy hamis vasuti bérletjegyek vannak forgalomban. A fölfedezés nyomán lázas hajszá indult meg a hamisító vagy hamisítók után. Eddig azonban csak annyit lehetett megállapítani, hogy az igazgatóságnál is, de a minisztériumban is része van valakinek a dologban. A vizsgálat erélyesen folyik s az eddigi adatok szerint hatvan hamis jegy létezéséről már teljes bizonyossággal meggyőződtek. Ennél azonban sokkal több hamisítvány lehet forgalomban.

— **Villamos balesetek.** A Hungária-köruton halálos villamos elgázolás történt tegnap este. *Hajas* Károly államvasuti raktárnok Mária nevű öt éves kis leánya át akart menni az ut másik oldalára és a 76. számú városi villamos kocsit elgázolta. A gyermeket holtan szedték ki a kocsi kerekai alól.

— Ugyancsak tegnap este a Zsigmond-utcában ó-budai villamos kocsit elütötte *Bein* János perbeli lakost, akinek a ballábát roncsolta szét a száguldó kocsi. *Bein* a Rókusban ápolják. — A 719-es számú közuti villamos kocsit az este összeütközött a Múzeum-köruton *Kiss* Ferencz 904-es számú egyfogatú bérkocsijával. Az összeütközés következtében *Lambert* Vilmos fehérműtisztitő kiesett a bérkocsiból és könnyebb sérüléseket szenvedett.

— **Betörés.** A berenczei községházát az éjjel ismeretlen tettesek feltörték és az ott elhelyezett *Wertheim*-szekrényt ellopták. A szekrényben összesen 790 korona volt. A tett elkövetésével kőborziganókat gyanúsítanak. A nyomozás megindult.

— **A kárptos-segédék bérmozgalma.** Csak nemrégiben indítottak mozgalmat a kárptos munkások helyzetük javítása érdekében s a mozgalom máris teljes sikerrel járt. A mesterek, akik eddig belátásuk szerint díjazták a munkásokat, eleget tettek annak a mindenünnen nagy erővel támogatott követelésnek, hogy a béreket árszabály határozza meg. A szombaton létrejött egyezséget kollektív szerződésbe foglalták. A szerződést vasárnap délelőtt terjesztették a munkásság elé *Horovitz* Gábor elnöklésével a Sip-utca 7. számú házában levő vendéglő kerthelyiségében tartott gyűlésen, amely hozzájárult a megállapodásokhoz.

— **Az áronörntisztviselő.** *Bognár* János iskola-szolga a múlt hónap hatodikán feljelentette *Gyulay* Gusztáv 26 éves magánhivatnokot, mert ez elment a Dob-utca 42. szám alatti korcsmában levő Rákóczi-asztaltársaság vezetőségéhez s ott rendőrtisztviselőnek adta ki magát, beiratkozott az asztaltársaság tagjai közé. *Bognárnak* valami cseléddűgyben baja támadt a hetedik kerületi kapitányságon s felvilágosítást kért *Gyulay*-tól. Ez magához kérte a hetedik kerületi kapitányságra. *Bognár* el is ment, ott azonban arról győződött meg, hogy *Gyulay* nem rendőrtiszt. Erre feljelentette *Gyulay*-t, akit ma a hetedik kerületi kapitányság ötven korona pénzbüntetésre ítél.

— **A Beketow-czirkszaban,** a nemzetközi díjbirkózások 11-ik napján is a zsufolóság megtöltötte a közönség a czirksuzt. A birkózások rendkívül nagy érdeklődés mellett folytak le és eredményük a következő: Az első mérkőzés pár *Czaja* József magyar és *Cyclop* angol volt. E pár mérkőzését azonban a 35-ik perczen be kellett szüntetni, miután a *Cyclop* lábán levő nagy seb újra felszakadt és az orvosok megállapították, hogy *Cyclop* tovább nem birkózhat. Abs *John Pohl* német és *Hadji Hallil* török birkózása eldöntetlen maradt. *Tristenski* lengyel győzött *Blandetti* osztrák ellen 3 perc 10 másodperc alatt s végül *Aberg* orosz világbajnok győzött *Zinner* Ferencz magyar ellen 6 perc alatt. A holnapi nap folyamán birkóznak: *Czaja* József magyar *Mourzuk* tuniszi néger, *Tristenski* lengyel *Müller* német, *Aberg* orosz világbajnok *Kutusov* óriás kozák. A negyedik párnak *Cyclop* angol és *Anderson* volna soron, azonban tekintettel *Cyclop* ma esti sebészakadására, e pár helyett egy másik pár fog birkózni.

— **A szezon vége Ós-Budavárán.** Ós-Budavára idei szezonja vasárnap este záródott be gyönyörűen sikerült ünnepélylyel, óriási közönség jelenlétében. A gyönyörűen díszített terület s a pompás látványosságok nagyon meglepték a közönséget s mindenki egyhangulag konstátálta, hogy *Friedmann* igazgató az egyedüli ember Budapesten, aki ilyen nagyszabású mulatóhely vezetésére rátermettséggel, hivatottsággal bír. Az igazgatóság különösen köszönetét fejezi ki így a közönségnek, mint a hatóságoknak azért a támogatásért, melyben e szezonban is részesítették s a jóindulatukat kéri a jövőben is.

— **Óvást** emelünk mindazon silány gyártmányok ellen, melyek tulajdonságaikat azonosítani akarják a nagyerejű Alföldi fehérkeresztes Sósborzesszel, melyet egyedül csak az Első Alföldi Cognacgyár r. t. készít Kecskeméten.

— **Bajecsfürdő igazgatósága** állami, törvényhatósági és vasuti tisztviselő, illetve alkalmazottainak, továbbá lelkészeknek, tanítóknak és gazdászoknak ez évi augusztus 21-től szeptember 30-ig a lakbéréknél 50 százalék, az egy koronás tűkörfürdőnél szintén 50 százalék, az ételáraknál pedig 10 százalék kedvezményt nyújt. Prospektust kívánatra ingyen küld. Állandó posta-, távirat- és vasut-állomás van a fürdőtelepen.

FERENC JOZSEF KESERUVIZ

páratlan hashajtószer

x **Nászajándékok** Rothauser, Deák-tér 6. sz.

x **Bob-hashajtó a legköllemesebb, 10 f.**

x **Társasjáték Délolaszországba.** A Központi Menetjegyiroda társasjátékot rendez Délolaszországba október hó elején, amikor a világlátó turista már nem a havasokat, hanem a Vezuv szinompás környékét keresi föl, hogy Nápolyt, Pompejít, Capri szigetét, a mesebeli kék barlanggal és Róma régi falait csodálhassa meg. A részvételi díj csekély volta és a programban nyújtott sok látnivaló elreláthatólag szép társasjáték fognak eme társasjátékra egybegyűjteni. Már sajtó alatt levő prospektusból készséggel küld az érdeklődőknek a IV., Vigadó-tér 1. szám alatti Központi Menetjegyiroda.

x **Csibalmok** beszerzésénél különösen ajánljuk *Mogyoróssy* Gyula fővárosi czéget, ahol kiűnő hangu, szilárd szerkezetű csibalmok a legjutányosabb áron szerzethetők be.

x **Fodor-léle vívótorna** a Koronaherceg-utca 3. szám alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívótérme. Különös gond fordítatik a gyermektorna és vívásra.

x **Zászlók,** czimerek, minden kivételben kaphatók *Linhart* színházi festőnél és díszítőnél Budapesten, VIII., Hunyadi-u. 27. sz. Argyazék ingyen.

A munkásjóléti kiállítás megnyitása

Budapest, szeptember 9.

Tegnap nyitották meg ünnepélyesen a városligeti iparcsernokban elhelyezett nemzetközi munkásbiztosítási és jóléti kiállítást. A megnyitó ünnepségen ott voltak: A kereskedelmi kormány részéről *Szterényi* József államtitkár, *Szűry* János és *Papp* Árpád miniszteri tanácsosok, *Csóka* József miniszteri osztálytanácsos, *Szántó* Menyhért, *Moldovány* István és *Harkányi* iparfelügyelő, ott voltak továbbá *Schmucker* Norbert olasz főkonzul, *Lippert* István német főkonzul, *Lánczy* Leó, a kereskedelmi és iparkamara elnöke, *Chorin* Ferencz, a Gyáriparosok Orsz. Szövetségének elnöke, *Chyzer* Kornél miniszteri tanácsos, *Szatmári* Mór, *Rubinek* Gyula orsz. képviselő, *Thék* Endre, *Gelléri* Mór, *Bossányi* Endre, *Szávay* Gyula, *Maróti* Fürst László, *Falk* Zsigmond udvari tanácsos, *Hegedüs* Lóránt, *Glück* Frigyes, *Auer* Róbert, *Sasvári* Armin, a kereskedelmi múzeum titkára, és még igen sokan.

Chorin Ferencz a kiállítási bizottság nevében beszédet intézett *Szterényi* államtitkárhoz:

A kormány szociálpolitikai programjának elsősülöttje — mondja — a munkás balesetbiztosítás és betegsegélyezésről szóló törvény. Az összes társadalmi és gazdasági ellentétek elsimultak e törvény megalkotásánál, mert mindenki érezte, hogy az emberiség követelményeinek tesztünk eleget, amidőn a munkást az őt munkája közben ért balesetért legalább anyagilag kárpótoljuk. E jelentős szociális törvény bölcsés-jénél az a férfi állott, akinek neve már hosszú évek óta összeforrt a magyar ipar törekvéseivel és akit mint a kormány képviselőjét van szerencsénk itt tisztelhetni. Kormányunk felismerte e nagy reform sürgősségét és első feladatául tűzte ennek törvényerőre való emelését. A munkaadók nemcsak, hogy akadályokat nem gördítettek eléje, hanem ellenkezőleg megalkotását a legnagyobb örömmel üdvözölték. Az országgyűlés beható tárgyalások után a javaslat számos intézkedését kizárólag avatta törvényé a reformmüvet, mely — önértetesen mondhatjuk — a nyugat-európai szociálpolitikai alkotások között is számottevő. A mai kiállítás dokumentálja, hogy a magyar munkaadó már eddig is sokat tett munkásai testi épségének megőrzésére. E kiállítás társadalmi kezdeményezés eredménye, melynek megvalósítását a kormány erkölcsi és anyagi támogatása tette lehetővé. Amidőn ezért köszönetet mondok, örömmel emelem ki, hogy a társadalmi mozgalom élén két férfi állott, *Thék* Endre és *Bossányi* Endre. Az ő fáradságtalan buzgalomuknak és ügyesretetjüknek köszönhető első sorban a mai nap sikere. Összinté örömmel üdvözöljük a külállamok ugyanezen czélt szolgáló intézményeinek képviselőit körünkben. Köszönjük a külállamok kormányainak, hogy ehhez hozzájárultak. Mint a kiállítás nagybizottságának elnöke, mely tisztelettel kérem a kormány képviselőjét, hogy a kiállítást megnyitni méltóztassék.

Szterényi államtitkár megnyitó beszédében többek közt a következőket mondta:

Ez a kiállítás tanúbizonyságot fog tenni arról, minő hatalmas intézményei vannak Németországnak, Ausztriának, Franciaországnak, Olaszországnak, Belgiumnak, Svédországnak, mindegyiknek a maga külön-külön területén, természetesen a maga speciális viszonyai szerint. És ezen az alapon meg fogja jelölni azt az utat, amelyet az államhatalom támogatása mellett nekünk is követnünk kell. Ha van valahol jogosultsága a nemzetköziségnek, úgy a munkásvédelem az a tér, amelyen az államoknak össze kell tartaniuk, melyen az államoknak egyesülniök kell abban a czélban, hogy a legjobbat alkossák, a legtöbbet teremtsék, példával járva elől az, aki a legnagyobb ipari téren, de nem maradvá el az sem, akinek fejlődő kisipara van csak. Ha a nagy államok mellé sorakozhatunk e téren, büszkeséggel fogjuk ezt tenni.

Köszönetet mondott ezután a Gyáriparosok Szövetségének, amely a kiállítást megteremtette, végül pedig üdvözölte a külföldi államok képviselőit, akiknek figyelmét fölhitva arra, hogy Magyarországnak érdeke van a helyes szociálpolitika iránt.

Ezután az államtitkár *Chorin* Ferencz és *Bossányi* Endre kíséretében bejárta a kiállítás egész területét.

A főbejáróval szemben a gőzkazántelepek, gőzfűtők, gőzvezetékek, erőgéptelepek, az egyes iparágakban használt munkagépek és műhelyberendezések védőkészülékei ragadták meg legelőször az államtitkár figyelmét. A készülékek közül különösen a villamos üzemnél szükséges biztonsági berendezések és ujszerű védőapparátusok tetszettek neki legjobban. A munkásjóléti berende-

zéseknel: a munkáslakásoknál, rokkantmenedék-helyeknél hosszabb ideig immorált az államtitkár és részletesen elmagyaráztatta magának a fontosabb újításokat. Ebben a csoportban egy nagyméretű kép is feltűnt Szerényinek. A képet a Társadalomtudományi Múzeum állította ki s az Adriai tenger partján épülő *Tengerparti Munkásgyógytelet* ábrázolja. Az államtitkár kérdészködésére dr. Bród Miksa orvos elmondta, hogy ezt a munkásszanatóriumot gróf Szápary Pál elnöke alatt dr. Goldner Adolf vezető-főorvos instrukciói szerint részvénytársaság építési erényi Ullmann Gyula műépítész tervei alapján, aki egyszersmind alelnöke is a részvénytársaságnak. Az államtitkár örömmel hallotta, hogy az 1908-ik év januárjában már megnyílik a szanatórium. A gyógytelet 240 üdülőbetegnek fog helyet adni, még pedig igen olcsónak mondható árért, amit egyébként is a betegpénztárak fognak fizetni tagjaikért.

Az ipari és gyári telepek biztosságára s egészségügyi felszerelésére szolgáló berendezéseket tekintette meg ezután az államtitkár. Az ipar-egészségügyi csoportban a mosakodó és fürdőberendezések, továbbá az ipari betegségek elterjedésének megállítására való készülékekkel időzött hosszabb ideig.

Az iparcarnok főbejárójától balra rendezte kiállítását a

Budapesti Önkéntes Mentőegyesület.

Üvegszekrényekben állította ki dr. Kovács Aladár igazgató-főorvos azokat az üvegszilánkokat, fadarabokat, tüket, fémdarabokat, vasgyűrűket, amelyek balesetet vagy szerencsétlenséget okoztak s amelyeket a szerencsétlen emberek testéből távolítottak el a mentők. A mentők kiállításáról, amelyet nagy érdeklődéssel apróra megnézett Szerényi, a fiziológiához ment, amely szintén hosszabb időre lekötötte figyelmét.

Innen az államtitkár a

Magyar Styriai kötőgépgyár

kiállítását szemlélte meg, ahol hosszabban időzött. A gyár a pécsi kiállításon elért sikerein felbuzdulva, e kiállításra elhozta kitűnő gépeit. Ezúttal hat gépet mutatott be teljes üzemben. A céget Fogl cégvezető képviselte és ő fogadta az államtitkárt, aki megnézte e gépeket üzem közben is. Az államtitkár kérdéseire Fogl megjegyezte, hogy tulajdonképpen nekik ma ünnepek van, mert a Dongó-utca 5. szám alatti hatalmas gyárnak ma van a bokréta-ünnepe és megkérte az államtitkárt, hogy ha majd az új gyárat felavatják, tekintse meg Szerényi ezt megígérte Foglnak és örömeinek adott kifejezést, hogy a Magyar Styria kötőgépgyár új és díszes otthonba jut. Az iroda és elárúsió hely továbbra is Csengery-utca 54. szám alatt marad.

Ezután feltűnt az államtitkárnak a

brünni königsfeldi gépgyár

kiállítása. A kiállítás az osztrák csoport bejárójánál fekszik. Egy teljes asztalosműhelyt látunk itt igen izléses elrendezésben, villamos hajtásra berendezve. Az egyes fémgyártó gépek szerkezete a legmodernebb és kivitelük rendkívül szolid. Minden működő szerszám és forgó alkatrész praktikus védőkészülékkel van ellátva. Ezen cég fémgyártó gépei Magyarországon különben igen el vannak terjedve. A cég specializációját a Títán és Brunakeret-fűrészek képezik, melyek a fűrésziparban nagy munkaképességükkel általános feltűnést keltettek. E gépek a magyarországi viszonyoknak legjobban megfelelnek és a legutóbbi időben már általánosan elterjedtek és közkedveltségnek is örvendenek. A cég különben gőzgépeket, gőzkazánokat, petroleumgyári berendezéseket stb. is készít.

Izléses és fellünik a

Schuchardt és Schütte

cég (Budapest, Teréz-körút 46) kiállítása. E világ-cég Magyarországon is meg akarta honosítani gyártmányait, melyek az egész világon közismertek és közkedveltek. E szempontból nagy áldozatokra határozta el magát és Magyarországon magyar gyárat, magyar irodát, magyar raktárt, szóval teljesen önálló magyar telepet létesített. A cégnek gyára van Bécsben, Berlinben és Kölnben is, vezérképviseletet vannak Londonban, Stockholmiban, New-Yorkban, Kopenhágában, Petersburg és Shanghai városokban. A cég szabatosági szerzőgépeket gyárt s a gyártmányait méltán a modern technika legszebb vívmányainak nevezhetjük. Gyárt a cég teljes műhelyberendezést a legújabb védőkészülékekkel ellátva. Megemlítsük méltók a cég mérőeszközei és gyorsfúrói, melyek gyors munkára képesek. A cég egyik specializációja a Norton-féle alundum-csiszolókorong, mely a maga nemében minden versenyen

felül áll és az összes állami gyárakban e korongot használják. Különös súlyt fektet a cég a sűrített levegő által hajtott szerszámokra és a cég itteni telepén több ilyen sűrített levegő által hajtott szögcselő-gépek, kalapácsok és furók működésben láthatók. A céget Magyarországon Jereke Ottó és Kráhl József mérnökök képviselik. Előbbi a kereskedelmi, utóbbi a műszaki vezetés. Az államtitkárt ők ketten fogadták és kalauzolták körül a cég kiállításán; hol egészségügyi kóvácsstűzhelyek voltak felállítva. Szerényi államtitkár a legnagyobb elismerésnek adott kifejezést a látottak feletti és egyúttal örömeinek adott kifejezést azon, hogy ez a kiváló cég Magyarországon önálló telepet létesített. Az urak egyike megjegyezte, hogy a cég kiállítása impozánsabb lenne, de egyik gépük az elszállításnál eltört és nem bírták kiállítani. Az államtitkár sajnálkozását fejezte ki a malőrön és kezet fogva az urakkal, újból megelégedésének adott kifejezést.

A kiállított munkagépek nagy részét a

Laub Lipót

budapesti elektrotechnikai cég (VI., Liszt Ferenc-tér 1) motorai hajtják. E motorok ugy a fővárosban, mint a vidéken igen el vannak terjedve. E motorok kiválóságát a képezi, hogy rendkívüli tartósságuk mellett kitűnő pontossággal működnek s áruk tekintetében versenyeznek az összes motorgyárosok készítményeivel. A cég csak a legutóbb lezajlott sűtőiparkkiállításán nyert aranyérmes elsőrendű motoraival s e kiállításon is általános feltűnést keltett a motorok zajtalan járása s az azokkal való meglepő könnyed kezeléért.

A

Werner és Ffeederer

bécsi világ-cég, amely nemrégiben a sűtőkiállításán fényes sikert aratott gépeivel, hogy a zsűri a legnagyobb díjat a cégnek juttatta, most is megjelent kiváló gépeivel és ezúttal is önmagához méltóan vett részt e kiállításon. Két vegyipari keverő-gépet, egy tézta- és festékgyártó hengert, valamint egy porológépet mutatott be teljes üzemben. A kiállításon a céget Marik budapesti vezérképviseelő képviselte, ő fogadta Szerényi államtitkárt, aki régi ismerősként üdvözölte Marikot, teljes felvilágosítást kért a kiállított gépekről, mely után szívesen készorítással bucsuzott a cég magyar képviselőjétől.

Nem hagyhatjuk megemlítes nélkül a kiállítás impozáns külsejét, amelyet

Kaiser J.

kárpitós és diszító cég készítette, ki a rendelkezésére álló nyolcz nap alatt igazán lehetetlennek látszó produkált. Az államtitkárnak bemutatották Kaisert, aki elmondta, hogy több nagy kiállításon ilyenné munkálatait kitűntették, mit Szerényi örömmel vett tudomásul.

Méltó feltűnést keltett a kiállításon a

W. F. L. Beth

lübecki gépgyáros kiállítása, amely a németbirodalmi kiállításán terült el. A cégnek kiállítása mindjárt az első helyen áll a németek között. Nagyon érdekes a cégnek kizárólagos specializációja, a portmentesítő telepe, amelyből a cég a múlt évben 200 darabot állított fel. A gyár ezenkívül foglalkozik szellőztető telepek felállításával is és gyártja a zsákpórló gépeknek, a zsákkidöntő gépeknek és a portmentes lisztkeverő gépeknek.

Határozottan érdemes megtekinteni a Szikla D. budapesti (Károly-körút 3.) cég orvossebészeti, műszer- és kötszergyáros izléses és tanulmányos kiállítását. Különösen két készülék tűnik fel mindjárt a szemlélő előtt. Az egyik egy forró légkészülék minden testrésze. E készüléket kizárólag Szikla D. gyártja és kizárólag csak nála kapható. A másik fontos készülék egy villamos forró légdus, melynek egyedatársítási joga illeti őt Magyarországon. Egy kisebb és egy hatalmasabb szekrényben ott találunk mindent, mit egy neves műszer- és kötszergyáros produkálhat. Szikla D.-t Thék Endre mutatta be az államtitkárnak, aki mindenek előtt megtekintette a cég kiállítását, azután kérdéseket intézett Sziklához, ki elmondta, hogy 9 éve áll fenn, 16 munkással dolgozik és 1903-ban ő felségének is bemutatották, mikor is a tanonc- és segédkiallításán melegen megdicsérte az uralkodó. Az államtitkár örömmel vette ezt tudomásul és nagyon tetszett neki a két említett készüléken kívül egy toható hordágy, valamint a cégnek több műberendezési tárgya.

A kiállítás egyik legérdekesebb objektuma a

Magyar Fémlemezipar részvénytársaság

budapesti gyári cég (Erzsébet királyné-utja 57-59.) kiállítása. A cég igazán a legnagyobb áldozat-

készséggel vett részt a kiállításon s mintegy külön pavillonban mutatja be kiváló gyártmányait. Ott látjuk a cég összes gyártmányait, olajfestékdobozait, lakk-kannákat, ménészeti eszközöket, valamint mézpergetőket. Legutóbbára hagyjuk a legfontosabbakat: a „Henze“-féle robbanás mentes kannákat, tartályokat, edényeket és hordókat. Ezek mindennemű veszélyt, robbanást teljesen kizárják és e szempontból óriási jelentőséggel bírnak. A céget Balázs Hugó vezérigazgató képviselte, ő fogadta Szerényi József államtitkárt, aki a legapróbb részletét megnézte e kiállításnak és megjegyezte, hogy Henze-féle kannák és tartályok annyira kizárnak minden veszélyt, hogy a robbanó folyadékot kizárólag ilyen edényekben kellene tartani.

Nagy hatást ér el a

Magyar Siemens-Schuckert-Művek Villamossági r. t.

kiállítása. Itt látjuk a cég kiváló portmentesítő szivattyuit, amelyek a használatban oly kitűnően váltak be. E szivattyúk használhatósága rendkívül nagy körben mozog és mindenüvé kiterjed, ahol port vagy ahhoz hasonló anyagokat egészségügyi szempontokból kifogás alá nem eshető módon eltávolítani. Butoroknak, szőnyegeknek, függönyöknek, kárpitoknak stb. lakásokban, szállodákban, gyógyintézetekben és kórházakban való tisztításon kívül kiválóan alkalmas e berendezés vasuti kocsik tisztítására. A cég kiállításán feltűnést keltettek azok a gépek, amelyek a munkások biztonságát vannak hivatva szolgálni. Az államtitkárt a részvénytársaság igazgatója Stromszky fogadta, aki kiváló szaktudással magyarázta meg az államtitkárnak az egyes gépek előnyeit. Szerényi államtitkár hosszasan időzött a kiállításnál s a legnagyobb megelégedés hangján nyilatkozott róla.

A Csarnok baloldali falát teljesen elfoglalja a

Telefongyár részvénytársaság

(ezelőtt: Berliner J.) impozáns kiállítása, ahol a cég két gyártási ágát mutatják be. És pedig mindennemű telefonkészüléket és azok tartozékait, valamint a vasuti biztonsági berendezéseket. Az első csoport keretében vannak azok a speciális szerkezetű telefonok, melyeknél a beszélő fél villámcsapás, vagy erős áramu vezetékkel való érintkezés ellen teljesen védve van, továbbá különféle védő és biztosító készülékek a telefonok, csengők és egyéb jelzőkészülékek vezetékei részére. Az ugynevezett vasuti harangjelzőberendezés, mely a vasuti szolgáltatásban forgalombiztonsági szempontból is rendkívül fontos szerepet játszik, a M. A. V. kiállításának keretében a közlekedési múzeumban van kiállítva. E gép kiállításának második részét a vasuti biztosító berendezések körébe vágó készülékek képezik, amelyek arra szolgálnak, hogy az állomásokra be és kijáró, vagy általában a pályán közlekedő vonatok minden baleset ellen védve legyenek. Így vannak központi váltóállító és váltóelzáró berendezések, különféle be- és kijárat jelzők, figyelmeztető jelzők, ezenkívül utelzáró sorompók, rakodóknál alkalmazott kocsifogó sorompók, stb. A kiállításban a céget Neuhold Kornél igazgató és Székely Izsó gépész-mérnök, a részvénytársaság vasuti osztályának társvallalkozója képviselték és nekik köszönte meg az államtitkár a cég tanulságos kiállítása körül kifejtett áldozatkészséget.

Meglepően szép és tanulságos a

Keleti J.

budapesti orvosi műszergyáros cég (Koronaherzeg-utca) kiállítása, mely a maga szakmájában igazán mindent felölel és magában foglal. Ott találunk az ő kiállításán mindent, ami a betegápoláshoz szükséges, jól kiállított olcsó mentőszekrényeket, különféle biztonsági készülékeket és pedig a munkásoknak szükséges arc- és szemvédőket, valamint védőkészülékeket por beszívása vagy ártalmas gázok behelése ellen, stb. Igen érdekesek azok a védőkészülékek is, melyeket a tűznél dolgozó munkások használnak. A falakon a cég gyárának belső berendezését mutatja be sikerült fényképfelvételekben. Látjuk az orvosi műszergyártást, a kötszerészeti műhelyt, a villanygépgyártást, a kórházi butorgyártást, a ruggantá esztergályozást. Keleti J. 15 éve már, hogy a MÁV. szerződött szállítója és ő szállítja az államvasutak összes vonalain szükséges mentőszekrényeket és mentőeszközöket. Ezeket bemutatva ott látjuk a cég kiállításán. Egy remek sterilizátor is magára vonja a közfigyelmet, mely köt- és műszerek sterilizására alkalmas. A kötszerészet e szakkiállításban a leggazdagabban van képviselve: látunk műlábakat, műkezeket, ferdénnőttek részére műfüzőket, sérv-

Reggelizés előtt fél pohár

Schmidthauer-féle

Használatá valódi áldás gyomorbetegségeknél és az éjszakai álomban szenvedőknek

Igmándi

keserűvíz

az elrontott gyomrot 2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.

Kapható mindenütt kis és nagy üvegekben

kötőket stb. stb. Az orvosi műszereket sem hagyhatjuk megemlítés és dicséret nélkül, valamint a czég vasbutorait, melyek együttvéve egy kis kórház teljes felszerelését képezik és a különböző gyárak betegsegélyző egyletei részére vannak kiállítva. Midőn Szerényi József Keleti J. kiállításához ért, a jelenlevő czég főnökét melegen üdvözölte s felvilágosításait a legnagyobb figyelemmel hallgatva megjegyezte, hogy rövid idő óta e czég ismét nagyot fejlődött és ma már e téren a legelső.

Délben 1 órakor Thék Endre, a kiállítás végrehajtó-bizottságának elnöke, a városligeti Kovács-féle vendéglőben ebédet adott a külföldi képviselőinek tiszteletére. Az ebédnél megjelent Szerényi József kereskedelemügyi államtitkár is. Az ötödik fogásnál Thék Endre Szerényi József államtitkárt köszöntötte fel. Szerényi József válaszul üdvözölte a német és osztrák munkásjóléti intézményeknek megjelent vezetőit. Végül felkérte a külföldi képviselőit, hogy látogassanak el ismét Budapestre és szenteljenek itt egy napot, nemcsak a főváros, de az ország megtekintésére is és győződjenek meg személyesen arról, hogy ebben az államban szabad és nagyratörő nemzet él, mely megéri a kor szellemét és versenyre kél a nagy kulturnemzetekkel.

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után Hartmann Konrád titkos kormánytanácsos, a német birodalmi biztosítási hivatal tanácselnöke szólalt fel és megköszönte a szives vendégszeretetet, a legmelegebb elismeréssel nyilatkozott az itt látottak és tapasztaltak felől. Felköszöntött mondottak még Erhardt Lajos udvari tanácsos, Gelléri Mór, Bosányi Endre és Banovics Kajetan.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) A János vitéz — plágium. A nagyváradi Szabadság szombaton nem kisebb váddal lépett fel, minthogy a „János vitéz“ zenéjét nem Kacsóh Pongrácz, hanem Beleznay Antal írta és Kacsóh az ő „kuruczdalait“ használta fel... A szenzációra utazó hír még Beleznayt is megszólaltatja, aki állítólag odanyilatkozott, hogy bizony a János vitéz nótái nagyon, nagyon hasonlítanak az ő dalaihoz.

Azt hiszszük, hogy a Szabadságnak ez a híre egyáltalán nem fog szenzációt kelteni, annyira képtelen és annyira valószínűtlen. A közönség legfőleg bosszankodni fog rajta — és igaza van. A „János vitéz“ két év óta járja be az egész országot oly sikerrel, amilyent még darab nálunk nem aratott — és két év után csak most pattan ki ez a titok? Nem, annyira „ideális“-an gondolkodó ember nincs, aki nyugodtan, csendesen nézze, hogy más ember mint söpri be a tantimeket, a dicsőséget, azokért a dalokért, amelyek az ő szívéből fakadtak... És hol vannak Beleznay Antal jóbarátai, művészetének tisztelői? Azok közül senki se ismert rá a „Kék tó“ és „Én vagyok a pástortgyerck...“ dallamaiban a „Kuruczdalokra“-ra. Ezek is tudták két évig túrni Beleznay mellőztetését? Mindez egy pillanat alatt észébe jut mindenkinek és csak természetes, hogy nem hisz a képtelen vádunk. Mi se hittük egy percig sem, de azért megkérdeztük a legilletékesebbeket, hogy mit szólnak e merész vádhoz. Bárd, a kiadó, a következőket mondta: Ez a hirtelenség épp oly képtelenség, mint nevetséges. Igazán felesleges is vele foglalkozni. Annyi ezer és ezer ember között, aki játszott, hallotta a „János vitéz“ dalait két év alatt, még senki se fedezett fel hasonlóságot semmiféle szerző dalaival. És ki lesz oly ostoba egy élő magyar szerzőnek műveiből plagizálni. Ez új dolog volna. Beöthy László is a legnagyobb méltatlankodással nyilatkozott a támadásról. Minden száma előttünk született meg, — szövege az igazgató — ott voltunk a bölcsőjénél. És Kacsóh Pongrácz tehetsége nem szorul senkinek a mankójára. Ezt megmutatta nemcsak a „János vitéz“-zel, hanem a „Rákóczi“-val is. Volt módunkban magával Kacsóh Pongrácz-czal is beszélni. A dolog természetesen kellemetlenül érintette, de azért nem nagyon izgatja.

— Kijelentem, hogy Beleznay dalait — egyet kivéve — nem ismerem, azokat soha se hallottam és kottában nem láttam. Amit tehetek ez ügyben: — megteszem. Marton Sándor ügyvédem útján sajtóper indítok a „Szabadság“ ellen és mindazok ellen, akiknek részük van a támadásban.

Nagyon helyes! mert az még sem járja, hogy valakit — akárki legyen az — minden komoly, meggyőző bizonyítékok híján, csak feltűnési vizsgálatból, vagy mohó kárörömből pellengére állíthassanak. Magyar tempó! Ha valakinek a tehetségével nem mérközhet valaki, orvul támad és gáncsot vet. Agyon nem üti magát, de hátha megbénul...

(*) Népszínház-Vigopera. A Népszínház-Vigopera vezetője az október hó 1-én kezdődő színházi évre már megállapította a drámai műsört, melynek december 31-ig terjedő részét alábbiakban ismeretjük. Az első bemutató Szemere Györgynek „Bolland Istók“ című színjátéka. A második drámai újdonság Vajda László és Moly Tamás „Raskolnikov“ című drámája lesz. December havában egy külföldi dráma fog színe kerülni, melynek címére nézve még nem állapodott meg az igazgató. Az első lesz Szigligeti Ede legkeresebb és leghatásosabb népdramája: a „Lelencz“, mely most fog először színpadra lépni a Népszínházban. Ezt követi Tóth Ede „Kintornás család“-ja és Rákosi Jenőnek humoros népszínműve, a „Ripacsos Pista dolmánya“, amely majdnem két évtized óta nem került színpadra.

FŐVÁROS.

(*) Fűbennek az élelmiszerhamisítók. A fővárosi élelmi piacán működik egy rendszeres szövetkezet: a hamisítók tekintélyes gárdája. A hamisítók belepanszolnak mindenféle élelmi cikkbe s nincs olyan élelmiszer, amit az alaposan képzett hamisító ne hamisítana. Törvény nem védi a közönséget ezek ellen a hamisítások ellen. Az egyetlen védőeszköz volt eddig a közigazgatási bizottság tiléseinek nyilvánossága, amelynek a segítségével a közönség mégis csak megtudott egyet-mást a póruljárt hamisítókról. De csak megtudott, úgy látszik, ezután már nem tud meg. A mai közigazgatási bizottsági ülésen ugyanis már egyetlen élelmiszerhamisítás ügye sem fordult elő. A hamisítók tehát valamennyien jobb utra tértek, csupa egészséges áruval látják el a fővárost, a tejbe nem kevernek vizet, a tejjelbe gipszet, a lisztbe kréport, a kávéba babot és több efélet. A mai ülés azt akarja jelenteni, ami azonban nem hihető, sőt nagyon is valószínűtlen. Inkább hihető az, hogy merő jóakarattal a mai ülésről lemaradt az élelmiszerhamisítások elreferálása.

(*) Az új vízdijszabályzat. Terjedelmes leíratot intézett ma a fővároshoz gróf Andrássy Gyula belügyminiszter az új vízvezetési szabályrendelet dolgában. A belügyminiszter a közgyűlés által felterjesztett szabályrendelet elvi jelentőségű szakaszait változtatlanul jóváhagyta és inkább csak néhány stiláris módosítás megejtését kívánja. Lényegesebb észrevételt tesz a miniszter a szabályrendelet 21. §-ára, amely a kihágások megtorlásáról szól. Itt azt kívánja a miniszter, hogy ez a szakasz átírdogoztassék és hogy a bírságolás kérdését részletesebben és tüzetesebben állapítsák meg. Kívánja továbbá a miniszter az ellenőrzési iver szabatosabb megszövegezését és rovatolását. Kívánja, hogy az építési czélokra, (tehát házak, épületek építéséhez) igénybe veit vizre nézve egyöntetűen a vízmérő mellett való szolgáltatás mondassék ki. Ezekre néve ugyanis a szabályrendelet nem mondja ki kötelezően a vízmérő használatát. A vízdijszabás 4. §-a kizárja a vízdijszállítás kedvezményéből a Duna-jobbparti magasan fekvő területek ingatlanait. Erre nézve a miniszter annak megvizsgálását kívánja, vajjon ez a rendelkezés nem jelent-e az illető érdekeltre nézve aránytalan megterhelést. Fölhívja a miniszter a főváros hatóságát, hogy a részéről felsorolt észrevételeket közgyűlésileg sürgősen vétesse tárgyalás alá és a határozatot úgy hozza meg, hogy az október 31-ikéig föltétlenül a jóváhagyása alá terjesztessék, hogy így lehetővé váljék a szabályrendeletnek az év végéig való jóváhagyása. A szabályrendeletnek és vízdijszabásnak emez észrevételektől nem érintett minden egyéb rendelkezését és szakaszát már ennel jóváhagyja és azok a további tárgyalás alapját nem alkothatják. Megfelelően jóváhagyta továbbá a főváros hatóságának az eme szabályrendelet és vízdijszabás megalkotása tárgyában hozott határozatát s fölívja, hogy a vízvezetési szerelő-ipar vitelének a rendezése

iránt a kereskedelemügyi miniszterhez intézendő föliratát hozzá is mutassa be, hogy ezt a jelentőséges ügyet ő maga is támogathassa a kereskedelemügyi miniszternél.

(*) Védekezés a himlő ellen. A Wienben dühöngő himlőjárvány következtében Bérczy István polgármester ma hirdetés útján felhívja a főváros lakosságát, hogy oltassa be magát. A szegényebb sorsú lakosságot minden kerületi elöljáróságnál oltás be díjmentesen. Az I. kerületben kedden és pénteken, a II. kerületben szombaton, a III. kerületben pénteken, a IV. kerületben szerdán, az V. kerületben kedden, a VI. kerületben hétfőn és pénteken, a VII. kerületben pénteken, a VIII. kerületben szerdán és szombaton, a IX. kerületben kedden és csütörtökön, a X. kerületben pénteken, azonkívül a rákosfalvai iskolában szerdán. A beoltásokat az említett napokon csak délután eszközlik. Dr. Magyarevits Mladen tisztifőorvos megtette az előzetes intézkedéseket a himlő behurcolása ellen.

(*) Fővárosi alkalmazottak mozgalma. A fővárosi alkalmazottak mozgalma vezető végrehajtó bizottság ez uton hozza tudomására a telefon útján bejelentett bizalmi férfiaknak és azoknak, akik a meghívót esetleg meg nem kapták volna, hogy az első bizalmiférfi értekezlet holnap kedden este 7 órakor lesz a VI. ker. elöljáróság dísztermében (Aradi u. 23. II. em.)

(*) Védjük a személyes szabadságot. A múlt havi közigazgatási bizottsági ülésen egy interpelláció révén szóba került, hogy a rendőrség nagyon is tulbuzgóan jár el a letartóztatásoknál és egyáltalán nem respektálja a személyes szabadságot. A rendőrség képviselője már a felszólalás alkalmával tiltakozott a felhozott vád ellen s bizonyította, hogy a kérdéses esetben, amikor egy nyilvános sértés szerelmeskedő egyént letartóztattak, a rendőrségnek volt igaza. Ez az eset ma újra vita tárgya volt a közigazgatási bizottságban. Újból Benedek János kelt védelmére a letartóztatott egyének, kijelentve, hogy nem az illetőt védi, hanem az ő esetében a megsértett személyes szabadságot. A felszólalásra nyomban megfelelt Boda Dezső főkapitány, de legtalálébban Sipőcz László árvaszéki elnök jellemezte a mai budapesti utcai erőlköcsöket, amelyek éppen nem érdemelnek a Benedekéhez hasonló pártolást.

**Legkitünőbb
töltényhüvelyek.**
Eley Brothers Co. Ltd London
-főle

**GLORIA
és
SELECTA**

gyűjtésnek
felülmulhatatlan.

Az összes töltény-
gyártmányok között a
legfőbbzör újratölthetők.

Ennél fogva a legjobb, a
legelőcsőbb angol hüvelyek

A Gloria-hüvelyek ára 12, 16 és 20
cal-ben 5.50 korona 100 darabonként.
A Selecta-hüvelyk ára 12 és 16 cal-
ben 6.50 korona — 100 darabonként.

A töltényhüvelyeket és töl-
tényeket csakis készpénzért
utánvét mellett szállítjuk.

Aufrecht és Goldschmied
fegyverosztálya
Budapest, VII., Rákóczi-ut 30.

SPORT.

Alagi versenyek.

— Első nap. —

Kevés számú közönség jelenlétében folyt le az alagi őszi meeting megnyitó napja, mely az egész vonalon a fogadott lovak győzelmével végződött. Nagyobb izgalmat kellett a Rhadost-akadályverseny, melyben a már nyerőnek látszó Wight az angol ugrásnál felbukott, azonban szerencsére sem a lovasnak, sem a lónak nem történt baja.

Részletes eredmény a következő:

I. Eladók handicapja. Díj 1500 korona. Táv. 1600 méter. 1. Luczenbacher 3é *Ravenna* 57 és fél kg. (Hikisch). 2. Mr. Redgrey 3é *Kartyás* 52 kg. (Kisziváth). 3. Schey 3é *Ajándék* 49 és fél kg. (Hujber). — Futottak még: Diana II. (Klimscha), Dugazon (Zsebök), Tünde (Bocskai), Gladiator (Kelemen), Gorkij (Lénárt). Küzdelem után egy hosszal nyerve, három hosszal harmadik. — Tot.: 10 : 30, 20 : 30, 37, 39.

II. Rhadost-akadályverseny. Díj. 1600 korona. Táv. 1000 méter. 1. Geist G. 4é *Postás* 68 kg (Csompóra). 2. Geist G. 6é *Nikita* 81 kg (Kollár). 3. Fanta főhadnagy 6é *Wight* 62 kg (Neumann). Számítalon hosszal nyerve, rossz harmadik. — Tot.: 10 : 11.

III. Kísérleti akadályverseny. Díj 1500 korona. Táv 3200 méter. 1. Luczenbacher 3é *Strauss* 65 kg (Ribeczy). 2. Liptay B. 3é *Excellence* 65 kg (Galló). 3. Geist G. 3é *Révész* 65 és fél (Csompóra). — Futottak még: *Arethusa* (Kollár), *Adáz* (Hujber), *Orbán* (Máli). — Küzdelem után másfél hosszal nyerve, rossz harmadik. — Tot.: 10 : 93, 20 : 56, 45.

IV. Nono-gátverseny. Díj 1500 korona. Táv. 2400 méter. 1. Geist G. 3é *Szakra* 60 kg. (Csompóra). 2. Markovits fhd. 3é *Tiny Tim* 60 kg. (Neumann). 3. Jankovich Gy. 3é *Faras* 60 kg. (Gál). Futottak még: *Tofana* (Kollár), *Saratoga* (Vetter), *Westminster* (Hujber), *Barriera* (Kovács). Biztosan egy hosszal nyerve, másfél hosszal harmadik. — Tot.: 10 : 28, 20 : 29, 28, 62.

V. Szeptemberi díj. Díj 1200 korona. Táv. 1800 korona. 1. Stagelschmidt 4é *Lady's Maid* 59 kg (Smejda K). 2. Br. Rothschild 3é *Pufferl* 48 kg (Smejda V). 3. Geist G. 3é *Tarok* 50 kg (Lipták L). Futottak még: *Morbihan* (Sebök), *Beau reve* (Gottwald), *Santoy II* (Hujber). Biztosan másfél hosszal nyerve, négy hosszal harmadik. Tot.: 10 : 39, 20 : 32, 36.

VI. Kétéves nyeretlen eladóverseny. Táv. 1000 méter. Díj 1200 korona. 1. Gróf Pejacevich *Salome* 53 és fél kg (Tausz). 2. Horthy J. *Bakafántos* 58 és fél kg (Smejda K). 3. Fries J. *Váratlan* 53 és fél kg (Hikisch). Futottak még: *Pink* (Palásti), *Hátha mégis* (Boromissza), *Falubeli* (Sima), *Haraszt* (Lipták), *Leontine* (Földi), *Adis* (Kopitlanski), *Márton* (Tamás), *Miki* (Klimscha), *Bugyeláris* (Vajda). Küzdelem után félhosszal nyerve, fél hosszal harmadik. — Tot.: 10 : 19, 20 : 29, 31, 48.

* Második nap.

Üres tribünök, fejtetőre állított papírforma s óriási skandalum jellemzik a második napot. A favoritok a változatosság kedvéért ma már következetesen vereséget szenvedtek. Szenzációs eredménnyel végződött a Gátverseny-handicap, melyben Claymore Csingilingiben talált legyőzőre és győzelmére négyes mezőnyben 15-szörös quótát fizetett a totalizateur. A Buvár-handicap rendkívül heves finisht hozott Malmaison és Kartyás között és a bíró végül Kartyás számát tette ki nyertesnek. Erre óriási kavargás támadt, botok és öklök emelkedtek a levegőbe és veszélyes fenyegetések között követelték egyesek az ítélet megváltoztatását, illetőleg azt, hogy a bíró Malmaison deklarálja győztesnek. A hangulat már nagyon veszedelmesé vált, mire az igazgatóság 1/4 órai gondolkodás után végre Malmaison számát tette ki nyertesnek és így az óriási izgalom erre lecsendesült. Különben az utolsó futam is csinos meglepetést hozott, miután Bojtár győzelmével cca 30-szoros quótát juttatott kevés számú hívcinek.

I. Kétéves eladóverseny. Díj 1200 korona. Táv 1000 méter. 1. Mocsonyi A. 2é *Dornoch* 52 és fél kg. (Klimscha). 2. Jankovich Gy. 2é *Vörös király* 54 és fél kg. (Smejda V). 3. Geist G. 2é *Ténsasszony* 49 kg, (Lipták). Futottak még: *Nefélj* (Janek), *Falubeli* (Sima), *Leontine* (Bocskai), *Sárgarózsa* (Pinka), *Pisano* (Neumann), *Fanny* (Kelemen), *Pampi* (Tausz), *Fatia Negra* (Földi). Küzdelem után félhosszal nyerve, félhosszal harmadik. — Tot.: 10 : 29, 20 : 28, 36, 174.

II. Rubel-akadályverseny. Díj 1600 korona. Táv 4000 méter. 1. Geist G. 4é *Postás* 73 és fél kg. (Csompóra). 2. Lukács H. 4é *Jakubby* 62 kg. (Vetter). 3. Jankovich Gy. 5é *Alarich* 72 kg. (Kokár). Futottak még: *Galmiche* (Hujber) elbukott. Könnyen hat hosszal nyerve, rossz harmadik. — Tot.: 10 : 42, 20 : 66, 207.

III. Gátverseny-handicap. Díj 1500 korona. Táv. 2800 méter. 1. Markovics fhd. 4é *Csingilingi* 67 kg. (Smejda K). 2. Horváth J. 5é *Claymore* 76 és fél kg. (Tóth). 3. Geist G. 5é *Taps* 60 kg. (Csompóra). Futottak még: *Gyopár* (Vetter). Biztosan három hosszal nyerve, nyolc hosszal harmadik. — Tot.: 10 : 156, 20 : 45, 29.

IV. Háromévesek akadályversenye. Díj 1600 korona. Táv. 2400 méter. 1. Markovits főhadnagy *Tiny Tim* 62 fél kg. (Neuman). 2. Geist G. *Szakra* 63 fél kg. (Csompóra). 3. Capt. Blue *Edémér* 58 fél kg. (Kollár). Könnyen öt hosszal nyerve öt hosszal harmadik. Tot.: 10 : 38.

V. Buvár-handicap. Díj 1200 korona. Táv. 1600 méter. 1. Gróf Pejacevich 3é *Malmaison* 58 kg (Klimscha). 2. Mr. Redgrey 3é *Kartyás* 51 kg (Kisziváth). 3. Brachfeld L. 3é *Gardenia* 53 kg (Bocskai). Futottak még: *Marcona* (Sima), *Kiboko* (Martinkovics), *Palotás III.* (Neumann), *Szobor* (Hujber), *Juventa* (Smejda), *Banzai* (Földi), *Akkor* (Kelemen) Küzdelem után nyakhosszal nyerve, egyhosszal harmadik. Tot.: 10 : 37, 20 : 33, 32, 47.

VI. Eladó handicap. Díj 1200 korona. Táv 1200 méter. 1. Geist G. 2é *Bojtár* 51 kg. (Ulrichshofer). 2. Gróf Pejacevich 2é *Zsalu* 49 kg. (Klimscha). 3. Capt. Blue 2é *Pipelet* 55 és fél kg. (Janek). Futottak még: *Fabian* (Hujber), *Royal Anne* (Martinkovics), *Bakafántos* (Kisziváth), *Cora* (Kelemen). Biztosan egy hosszal nyerve, egy hosszal harmadik. — Tot.: 10 : 363, 20 : 100, 40, 29.

Bécsi versenyek.

— Szeptemberi meeting. Második nap. —

A bécsi őszi meeting második napjának főszáma a 15.000 koronával dotált Nagy bécsi handicap volt, melynek mértőföldes távján tizen-nolc induló közül az eddigi flyernek vélt Armada került ki győztesnek a második helyre holtversenyben beérkező Hexenmeister és Soros előtt. Armada győzelme nagy meglepetést hozott, amit legjobban bizonyít a 24-szeres osztalék is.

Részletes eredmény:

I. Wienerwaldi-díj. Díj 3000 korona. Táv. 2400 méter. 1. Br. Schossberger L. 4é sm *Orphelin* 59 és fél kg. (Taral). 2. Br. Schossberger L. id. pm *Nemes* 56 kg. (Krouzil). Fél hosszal nyerve. — Tot.: 10 : 11.

II. Nyeretlen kétévesek versenye. Díj 4000 kor. Táv 1000 méter. 1. Egyedi A. pk *Mátka* 54 és fél (Miles). 2. Báró Harkányi A. pm *Virgilius* 56 kg (Janek). 3. Mautner V. pm *Mony* 56 kg (Birkeruth). — Futottak még: *Dongal* (Carlslake), *Bolondóra* (Taral), *Jalouse* (Szente). — Könnyen négy hosszal nyerve, két és fél hosszal harmadik. — Tot.: 10 : 18, 20 : 27, 49.

III. Eladóverseny. Díj 2000 korona. Távolság 1000 méter. 1. Meichl T. 3é sm. *Bisamberg* 48 kg. (Gulyás). 2. Szemere M. 5é pm. *Ito* 52 és fél kg. (Szente). 3. Péchy A. 3é pk. *Camelis* 43 és fél kg. (Guttmann). Könnyen egy hosszal nyerve, két hosszal harmadik. — Tot.: 10 : 28.

IV. Nagy bécsi handicap. Díj 15.000 korona. Táv 1600 méter. 1. Söllinger R. száz. 4é sk *Armada* 53 és fél kg. (Janek). 2. Gróf Trauttmansdorff L. 3é pm *Hexenmeister* 59 és fél kg. (Krouzil). 2. Báró Born F. 3é stpm *Soros* 51 kg. (Pretzner). 4. Meichl T. 4é pk *Liebeslied* 46 és fél kg. (Gulyás). Futottak még: *Elzevir* (Taral), *Kukuruz* (Aylin), *Gavotte* (Carlslake), *Kara Mustafa* (Birkeruth), *Midshipman* (Heidt), *Loredan* (Martinkovics), *Kuropolitin* (Szente), *Meglehet* (Pis), *Táltos* (Walkington), *Ovidius* (Southey),

Old Coin (Vivian), *Dinom-Dánom* (Cockeram), *Sans atout* (Baumgartner), *Gyöngyösi* (Miles). Fél hosszal nyerve, holtversenyben második. — Tot.: 10 : 244, 20 : 208, 102, 128.

V. Kétévesek eladó handicapja. Díj 2000 korona. Táv. 1000 méter. 1. Br. Harkányi J. pm *Prokop* 53 kg (Janek). 2. Egyedi A. sm *Bocskoros* 48 és fél kg (Paul). 3. Gr. Wenckheim D. sk *Csoda II.* 51 kg (Cockeram). — Futottak még: *Lansendorf* (Southey), *Hanakin* (Vivian), *Wergele* (Pretzner), *Subitó* (Miles), *Nadzieja* (Baumgartner), *Glück auf* (Seiler). Biztosan fél hosszal nyerve, másfél hosszal harmadik. — Tot.: 10 : 31, 20 : 31, 50, 78.

VI. Szeptemberi gátverseny. Díj 6000 korona. Táv. 2400 méter. 1. Mattausch H. sm *Sárga csikó* 65 kg. (Sinn). 2. Hg. Taxis S. sm *Foderol* 61½ kg. (Buckenham). 3. Dreher A. sm *Vicarella* 65 kg. (Aylin). Futottak még: *Trente et quarante* (Giber), *Perchance* (Lawton), *Ikrény* (Huxtable), *Jutta* (Fürst), *Levente* (Kapusek), *Bélus* (Seideman). Biztosan másfél hosszal nyerve, fejhosszal harmadik. — Tot.: 10 : 31, 20 : 30, 49, 59.

VII. Kétévesek handicapja. Díj 3000 korona. Táv. 1100 méter. 1. Meichl T. sk *Letzte Liebe* 45 kg (Gulyás). 2. Blaskovich E. pk. *Witness* 49 kg (Baumgartner). 3. Dreher A. pm. *Oliveto* 53 kg (Carlslake). Futottak még: *Sturm* (Krouzil), *Remek* (Vivian), *Haluska* (Pretzner), *Peugot* (Walkington), *Galánta* (Cockeram), *Frau Model* (Hönig). Biztosan háromnegyed hosszal nyerve, fejhosszal harmadik.

— Szeptemberi meeting. Harmadik nap. —

A harmadik nap két főbb száma a 2000 m-es *Amaranthus*-verseny, melyben *Rother Stadl* és az 1000 m-es *Stronzian*-handicap, melyben *Mayrose* és *Lancelot* indulnak jobb eséllyel.

Jelöltjeink a következők:

- I. *Mauthner-ist.* — *Roquin*.
- II. *Meichl-ist.* — *Napsugár*.
- III. *Rother Stadl*.
- IV. *Meichl-ist.* — *Bocskoros*.
- V. *Mayrose* — *Lancelot*.
- VI. *Jägerndorf* — *Rebellin*.
- VII. *Ito*.

○ A vasárnapi mérkőzések. Az őszi football-szezon második vasárnapján a főváros összes pályáin voltak mérkőzések, melyek közül főleg a ferencvárosiak nemzetközi, a MAC-BTC-nek bajnoki és a *Korinthian vándordíj* első mérkőzése emelkednek ki.

Germánia FC-Ferencvárosi TC (4:1) Bajnoki csapatunk mult vasárnap első nemzetközi mérkőzése után némi elbizakodottsággal állott ki a *Germánia* ellen, mely nálunk még nem vendégszerepelt. Az *F. T. C.* csapatának verességét első sorban ez okozta. A *Germaniában* oly csapatra ismertünk, mely rövid időn belül Ausztria legjobb csapata lesz, ha tovább is komoly munkát végez.

M. A. C. — B. T. C. (4:1) Első bajnoki mérkőzésünk nagy közönséget vonzott a margitszigeti pályára, mely igen érdekes és izgató játékot élvezett. A *B. T. C.* ujonnan szervezett csapata igen szépen szerepelt és csak nehéz küzdelem árán szerezték meg az atléták a vezető két pontot.

Corinthian mérkőzések. A *Magyar Testgyakorlók Köre* 5:1 eredménnyel győzi le az *Upesti Torna-Egylet* csapatát; a *Nemzeti Sport Club* csapata pedig 2:0 arányú meglepetésszerű győzelmet aratott a *Törekvés* sport egyesület ellen.

○ *Atletikai viadal Aradon.* Az aradi atletikai klub vasárnapi atletikai viadala a vidék és a főváros atletáinak élénk részvétele mellett kitűnően sikerült. A rendezőség *Szathmáry János* elnök és *Vass Gusztáv* titkár vezetése mellett nagy szakértelemmel bonyolította le a programot, melynek főszámát, *Magyarország 30 kilométeres* bajnokságát nagy fölényvel *Manglitz Ferencz* nyerte meg.

A viadal részletes eredményei a következők:

Délelőtt. II. *Magasugró csapatverseny.* 1. Az *Aradi A. C.* csapata. (Neidenbach E.) 168 cm., *Ziffer Sándor* 160, *Szigethy Jenő* 165.5, *Szathmáry Kálmán* 165.5, *Gaál Z.* 65.5.)

WIKUS

CSOKOLÁDÉ GÁR BUDAPEST

IV DEÁK FERENC UTCA 12

WIKUS TÁTRA TEJCSOKOLÁDÉ WIKUS CACAOBÓR

II. Súlydobás csapatversenye. 1. A Debreceni F. E. (Mudin Imre 11:69 m., Rudolfi 9:38, Zöld 9:81, Dobó 10:36, Jámbor 10:08, Chuth 9:99) 27 pont. 2. Az A. A. C. csapata 28 ponttal.

III. 100 yardos síkfutás. I. Előfutam: I. Kiss István (D. A. A. C.), 2. Hoffmann János — II. Előfutam: 1. Szathmáry László (A. A. C.), 2. Valerián László (A. A. C.)

Délután. I. 30 km. országúti gyaloglás Magyarország bajnokságáért. 1. Manglitz Ferencz (F. T. C.) 3 ó. 9. p. 8 mp., 2. Sörös Árpád (Temesvári A. C.) 3 ó. 21 p. 30 mp., 3. Csizmadia István (F. T. C.) 3 ó. 21 p. 31 mp.

II. 100 yardos síkfutás, döntő. 1. Kiss István (D. A. C.) 10:9 mp., 2. Szathmáry László (A. A. C.), 3. Valerián László (A. A. C.) 1:5 m.-rel nyerve, ugyanannyival harmadik. Rossz start. Kiss kiugrik s 3 m. előnnyel indul.

III. Súlydobás. 1. Székelyhidy Béla (D. A. A. C.) 11:75 m., 2. Mudin Imre (D. T. E.) 11:73 cm., 3. Alt János (A. A. C.) 11:07 m.

IV. Magasugrás. 1. Szabó Béla (D. A. A. C.) 166 cm., 2. Vadon Géza (D. T. E.) 166 cm., 3. Reichner László (A. A. C.) 161 cm., 4. Abarbanél Róbert (M. T. K.) 159 cm.

V. 1/4 angol mfd.-es síkfutás. 1. Veres Sándor (M. A. C.) 55:2 mp., 2. Duffner János (A. A. C.), 3. Belu Gyula (T. A. C.)

VI. Diszkoszvetés. 1. Antal Pál (M. T. K.) 39.30 m., 2. Mudin Imre (D. T. E.) 35:40 m., 3. Alt János 33 m.

VII. Staféta-futás. (4x100 m.) 1. A. M. A. C. csapata (Medgyessy, Kazár, Veres S., Simon), 2. az A. A. C. versenyt a D. A. A. C. stafétája nyerte meg 48:6 mp. alatt, mivel azonban az utolsó stafétájuk a fordulót egyszerűen lekanyarította s végig a M. A. C. pályáján futott, a zsűri diszkvalifikálta.

VIII. Távolugrás. 1. Szathmáry László (A. A. C.) 615 cm., 2. Medgyessy Iván (M. A. C.) 607 cm., 3. Szabó Béla (D. A. A. C.) 605 cm.

IX. Gerelyvetés. 1. Alt János (A. A. C.) 35.96 m., 2. Gárdos Pál (Aradi „Meteor“) 32.95 m., 3. Valerián László (A. A. C.)

X. Rudugrás. 1. Szathmáry László (A. A. C.) 326 cm., 2. Kazár Emil (M. A. C.) 326 cm., 3. Törökvaly Lajos (D. T. E.) 270 cm. Másfél óráig tartó küzdelem. A 326 cm.-t mindketten imponáló stílusban viszik át. Innen 338 cm.-re tették a léczet, mely nagyobb mint az országos rekord. Ezen Kazár egy ízben már teljesen által volt s csak vállával, viszont Szathmáry kezével ütötte le. A 326 cm.-re visszatett léczet teljes sötétségben Szathmáry viszi át.

XI. 1 angol mértőldes síkfutás. 1. Lovas Antal (B. A. K.) 5 p. 18 mp., Bclu Sándor (T. A. C.), 3. Zalay Sándor (aradi Postás) 80 m.-rel nyerve.

() **Uszóink külföldi sikerei.** Szombaton délután rendezték Anglia száz yardos uszóbajnokságát. Daniels amerikai többszörös világbajnok 55¹⁰/₁₀ mp.-nyi bámulatos idejével megjavította eddigi saját, 57²/₁₀ mp.-es világrekordját, amit különben Halmay is megjavított volna 56⁸/₁₀ mp.-es idejével. A részletes eredmény tehát: győztes: Daniels (Amerika) 55¹⁰/₁₀ mp., második Halmay Zoltán (Budapest) 56⁸/₁₀ mp., harmadik Derbyshire (angol), negyedik Radmilovic (angol), ötödik Dockrell (angol), hatodik Tartacover (Ausztrália).

Ugyancsak szombaton tartották a 200 yardos uszóversenyt, amelyben Zachár Imre lett a győztes. A fiatal magyar uszót melegen ünneplik Angliában.

Az I. Wiener Amateur-Schwimmclub tegnap rendezte nemzetközi uszóversenyét Abbáziában, amelyen hazai uszók is résztvettek; de legjobbjaink, mint Halmay, Zachár és Halmay nem indultak; és csak így történhetett, hogy Scheff Ottó ismét kegeeskedett összemérni erejét a második sorban küzdő magyar uszókkal és olcsó győzelmet arathatott. Ausztria 1000 méteres sós vízi bajnokságában első lett Sheff Ottó (Bécs), 2. Tóbiás Zoltán (F. T. C.), 3. Hajós Henrik (M. T. K.), Az 50 méteres főversenyben első lett: Munk József (M. T. K.), 2. Olasz Andor (F. T. K.). A mellúszásban: győztes Toldi (F. T. K.), 2. Hendl Kornél (M. T. K.)

() **Regatta Szegeden.** A Tiszai Regatta Szövetség tegnap délután rendezte Szegeden evezős versenyét, amelyen a fővárosi Pannónia és Nemzeti egyesületeken kívül különösen a délvidéki egyesületek vettek részt nagy számmal. A részletes eredmény a következő:

I. **Négyvezős verseny kormányossal** (palánkos hajóknak) vidéki csapatoknak. Győztes: a Szolnoki Evezős Egyeslet. 2. Temesvári Cs. E.

II. **Egyes verseny, kezdők számára** (palánkos hajóknak) vidékiek részére. Győztes: ifj. Csonka Ferencz (Szegedi Cs. E.)

III. **Négyvezős verseny.** Győztes: Pannónia E. C. A Nemzeti H. E. 300 méter után feladta a versenyt.

IV. **Skiffverseny.** Győztes: Levitzky Károly (Nemzeti H. E.) rowover.

V. **Négyvezős verseny kezdők számára** (palánkos hajóknak) vidéki csapatoknak. Győztes:

Szolnoki E. E. 2. Temesvári Cs. E. 3. Maros Aradi E. E.

VI. **Nyolcvezős verseny.** Győztes: Pannónia E. C. 2. Nemzeti H. E. Egy hoszszal nyerve.

Nyílt-tér.

(E rovatban közöltekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség)

Utazó ügynökök

kiűnő mellékkeresetre lehetnek szerel követés utánjárásul.

ifj. MECHLOVITS BUDAPEST

Váci-körut 55.

Elismert tény,

hogy bárki, a fővárosban vagy az ország bármely vidékén, bármilyen üzletet, ingatlanot venni, vagy eladni óhajt, a leggyorsabban megbízhatóan előzetes költségek nélkül csak az első magyar általános

adás-vevést

bőveletit vállalatok fordul Budapest, Rákóczi-ut 32. Telefon 87-80. Vezetője Löwy Alfréd,

Társat keres

fővárosi vasnagykereskedés, mely 10 év óta fennáll és az egész országban óriás vevőkörnek örvend. Befektetett tőke biztosítva. Ajánlatokat „VAS 100“ alatt a kiadóhivatalba kér.

OVSZEREK

Gummi és halhólyag, 30% engedmény tucatszámra 1-10 forintig. Capot-Americain rövid, 2-3 forintig. Mintagyűjtemény (25 db) a legfinomabb minőség urak részére 5 ft. Irrigator, felszerelve 2-5 ft.ig. Diana-övek, legfinomabb 2.50, 8.-, 8.50 ft. Minden megrendelésnél 30% engedmény. Arjegyzék ingyen.

Rothauser M. Ignác és Fia

Budapest, VI., Deák-tér 6. sz.

Anker-udvar (Király-utca sarkán.)

700 oldal élez és kép csak 3 korona AZ ÜSTÖKÖS

1906. évi évfolyama

bekötve 3 kor.-ért megrendelhető a pénz előleges beküldése (levéljegyekben is) vagy utánvét mellett.

Minden könyvtár díszo.

Páratlan szórakozás a hosszú téli estéken. Tartalmaz egy regényt is.

Bekötve csak 3 korona.

„Az Üstökös“ kiadóhivatala

Irdeget, V. F. Székely-tér 11.

KALIPTAS

a legújabb és már is a legkedveltebb fogpép Kapható: **MÜLLER J. L.** or. és kir. Budapest, IV., Koronaherceg-ut. 2. yógyszerész, drogeria és finomabb üzletekben. Kis tubus 60 fillér. Nagy tubus 1 korona. **Fogpép**

TÖRVÉNYSZÉK.

§ A nyári szünet után. Zsitvay Leó, a budapesti büntetőtörvényszék elnöke ma foglalta el a nyári szünet után hivatalát.

§ Elkerült csőd. A kereskedelmi és váltótörvényszéken Beck dr. bíró előtt mára volt kitűzve a Középponti Előlekezési bank ellen beadott csőd-kérvények tárgyalása. A mai tárgyaláson már egyetlen hitelező, Reich Kálmán dr. jelentkezett, akinek ügyvédje bejelentette, hogy a bank jogi képviselőjével már megkötötte az egyezséget. Tekintettel erre a mai tárgyalás is elmaradt s így a bank elkerülte a csődöt.

§ Az ügyvédi kamarák köréből. Az aradi ügyvédi kamara közlése teszi, hogy dr. Kulpin Ferencz ügyvédet, Békéscsaba és dr. Vajda Iván ügyvédet Arad székhelyűel, az ügyvédek lajstromába felvette.

§ Gróf Andrássy mint tanu. Dr. Lengyel Zoltán ügyvéd orsz. képviselő A Napban Polónyi Géza volt igazságügyminiszter ellen megírt támadó cikkében egyik vádud felhozta Polónyi ellen, hogy Beke Erzsébet nevű nővel szövetségbe megakartá zsarolni gróf Nákó Sándor fiumei kormányzót. A Budapesti Napló 1906. évi november 10-én Egy darab Szodoma című vezércikkében szóvá tette ezt az ügyet. Lengyel Zoltán vállalta a vádat, megjegyezve, hogy ezt az ügyet ismeri gr. Andrássy belügyminiszter is. Polónyi kérelmére a vádtanács rendeltől ma délelőtt 10 óra után hallgatta ki dr. Kiss István vizsgálóbíró a tanuként megjelent belügyminisztert, aki elmondta, hogy Jeszenszky memorandumából és gr. Nákó Sándor elbeszéléséből ismeri ezen ügy egyes részleteit. Tizenegy óra volt, amikor a belügyminiszter a vizsgálóbíró szobájából kijött. A folyosón levő újságíróknak ennyit mondott:

— Igazán nem tudom, lehet-e, szabad-e közölni a bíró előtt tett vallomásomat. Annyit mondhatok, hogy a Polónyi—Lengyel-ügyben hallgatott ki a vizsgálóbíró.

— Elmondottam, hogy az ügyről közvetlen tudomásom egyáltalán nincs. Csupán hallomásból és egy memorandumból ismerem a különös ügy részleteit. Ezeket pontosan szóról-szóra jegyzőkönyvbe diktáltam és ezzel véget ért a kihallgatásom.

A belügyminiszter kihallgatása 20 perczig tartott.

§ A dánosi rablójelkos cigányok körzése.

Dr. Áczel Nándor a pestvidéki törvényszék vizsgálóbírája köröző-levelet bocsátott ki a cigányok ellen, akik a karaván elfogatásakor elmenekültek. A körözöttek: Lakatos Lajos (másként Sztójka Dolár, nyiregyházai szül. 24—26 éves, kinek különös ismerető jele, hogy az orrán keresztül vágásból eredő sebhely van, Lakatos János (másként Sztójka Kuna) nyiregyházai szül. 18—20 éves, ismerető jele, hogy jobb arczán ostorcsapástól eredt régi sebhely van, Lakatos János (másként Sztójka Párna) maklári születésű 30—35 éves kőbor cigány és Lakatos Lina Vilma egerszalóki születésű r. katolikus kőbor cigány-lány, akik valamennyien részesei a Gyónon július 18-ára virradó éjjelen G. Jabok Jánosné, G. Jabok András és felesége sérelmére elkövetett rablásnak, ugyanakkor Halász Jánosné és Jabok János sérelmére elkövetett betöréses lopásnak s az alsódánosi pusztán Szavas István, Szarvas Istvánné, Szarvas (Maczéka) Teréz és Tabányi Pál sérelmére elkövetett rablásnak, gyilkosságának. A három férfit alapos gyanu terheli, hogy Szarvas (Maczéka) Terézrel szemben elkövettek a bívk. 232. §-ában meghatározott bűncselekményt, továbbá Szarvas István sérelmére a gyújtogatás büntetést s ez év július 1-én Kolompár Mari sérelmére a nagykörsői határban a rablás büntetést. Lakatos Lina Vilmának ismerető jele, hogy a bal arczán a szem alatt vágásból eredő sebhelye van.

§ A Hau-pör. A lipcei országos törvényszék október 12-én fogja tárgyalni a Hau-pörben beadott revíziós kérelmet. A tárgyalás nyilvános lesz.

§ Megtagadott megrendelés. Gottlieb Sámuel hajdúhadházi kereskedő üzletébe az elmúlt év szeptember havában beállított a Mangold S. budapesti nagykereskedő cég utazója és ügyes rábeszéléssel jelentékeny összegű árumegrendelést eszközölt ki Gottlieb Sámueltól. A megrendelés

utánvétele kedvező azonban aki az új a férje által rendelést gold-czég per során arra, hogy az nagykeres más követ az ügyet tét Gottl ügyesség adott. A által bea tanács dr védelem alá helye

K

A sz magát s széjjel eb a pénzpi tathatnak torlódnak ségek. V a hiteltig dobott d jában. Jo jövöt, vá harsogják rülménye politikájá zésében.

Mi r kénytelen is, mulas következ mutathas gyel a m közvélem módon, s jelentős tekintetb a tekinté ügyünk jükből a datos kö Megoldá rülöttünk ket, hog az alkot Ezel lett elkö lem a h gát napj zetek al alkalmat ügy teki valahára a szövet Néhol m az előké nek még eszközb tathatun galom f

A t ügyre, d hogy a ahogyan

L

utánvételre szólott és a cég sietett effektuálni a kedvező feltétellel megkötött üzletet. Az utánvétel azonban zátonyra jutott, mert Gottlieb felesége, aki az üzlet tulajdonosnője volt, nem akceptálta a férje által az ő megkérdezése nélkül tett megrendelést és az árut nem váltotta ki. A Mangold-czég erre pert indított s Gottliebnek a per során is következetes maradt és megesküdött arra, hogy ő nem adott a férjnek megbízást arra, hogy az üzlete részére megrendelést tegyen. A nagykereskedő cég pereszes lévén ezen vallo-más következtében, büntető utra terelte most már az ügyet s okirathamisítás büntettségért tett feljelentést Gottlieb Sámuel ellen, kivel szemben az ügyészség vállalva a vád képviselőségét, vádiratot adott. A vádirat ellen dr. Gleichmann Lajos védő által beadott kifogásokat most tárgyalta a vádtanács dr. Tholt bíró előadása alapján s a vád és védelem előterjesztése után Gottlieb Sámuelt vád alá helyezte magánokirathamisítás büntettségért.

KÖZGAZDASÁG.

A szövetkezetek válsága.

— Mulasztások. —

Budapest, szeptember 9.

A szövetkezetek „helyzet”-e válsággá nőtte ki magát s a hitelügy fonákosságairól esik szó szerleteséjjel ebben az országban. Pillanatnyi javulások a pénzpiacra talán a jövő iránti bizalmat csillogtathatnának felénk, másfelől azonban egyre-másra torlódnak össze a hitelügy nehéz óráit jelző jelenségek. Vezércikknek méltatják a mai helyzet képét, a hitelügy és pénzpiac eddig mellőzött, sutba dobott dolgai állanak az érdeklődés középpontjában. Jobbról is balról beharangozzák a sötét jövőt, vádakat hangzanak el, de még ezeket is túl-harsogják a panaszok, hogy nemcsak a körülményeknek, hanem esztendőnk hibás gazdasági politikájának is része van a mai állapotok előidézésében.

Mi nem akarunk vádaskodással előállni, de kénytelenek vagyunk konstatálni azt, hogy igen is, mulasztások történtek a múltban és el kellett következnie ezeknek a nehéz óráknak, hogy rámutathasson a sors a múltak hibáira. A hitelügy-gyel a múltban sem a kormány, sem a gazdasági közvélemény nem foglalkozott behatóan, olyan módon, ahogyan közgazdaságunk e mozgató, nagy jelentőségű faktorával számolni kellett volna. Sok tekintetben haladtunk gazdasági téren, míg ebben a tekintetben nem vittük többre, mint amit hitel-ügyünk egyes faktorai szervezkedésükkel önere-jükkel alkottak. Feltűről jövő irányításnak, czéltu-datos körültekintő hitelpolitikának semmi nyoma. Megoldásra váró problémák egész sora rajzik körülöttünk és mi, ma, amikor azon törjük a fejünket, hogy akut bajokat orvosljunk, alig érünk rá az alkotásra.

Ezeknek a gondoktól átlengett időknek kellett elkövetkezniük, hogy ráterelődjék a közfigyelem a hitelügyre. Sok mulasztás megboszulja magát napjainkban. Szabadjára engedték a pénzintézetek alapítását, a laissez-faire sehoh sem adott alkalmat oly felburjánzó alapításokra, mint a hitel-ügy tekintetében. Nem gondoskodtak arról, hogy valahára tető alá vigyék a *pénzügyi reformot, a szövetkezeti törvény életben sürgős kérdéseit*. Néhol már elérkeztünk a javaslatokig, másutt még az előkészítő munkálatoknál sem tartunk. Lenné-nek még sürgősebb teendők is. A pénzforgalmi eszközöket nem szaporíthatjuk, de azzal is változ-tathatunk a helyzeten, ha a *csek és átutalási for-galom* fejlesztésével könnyítünk a piac helyzetén.

A törvényhozás is kevés ügyet vetett a hitel-ügyre, de mulasztás terheli a hitelügy atomjait is, ahogyan ezt a mai helyzet különösen megköve-

telné. Mi nem kérünk gyámkodást a felsőbbeségtől, csak intézményeket, hogy a káros jelenségeket korlátozzák. És alázattal kérjük az idestova össze-ülő országgyűlést, méltassa figyelmre a hitelügy dolgait is. Mert sok zavaros van a mai helyzet-ben, de az az egy tisztán áll előttünk, hogy ki kell zökkentünk gazdaságpolitikánk e részét a múltak mulasztásai folytán teremtődött helytelen irányból.

Egymást kergetik e pillanatokban az ellentmondó hírek, egyikük szerint kapnak pénzt, a másik meg arról tud, hogy nem, a harmadik tudtul adja, hogy igenis lesz segítség. A kincstár betétein való túllekedés azonban eszünkbe juttat valamit. Emlé-kezzünk vissza, arról volt szó egy alkalommal a közszéki múltban, hogy a vidéki intézetek is kap-janak betétet az államtól. A pénzügyminiszter akkor azzal az érveléssel válaszolt a nyilvánosság előtt, hogy a pénztári készletek elhelyezését nem lehet decentralizálni, másrészt a vidéki intézeteknél, me-yeeknek bonitásukban nem kételkedik, nincs meg a kellő likviditás. Igaz, hogy akkor még normá-lisabb viszonyok voltak a pénzpiacra, mint ami-nők a mostaniak. A vidéki intézeteknek akkor hidegen-ridegen odamondták: nem adunk betétet, még arra sem volt meg a hajlandóság, hogy olyan módon juttassanak nekik a közpénzekből, hogy a tekintélyes részük alapítását és központját része-sítették volna állami pénzben, tehát közvetve ad-tak volna betétet. Most a szövetkezetek sulyra és tökére nézve kisebb központi intézetét mégis alamizsnára méltatják, noha vidéki intézetekre is ránehezedik a pénzpiac helyzete. Helyes, adjanak a szövetkezeteknek, *de akkor a szövetkezetek erkölcsi vagy anyagi kapcsolatának garantálni kell azt, hogy lelkiismeretesen ellenőrz-i a kincstári betétben részesített tagjait és nem titri meg, hogy ezek a tagok minden lehető és lehetetlen módon szedjenek ki pénzt adósaik zsebéből*. Segítségre szükség van elismerjük, sőt nem olyan csekély összegre, mint amit a kormány állítólag kiutalni szándékozik. De lehetetlen állapot volna az, ha a kormány segítségével a mind-nyájunk pénzével majd módot nyújtanak arra, hogy a szövetkezetek adósaiktól a prolongációknál, amint már ez szokás horribillus díjakat szá-mítsanak. Ha ad pénzt az állam, bár sokkal érdemesebbekre ügyet sem vet, legyen így. De az állam pénzével ne szerezhesenek maguknak a szövetkezeti igazgató urak a nagy hirtelenében a kormány elé tartott kisemberek takarója alatt to-vábbra is husás tantiémeket.

A mai nap eseményeit egyébként röviden ösz-sze lehet foglalni. A legfontosabb hír az, hogy a Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület és a Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogköl-csön Részvénytársaság, amely intézetek a pénz-ügyminisztérium megbízásából tárgyalnak a szö-vetkezeti kötelekkel, már megtették javaslatukat a minisztériumnak. A javaslat — megbízható forrás szerint — az, hogy 80-85 szövetkezetet liqui-dációba kényszerítsenek, olyképp, hogy az összes intézetek által megvonatják tőlük a reescomptot, ezen intézetek anyagát ők átveszik s a már kint-levő fizetéseket szépen lebnyolítják, ugy azonban, hogy az adósok megmenekülnek a kellemetlensé-gektől. Ezért azután a kormány pénzbetétet támo-gatja a két intézetet. A többi szövetkezetet — amelyek prosperitásához kétség nem fér, kisegítik a bajból, a magyar pénzintézetek továbbra is fentartják velük az összeköttetéseket és a külföldi intézeteknél levő kötelezettségeiktől kiszabadítják őket. Ezeknek az intézeteknek a papírjait azután a kormány kivásárolja az Osztrák-Magyar Bank is elfogadja.

Szappangár-részvénytársaság Szegeden. Megem-lékeztünk arról, hogy Szegeden mozgalmat indi-tottak egy részvénytársasági alapra fektetendő szappangár felállítására ügyében. Az új gyár hivatása lesz a szegedi szappant, Szegednek ezt a régi jóhírnevű specialitását hallottaiból föltá-masztani. Az alapítás eszméje az iparpártoló szö-vetség köréből indult ki. Az alapítók most bocsjá-tották ki az alapítási tervezetet és részvényalírási ivateket. Ezek szerint a társaság 100.000 korona alaptőkével alakul meg, s úgy rendezik be a gyárat, hogy az a külföldi szappangárakkal a versenyt sikerrel felvehesse.

A Maros szabályozása. Apátfalva község közvet-lenül Darányi Ignác földmívelési miniszterhez ter-jesztett be folyamodványt a Maros szabályozása tárgyában. Az apátfalvaik kérelmére most érkezett le a vármegyéhez a miniszter válasza, mely szer-int tudatja, hogy a folyammérnöki hivatal által készített tervezet szerint az említett folyószakasz 97743 korona költséget igényel. Miután azonban ily nagy költséget igénylő munkálatok végrehajtá-sára kellő fedezet ez idő szerint nem áll a minisz-ter rendelkezésére, utasította az aradi folyammér-mérnöki hivatalt, hogy a már létesített művek bizo-tosítására 18720 korona költséggel a munkálatokat sürgősen foganatosítsa. A többi munkálatokat pe-dig jövőre igéri leiratában a miniszter, amikor a folyóvizek szabályozására országgyűlésileg szán-dékozik az eddiginél nagyobb összeget megsza-vaztatni.

Budapesten drágább a marhahús, mint Bécsben. A több mint másfél év óta érvényben levő szerb állathatározat következtében eljutottunk immár odáig, hogy a termelő Magyarország székesfővá-rozában nagyobb ára van az élőállatoknak, mint a bécsi piacra, ahova mi exportálunk. Ezt az érde-kes jelenséget bizonyítja a budapesti és bécsi marhavásár jelentésének alábbi néhány adata az elmúlt két hétről. Eszerint az árak voltak.

		Magyar ökör		
		I.	II.	III.
Bécsben	szept. 2.	78-84 (86-89)	68-76	58-66
Bp. pesten	aug. 29.	82-88 (90)	72-80	60-70
		Hizott tehén		
Bécsben		50-78	36-56	(58)
Budapesten		52-24 (92)	44-60	
		Bika		
Bécsben		74-80 (81-83)	60-72	50-58
Budapesten		74-82	51-60	

A farka hizott ökör Bécsben drágább vala-mivel, de ez a bécsi vásár hasonlíthatatlanul jobb minőségben leli magyarizátát.

A Bácsmezei Gazdasági Egylet ünnepe. A Bács-Bodrog vármegyei Gazdasági Egyesület vasárnap délután avatta föl új székházát Zomborban. A föl-avató ünnepélyen megjelentek Darányi Ignác és Günther Antal miniszterek és Mezőssy Béla állam-titkár, akik Szilágyi Dezső szobrának leleplezési ünnepélyéről utaztak Zomaorba. A diszközgyűlé-sen az elnöki széket Latinovich Pál foglalta el és a nagyszámú hallgatóság zajos tetszésnyilvánítási közben fejtegette mindazok érdemeit, akiknek lan-kadatlan munkássága és áldozatkészsége a gazda-sági egyesület gyönyörű székházának felépítését lehetővé tette. És elismeréssel szólott a földmive-lésügyi miniszter, Darányi Ignác érdemeiről. Az ünnepélyre Darányi miniszter fejtegette ezután ér-dekes beszédben, hogy programjának egyik sarkköve mindenkor a kisgazdák érdekeinek és sorsának előmozdítása volt és lesz; megnyugvá-sal látja, hogy intenczióit a bácsmezei kisgazdák felfogták: tömörültek. Szilassy Zoltán orsz. képviselő az OMGE nevében üdvözölte a Bácsmezei Gazdasági Egyesületet székházának felavatási ün-nepe alkalmával. Közgyűlés után a miniszterek megnézték az új székház berendezését és az ottan berendezett mezőgazdasági kiállítást.

Új közsébbánya Sopronmegyében. Szikra község urbéréseivel egy francia részvénytársaság nemrég nyolczvan évre szóló szerződést kötött, hogy az urbéresok területén próbafurásokat eszközölhessen és a netalán létező kőszén kibányászassa. Régen sejtették ugyanis, hogy Szikra község terüle-

Lakberendezések,

kávéházak és szállodák belső kiképzése.

Nagy választék
finom kivitelű asz-
talos- és kárpitos
butorokban, csillá-
rokban, szőnyegek-
ben stb. stb.
TELEFON 53-19.

Porjesz Mihály
Budapest,
V. ker., Lipót-körut 3. szám.

tén köszén van, de alaposabb vizsgálat alá eddig nem vették a talajt. Most azután a francziák megkezdtek az ásást és alig 4-5 méter mélységben bőséges szénre bukkantak. Szakértők állítják, hogy az ott talált szén minőségre nézve a brennbergi szénnel vetekszik, ami ebben a szén-szük világban ugyan csak örvendetes felfedezés. Sajnos, hogy a bánya csak fél év múlva kezdheti meg az üzemet, mert ennyi időbe kerül, míg a bányát felszerelik és a szükséges épületeket megépítik. A társaság holdankint ezer koronát fizet az urbéreseknek, olyan befásított terület után, melyet beépít, vagy amelynél a fákat megsérti. A kiaknáztott szén után pedig métermázsánként bizonyos százalékot fizet, mely szerződésileg van megállapítva. Nem lehetetlen tehát, hogy a szikrai kőszén erős versenytársa lesz a brennbergi szénnek, amiből azonban még nem következik, hogy olcsóbb lesz a szén, mert hiszen nem is képesek a bányák annyit termelni, mint amennyire a fogyasztóknak szükségük van.

Mintaszüret tartása. A földmívelésügyi miniszter az okszerű szüretelés és borkezelés terjesztése céljából elhatározta évenként más-más helyeken mintaszüret tartását. Szükséges ez azért, mert tagadhatatlan, hogy a pinczegazdaság és borkezelés terén még mindig igen sok a teendő. A bor minőségének javítására vonatkozó intézkedések a szüretnél kezdődnek. Ennélfogva a helyes szüretelés gyakorlati bemutatása végett a legjobb szüretelési eszközök, valamint azok helyes kezelésének megismertetése végett a miniszter vidékenként az állami szakközégek vezetése mellett mintaszüret tartását határozta el. Ezek a mintaszüret a gazdasági egyesületekkel, helyi községekkel s ahol vannak, pinczeszövetkezetekkel karöltve és mindenekfelett a közérdek szem előtt tartásával évenként más más olyan helyeken rendeztetik, ahol azokra legnagyobb szükség van s ahol legkönnyebben és minél több termelőnek és szülőkezelőnek nyújtható alkalom arra, hogy a mintaszüreten részt vehessen és a helyes szüretelésre vonatkozó teendőket gyakorlatilag elsajátíthassa. A folyó évben tizenegy helyen fog ilyen mintaszüret tartatni, még pedig az egri, bihari, kecskeméti, ménesi, nagyenyedi, pozsonyi és a tarcali vinczellériskolánál, a pécsvárad szőlőtelepen, továbbá Zala, Borsod és Bereg vármegyék területén később meghatározandó helyen.

Uj magnesium-telepek. A veithi magnesit-művek Zungban, Atmond közelében új telepek kiaknázását fogja megkezdeni. A társaság holnapután tartja mérlegmegállapító ülését és a tavalyinál 10 koronával magasabb osztalékot, vagyis részvényenkint 50 koronát fog elhatározni.

A budafoki kiállítás berekesztése. A budafoki kiállítást tegnap rekesztették be. Francois Lajos és Gelléri Mór kir. tanácsos, a kiállítás védnöke megköszönték a kiállítóknak a támogatást és kihirdették a bírálat eredményét. A kiállító mestereknek összesen kilencz iparegyesületi ezüstérmét, 12 iparegyesületi bronzérmét, több arany, ezüst és bronz-oklevelet ítéltek meg. A segédek és iparosok kitüntetésére Budafok község és más hatóságok pénzjutalmakat ajánlottak fel, amelyekből a segédeknek 180 koronát, az iparosoknak pedig 3305 koronát ítéltek meg. A kiállítás berekesztése után a budafoki iparoskör a kiállító tiszteletére estélyt rendezett.

Az állategészségügyi szolgálat újjászervezése Bécsben. Az Ausztriába irányuló élőállatkivitelünk elévekorán keresztül számtalan akadályt gördítettek az osztrákok. Az osztrák főváros állategészségügyi hivatala ugyanis az Ausztriába bevitt magyar vágóállatok vizsgálatánál legkevésbé sem respektálta a két kormány között az állatbevitel tekintetében érvényben levő megállapodásokat, hanem az állategészségügyi vizsgálatot önkényesen ejtve meg, minden indokolás nélkül egész vagonrakományokat utasított vissza. Megszoktuk már az osztrákoktól, hogy minden kigondolható eszközt

fölhasználnak arra, hogy a magyar termények bevitelére gátakat emeljenek. Most a kiegyezés előtt állunk, tehát ismert taktikákkal újból előállanak, új alapon készülnek szervezni az állategészségügyi szolgálatot. A bécsi állategészségügyi hivatal osztályainak szaporítása mellett felemelik az állatorvosok létszámát. Hogy a husvizsgálatot az eddiginél tudományosabb alpra fektessék, az állatorvosok látogatni fogják az állatorvosi főiskolán a husvizsgálati tanfolyamokat; emellett a vizsgáló állomásokat a szükséges eszközökkel és berendezésekkel felszerelik, új lövágóhidat és sertésvágóhidat építenek.

Kiállítás Hódmezővásárhelyen. A hódmezővásárhelyi Gazdasági Egyesület igen tanulságos és nagy eredményű baromfi kiállítást rendezett, melyet a kiállítás védnöke, dr. Fábry Sándor, az arad-csanádi vasutak elnökgazdája vasárnap délelőtti ünnepélyesen nyitott meg. A védnök rámutatott a baromfitenyésztés érdekeit szakszerűen tárgyazó beszédjében ama örvendetes jelenségre, hogy Hódmezővásárhelyen máris mily nagy eredményeket ért el a baromfitenyésztéssel, mivel csakis a vasúton feladott baromfi után tavaly 1674.000 korona folyt be, ugyanannyi, mint a város összes állami adója s okszerű fejlesztéssel, mit e kiállítás is czélzó, 3-4 millióra felvihető pár év alatt a bevétel. A kiállítás fényesen sikerült, különösen feltűnnek a gyönyörű emdeni ludak, a pekingi szép kacskák, a szebbnél-szebb orpington tyukok stb. A kiállításnak érdekességét kölcsönözt az is, hogy eljött annak meglekintésére Polónyi Géza is, aki körös-kényi birtokán nagyszabású baromfitenyésztést rendezett be újabban s vásárhelyi kiállításon egészíti ki törzseit. A kiállítás megnyitásánál Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter is képviseltette magát Leidenfrost gazdasági előadóval. A földmívelési minisztert táviratilag üdvözölték. Este banket volt a népszerű védnök tiszteletére.

Kitüntetett erdőőr. A király Tompa Mihály pozvai erdőőrnek negyvenéves becsületos szolgálata elismerésül a szolgálati díszérmét adományozta, a földmívelésügyi miniszter pedig 100 korona pénzjutalmat utalványozott a hűségos erdőőrnek, aki gróf Festetich Tasziló pozvai erdejében 40 évig hűséggel és odaadással teljesítette tisztét.

A pécs-bátaszéki vasut. A kereskedelmi miniszter Pécs városához feliratot intézett, melyben értesíti a várost, hogy pénzügyi szempontból a pécs-bátaszéki vasutnak helyi érdekű vasutként leendő kiépítése mellett döntött. Egyben értesíti a miniszter a várost, hogy Pécs városára nézve fontos vasuti terv megvalósításával foglalkozik.

A székely kiállítás. A sepsiszentgyörgyi székely kiállítás területén serényen folynak az építkezések. A pavilonok és istállók faváza már nagyrészt kifaragva várja az összeállítását. Az előre tervbe vett épületek mellett még több új helyiség építése vált szükségessé a nagyszámú és egyre szaporodó bejelentések folytán. Az építkezésekkel huszadikára teljesen elkészülnek és ettől kezdve a berendezési munkálatok foglalják el a kiállítás vezetőségét. A kiállításon különösen három osztály válik ki gazdaság tekintetében a többiek közül: az állat-, gép- és a terményosztályok. Különösen a gépgyárosok állítanak ki szép kollekciókat. A kiállítás alkalmával sorsjátékot is rendeznek, amelyen száz értékes nyerményárgyat sorsolnak ki. A megnyitót ünnepet 29-ére tűzték ki. Jelentkezni szeptember 18-ig lehet.

Az Osztrák-Magyar Bank állása 1907. szept. 7-én ez volt: Bankjegyforgalom 1.884.853.000 korona (- 40.768.000), érczkészlet 1.437.198.000 korona (+ 553.000), leszámítolási tárcza 728.639.000 korona (- 39.010.000), lombard-kölcsönök 69.664.000 korona (+ 878.000), adómentes bankjegytartalék 47.655.000 korona (- 43.828.000).

A német birodalmi bank. A német birodalmi bank státusa lényegesen javult s míg az utolsó kimutatás szerint 19.5 millió márkát tett ki az adóköteles bankjegyjármány, most adómentes tartalék felett rendelkezik az intézet. A negyedévi terminus közeledése a magánkamatlábnak 1/8 százalékkal való emelésében jutott kifejezésre. A dis-

conto ma meglehetősen jelentékeny volt és mivel a disconteurök tartózkodó magatartást tanúsítottak, csak Zágrábban talált elhelyezésre. Napipénz 3 százalék. Külföldi váltók gyöngék.

Jubiláló gazdasági egyesület. Az ország egyik legnagyobb gazdasági egyesülete: a Jásznagykunszolnokmegyei Gazdasági Egyesület nagy fényvel készül megünnepelni fennállásának ötvenedik évfordulóját. A jubilális év emlékére az egyesület a folyó évben máris két nagyobb szabású állatkiállítást rendezett a vármegye két, állattenyésztés szempontjából jelentős helyén, de a tulajdonképpeni ünnepek e hó 15-én kezdődnek a megye székhelyén: Szolnokon. Az egyesület ez alkalommal a vármegye ház nagyertermében diszközgyűlést tart, amelyen leleplezik gróf Szapáry Gyulának, az egyesület első elnökének arcképét. Az ünnepi beszédet Lippich Gusztáv mondja. A diszközgyűlés után nyitják meg a nagyszabású mezőgazdasági és ipari kiállítást, melynek bár a legfőbb célja a megye mezőgazdasági és ipari fejlődésének bemutatása, egyes részeiben országos jellegű lesz.

Munkásbázak Györmegyében. Darányi földmívelésügyi miniszter Györmegyéhez intézett leiratában 150.000 koronát helyez kilátásba Ásvány, Ráró, Hédervár községeknek munkás-lakóházak építésére. Az összeget a miniszter kamatmentesen adja 30 évi törlesztésre.

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

A gabonatőzsde a zsidóünnep miatt ma zárva volt.

Értéktőzsde.

A zsidóünnep miatt a tőzsdét csak kevesen látogatták meg és a forgalom a legszűkebb keretben mozgott. A hangulat eleinte, a bécsi vasértékek folytatólagos emelkedésére barátságos volt és nevezetesen Rimamurányi vasmű- és Osztrák-magyar államvasuti részvények kerestettek magasabb árfolyamon. Nagyobb érdeklődésben részesültek a Magyar Jelzálogbank-részvények, melyek 2 koronával magasabb árfolyamon záródnak. A déli tőzsde folyamán általánosan elgyengült az irányzat, mert Berlinből a magánkamatláb emelkedését jelentették. A vezetőértékek átlag 1-2 koronát veszítettek. A helyi értékek piacán teljesen szünetelt a forgalom, az árfolyamok névlegesen jegyeznek:

Előtőzsde.

Az előtőzsde csekély üzlet mellett nyugodt volt.
Köztettek: Osztrák hitelrészvény 633.50-634.50, Magyar hitelbank 738.50-739.-, Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank —, Magyar jelzálog-hitelbank II. kib. 440.—442.50, Osztrák-magyar államvasut 660.—661.75 Déli vasut —, Rimamurányi vasmű —, Magyar koronajáradék —, Közuti vasut —, Városi villamos vasut —, Hazai bank —.
11 óra 15 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 633.50-634.—, Magyar hitelbank 738.50-739.—, Magyar leszámítoló- és pénzváltóbank 474.—474.50, Magyar jelzáloghitelbank II. kib. 441.—441.50, Osztrák-magyar államvasut 661.—661.50, Déli vasut 156.—156.50, Rimamurányi vasmű 538.—538.50, Magyar koronajáradék 92.40-92.45, Magyar aranyjáradék 109.50-110.—, Közuti vasut 530.—531.—, Városi villamos vasut 273.—273.50.

Déli tőzsde.

A déli tőzsde kedvetlen hangulatban folyt le. Köztettek: Osztrák hitelrészvény 632.50-

10.000 koronát
annak
ki bebizonyítja, hogy a mérgek nélküli

JANOL

nem a legkitünőbb irtószerek poloskák, sváb-bogarak rovarok, patkányok, egereknek stb. Ara 1/2 kilogr. csomagban 2.— korona. Kapható: Az összes kereskedőknél, vagy pedig a vegyészeti gyárban
Franz Scherhag, vegyésznel
Wien, XIV. Mariahilferstrasse 202. szám.
TELEFON 6421.

Kedd,
632.75, M
gyar leszám
Magyar je
Osztrák-ma
vasut 157.
Magyar ar
Hazai bank
Helyi d
pénztár
Kereskedel
r. t. —, A
1 óra
vény 632.5
739.—, M
474.—47
443.—44
660.50, D
vasut 537
—92.45, K
mos vasut
Prámi
holnapra 3
ber végére
Az ut
bágyadt v
Köttet
Magyar hit
és pénzvált
hitelbank
vasut 660
mamur. v
dék —, K
Közuti vas
3 óra
vény 632.5
738.50, M
—474.50,
444.50, O
Déli vas
537.—5
Magyar ar
529.—5
273.50.
Bécs,
A gabona
alán nem
Bécs,
forgalom
gyes ért
anyhább
észlelhet
pek miatt
töhdetett.
tamvasut
arra a hi
vemberbe
érdeklőd
pokban a
évi mérle
rányi ré
tartották.
bank rés
11 óra
Osztr
Länderba
Déli va
606.—, R
Magyar
rök sors

632.75, Magyar hitelbank 738.50, Magyar leszámítoló és pénzváltóbank 474.50-475.00, Magyar jelzáloghitelbank II. kib. 441.-443.-, Osztrák-magyar államvasut 660.-661.-, Déli vasut 157.-158.-, Rimamurányi vasut 92.40-92.45, Magyar aranyjárdék 92.40-92.45, Városi villamos vasut 273.-, Hazai bank 273.-

Helyi értékekben kötetett: Fővárosi Takarékpénztár, Hazai sorsjegy, Kereskedelmi bank, Magyar kereskedelmi r. t., Adria 405.

1 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 632.50-632.50, Magyar hitelbank 738.50-739.-, Magyar leszámítoló és pénzváltóbank 474.-475.-, Magyar jelzáloghitelbank II. kib. 443.-443.50, Osztrák-magyar államvasut 660.-660.50, Déli vasut 158.-158.50, Rimamurányi vasut 537.-537.50, Magyar koronajárdék 92.40-92.45, Közuti vasut 530.-531.-, Városi villamos vasut 273.-273.50.

Prémium-üzlet: Díjbiztosítások osztrák hitelben holnapra 3-4, nyolcz napra 6-8 K, szeptember végére 14-16 K.

Utótőzsde.

Az utótőzsde alacsonyabb berlini jegyzésekre bányadt volt.

Kötettek: Osztrák hitelrészvény 633.-632.25, Magyar hitelbank 738.-738.50, Magyar leszámítoló és pénzváltóbank 474.-475.-, Magyar jelzáloghitelbank II. kib. 443.-444.-, Osztr.-m. államvasut 660.-, Déli vasut 158.-157.50, Rimamur. vasut 537.-, Magy. koronajárdék 92.40-92.45, Közuti vasut 530.-, Városi villamos vasut 273.50.

3 óra 30 perczkor záródnak: Osztrák hitelrészvény 632.50-633.-, Magyar hitelbank 738.-738.50, Magyar leszámítoló és pénzváltóbank 474.-474.50, Magyar jelzáloghitelbank II. kib. 444.-444.50, Osztrák-magyar államvasut 660.-660.50, Déli vasut 157.50-158.-, Rimamurányi vasut 537.-537.50, Magyar koronajárdék 92.40-92.45, Magyar aranyjárdék 100.50-110.-, Közuti vasut 529.-530.-, Városi villamos vasut 273.-273.50.

BÉCSI GABONATŐZSDE.

Bécs, szeptember 9. (Az Egyetértés távirata.) A gabonatőzsdén az izraelita ünnep miatt egyáltalán nem volt üzlet.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, szeptember 9. A mai előtőzsde nyugodt forgalom mellett nyílt meg, mely azonban csak egyes értékeknek vált javára. Az amerikai tőzsdék anyhább jegyzései miatt bizonyos tartózkodás volt észlelhető. Élénkebb forgalom már a zsidó ünnepek miatti csekélyebb látogatottság miatt sem fejlődhetett. Az érdeklődés középpontjában az államvasuti részvények állottak, amelyek irányzata arra a hirre, hogy az államosítási tárgyalások novemberben fognak kezdődni, megerősödött. Élénk érdeklődés mutatkozott épugy, mint az utóbbi napokban az alpesi bányarészvények iránt is a fél-évi mérleg kedvező megítélése miatt. A rimamurányi részvényeket hasonlóképpen magasabbra tartották. Megemlítendő még a Magyar Jelzálogbank részvényeinek javulása.

11 óraker záródnak:

Osztrák hitelr. 633.50, Magyar hitelr. 739.-, Länderbank 660.75, Allamvasut 660.75, Déli vasut 156.-, Alpesi bányatársulat 606.-, Rimamurányi 92.40, Májusi járadék 96.15, Magyar koronajár. 92.40, Orosz érték 83.30, Török sorsjegy 182.-, Német márka 117.62.

A déli tőzsde nyugodt hangulattal és változatlan árfolyamokkal nyílt meg.

1 óraker jegyzetek:

Osztrák hitel 634.-, Magyar hitel 739.-, Länderbank 425.-, Unio-bank 536.50, Allamvasut 660.50, Angol-bank 300.-, Bankverein 529.05, Déli vasut 156.50, Gözhajó 182.-, Alpesi bányarészvény 606.50, Májusi járadék 96.15, Magyar koronajárdék 92.40, Török sorsjegy 182.-, Német márka 117.62, Elbavölgyi vasut 83.30, Keleti vasutak 83.30, Skoda 83.30, Magyar jelz. 117.62.

Bécs, szeptember 9. (Osztrák értékek zárlata.)

4.2 százalékos papír-járdék 96.70, 4 százalékos osztrák arany járadék 115.50, 1860-as sorsjegy 148.75, Osztrák hitelsorsjegy 433.-, Angol osztrák bankrészvény 298.25, Bécsi Bankverein 528.50, Osztrák-magyar bank 17.95, Déli vasut 155.50, Dunagözhajózási társaság 1000.-, Dohány részvény 424.50, Cs. kir. arany (vert.) 11.36, Német bankváltók 117.53, Osztrák Lloyd 427.-, 4.2 százal. ezüst járadék 96.20-97.95, Osztrák koronajárdék 96.30, 1864-es sorsjegy 240.75, Osztrák hitelintézeti részvény 632.25, Union-Bank 536.25, Osztrák Länderbank 423.75, Osztrák-magyar államvasut 659.75, Elbavölgyi vasut 424.-, Alpesi részvény 608.75, 20 frankos 19.15, Londoni váltóár 240.62, Lipótkohó 428.-, Töröksorsjegy 181.75, igen csendes.

Bécs, szeptember 9. (Magyar értékek zárlata.)

4 százalékos arany-járdék 109.80, Tiszai és szeg. köles. sorsjegy 142.-, Magyar hitelbank részvény 737.50, Magyar leszámítoló és váltó részvény 474.-, Rimamurányi 537.45, Magyar cukoripar 1700.-, Adria hajózási részvénytársaság 1000.-, Magyar koronajárdék 92.20, 4 százalékos magyar földteherm. kötv. 91.80, Magyar nyer.-k. sorsjegy 186.75, Kassa-Oderberg vasut részvény 1000.-, Magyar jelzálogbank 442.-, Magyar kereskedelmibank 33.30.

ÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE.

Berlin, szeptember 9. (Tőzsdejelentés.) Mint-hogy ma a tőzsde a zsidó ünnepek miatt gyéren volt látogatva, az üzlet igen szűk határok között mozgott. Az alaphangulat a newyorki tőzsde kedvező hangulata, valamint a vancouveri japánok és kínaiak ellen irányuló támadásokból szöbő hírek hatása alatt gyenge volt. Bankok 1/4-3/4% gyengülés között ingadoztak. Bányáértékek nagyobb árcsökkenéseket tüntettek fel. Bochumiak 1.20%-kal, Hohenlohe és rajnai aczélértékek 1/2%-kal csökkentek, szénértékek ellenben jobb irányzatiak, 3/4%-os német birodalmi kölesön 0.10%-kal magasabb. Orosz és japán értékek ártartók, hajózási értékek ingadozóak. A második tőzsdeidő elején az üzlet nevezetesebb árváltozások nélkül megakadt. A harmadik tőzsdeidőben határozott üzletelenség uralkodott. A nagyobb váltókinálat következtében bedőlött magánleszámítolási kamatláb-emelkedés nem gyakorolt nagyobb hatást, tekintve, hogy bankoktól kedvező kimutatást várnak. Hazai járadékok jól tartottak. A készpénzpiacz ipari értékeinek forgalma megoszlott. Phoenix értékek a szabad forgalomban szilárdak és 179.40 jegyeztek. Napi pénz 3 százalék, magánleszámítolási kamatláb 5 százalék.

Zárlatok jegyzeteltek:

4.2 százalékos papírjárdék 98.25, 4 százalékos osztrák aranyjárdék 98.25, osztrák hitelrészvény 198.50, Déli vasut 30.60, orosz bankjegyek 216.05, 4 százalékos orosz kölcson 70.25, Disconto Commandit 167.60, Dinamit-truszt 151.00, Harpeni 184.80, Unifikált török járadék 93.60, 4.2 százalékos ezüst-járdék 92.40, 4 százalékos magyar aranyjárdék 92.40, Magyar koronajárdék 92.40, Osztrák-magyar államvasut 141.10, Bécsi váltóár 84.90, Olasz járadék 187.-, Alt. villamossági Edison 187.-, Gelsenkircheni 191.75, Laurakohó 218.50. - Csendes.

Frankfurt, (Zárlat.) szeptember 9. 4.2 százalékos papírjárdék 98.-, 4 százalékos osztrák aranyjárdék 98.15, 4 százalékos magyar aranyjárdék 92.40, Osztrák hitelintézeti részvény 198.80, Osztrák-

magyar államvasut 141.50, Északnyugati vasut 204.62, Bustiehradi vasut 132.80, Londoni váltóár 384.-, 3 százalékos magyar aranykölcson 76.10, 4.2 százalékos ezüstjárdék 98.-, Osztrák koronajárdék 96.10, Magyar koronajárdék 92.50, Osztrák-magyar bank 128.60, Déli vasut részvény 30.75, Elbavölgyi vasut 850.93, Bécsi váltóár 81.35, Union bankrészvény 850.93, Alpesi bányarészvény 850.93, Nyugodt.

Hamburg, (Zárlat) szeptember 9. 4.2 százalékos ezüstjárdék 97.70, 1860. sorsjegy 148.-, Déli vasut 30.60, 4 százalékos Aranyjárdék 97.70, Osztrák hitelrészvény 198.50, Osztrák-magyar államvasut 141.50, Olasz járadék 102.60, 4 százalékos Magyar aranyjárdék 92.60. Nyugodt.

London, szeptember 9. Angol consol 817.18

Páris, szeptember 9. (Zárlat.) 3 százalékos Francia járadék 94.55, Osztr. aranyjárdék 98.50, Magyar aranyjárdék 92.90, 5 százalékos Bolgár kötelezvény 1896. évről 488.-, 4 százalékos Olasz járadék 94.55, Déli vasut elsőbbségi kötv. 310.-, 5 százalékos marokkói járadék 498.-, 4 százalékos 1890. Román kölcson 93.50, 4 százalékos Kons. amort. román járadék 90.20, 4 százalékos Amort. román járadék 1905. 91.45, 5 százalékos Orosz járadék 1906. 88.-, 5 száz. Orosz kincstári utalvány 1904. 493.-, 4 száz. Szerb járadék 1907.-, 4 százalékos spanyol járadék 91.70, 4 százalékos unifikált török jár. 94.80, Török sorsjegy 165.50, Török dohányrészvény 445.-, Osztrák földhitelintézet 10.61, Osztr. Länderbank 460.-, Magyar jelzálogbank 474.-, Banque de Paris 14.27, Banque Ottomane 682.-, Osztr. magyar államvasut 705, Déli vasut 164.-, Meridionalvasut 673.-, Keleti vasutak 695, Waggon Lits 695, Hartmann gépgyár 619.-, Rio Tinto 18.51, Sucrerie d'Égypte 619.-, Tula 421.-, Thomson Houston 619.-, Urikányi köszén 32.25, Chartered 32.25, De Beers 553.-, East Rand 92.50, Jagersfontein 165.-, Transvaal Consols 165.-, Transvaal Land Company 51.75, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.12, Váltó német piacokra (rövid) 122.87, Váltó Bécsre (rövid) 104.50, Váltó Belgiumra (rövid) 122.87, Olasz aranyváltó (rövid) 122.87, Váltó Svájcra 1/2% Csek Londonra 251.50, Magánkamatláb 3 1/2% Tartott.

ÜZLETI TUDÓSÍTÁSOK.

Fertéskereskedelmi csarnok.

Budapest - Kőbánya.

Budapest, szeptember 9-én. (Hivatalos tudósítás.)

Hízott sertésárak: Magyar elsőrendű: Öreg nehéz (páronként 400 kilogrammon felül) 136-137 fillér, Közép (páronként 300-400 kilogrammig terjedő súlyban) 136-137 fillér, Fiala nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 135-136 fillér, Fiala közép (páronként 251-320 kilogrammig terjedő súlyban) 136-137 fillér, Könnyű (páronként 250 kgr-ig) 136-137 fillér, Szerbiai nehéz (páronként 260 kg fölül súlyban) 136-137 fillér, Közép (páronként 240-260 kilogramm súlyban) 136-137 fillér, Könnyű (páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban) 136-137 fillér.

Sertésleltár: 1907. évi szeptember 7. napján volt készlet 37637 drb., 1907 szept. hó 8-án felhajtott 482 darab, 1907 szeptember 8. napján elszállított 345 darab, 1907 szept. 9. napjára maradt készletben 37774 drb. A hízott sertésüzlet irányzata: változatlan csendes.

Sertéskonzumvásár.

Budapest, szept. 9. (Hiv. tud.) Előző napról maradt 146 darab sertés, - darab süldő, - darab malacz. Mai napi felhajtás 305 darab sertés, - darab süldő, - darab malacz, összesen 451 darab sertés, - darab süldő, - darab malacz. Eladatott 431 darab sertés, - darab süldő, - darab malacz. Eladatlanul visszamaradt 20 darab sertés, - darab süldő, - drb malacz. Mai árak: Zsirsertés öreg elsőrendű 350 kg.-c

HETI MŰSOR.

Szeptember	Nemzeti Színház	N. kir. Operaház	Vilgszínház	Király-Színház	Fővárosi arany Színház (Budai Színház)	Magyar Színház	Városligeti Nyári Színház	Uránia
11 Szerda	Lady Windermere jegyzője	-	Nincs elővámolni valója?	A vig Nibelungok	Váljunk el	A vig özvegy	-	A XIX. század
12 Csütörtök	A vasgyáros	-	Bernát	A vig Nibelungok	János vitéz	A vig özvegy	-	Shakespeare
13 Péntek	Cyrano de Bergerac	-	Nincs elővámolni valója?	A vig Nibelungok	A csöppség	A vig özvegy	-	Shakespeare
14 Szombat	Mary Ann	-	Bernát	A vig Nibelungok	Faust	A vig özvegy	-	-
15 Vasárnap	d. u. este Rosenkranz és Goldenstern Kaméliás hölgy	-	Bernát Nincs elővámolni valója?	Gere Gábor Budapestön	Bob hercege	A vig özvegy	-	Éndnek muszajenni Shakespeare

feldől 110— fillér, II. rendű 280 kg.-tól 350 kgr.-ig 100—102 fillér, életsúlylevonással — fillér, fiatal nehéz, 300 kg.-on feldől — fillér, életsúlylevonással 130—140 fillérig, fiatal közép 220 kg.-tól 300 kg.-ig — korona, életsúlylevonással 130—140 fillérig, könnyű 220 kg.-ig — korona, életsúlylevonással 130—140 fillérig. Belföldi süldő — korona. Horvát süldő — korona. Malacz — korona. (Arak minden levonás nélkül kilogrammonként, élősúlyban értendő.) A vásár irányzata közepes, az árak változatlanok.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Szeptember 9. —

Kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Barényi Albertina okleveles tanítónőt az illavai állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Göntér Paula okleveles tanítónőt a petőszynyei állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Thury Ilona okleveles tanítónőt a magyarszentmihályi állami elemi népiskolához rendes tanítónővé, Reis Erzsébet községi kisdévodónót a stózi állami kisdévodóhoz kisdévodónővé; a nagyváradi főügyész a főfelügyelete alatt álló nagyváradi törvényszéki fogházhoz Józsa Gábor tápiógyörgyei lakost fogházórré és a székelyvárhelyi pénzügyigazgatóság a gyergyószentmiklósi adóhivatálnál türesedésben levő hivataliszolgái állásra Pál József székelyvárhelyi lakost nevezte ki.

Áthelyezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Vék Sándor hevesi és Igonda János egri gazdasági ismétlő iskolai állami gazdasági szaktanítókat kölcsönösen, Tóth Janka abrudbányai állami elemi iskolai tanítónőt a lupényi állami elemi iskolához jelen minőségében, Varga Emilia gyorok-csángó-telepi állami állandó gyermekmenedékház-vezetőnőt a déznai állami állandó gyermekmenedékházhoz jelen minőségében; a balassagyarmati törvényszék elnöke a balassagyarmati járásbírósnál levő hivataliszolgái állásra, eddigi minőségében saját kérelmére Fonody József salgótarjáni járásbírósnál levő 1-ső osztályú hivataliszolgát és a nyíregyházi törvényszék elnöke a nyíregyházi járásbíróshoz saját kérelmére Kozma István nemesztói járásbírósnál hivataliszolgát helyezte át.

Névmagyarosítások. A belügyminiszter kiskoru Dióka Károly kézdívsárhelyi lakos Fülöpre, kiskoru Lefkovits Miksa budapesti lakos Laczkóra, özvegy Fátol Lajosné született Sichermann Jached Janka budapesti lakos Szűcsre, kiskoru Auerbach Rudolf vasvári lakos Erdőse, Seiberger Sándor budapesti lakos Fenyvesre, kiskoru Schlenger Josefina, Zsiga Leo-

poldin. Gizella és Schlänger Sándor budapesti lakosok Szegőre, Graff (Gráf) József göröcsényi lakos, valamint Emma Gizella, Ilona Matild és Rozália Gizella nevű kiskoru gyermekei Grófra, kiskoru Steinbeck Lipót budapesti, lakos Simkóra és Schwarz Miksa budapesti lakos családai nevének Szántóra kért átváltoztatását megengedte.

Pályázatok. A nezsideri járásbírósnál német tolmácsi, a tekei járásbírósnál telekkönyvi átalakítódíjnoki állásra 2 hét; — Urdombon (Vas megye) posta-ügynöki, ungvári főerdőhivatalnál egy II. oszt. altiszt (erdőőri) és egy II. oszt. erdőlegényi állásra 3 hét; a bécsi katonai földrajzi intézetnél 2 műszaki segédtsízi, egy III. oszt. műszaki tisztviselői és két II. oszt. műszaki segédi állásra 5 hét alatt lehet beadni a pályázati kérvényeket.

VIZALLÁS.

szeptember 7.		szeptember 9.		szeptember 7.		szeptember 9.	
mm	m.e.l.e.r.	mm	m.e.l.e.r.	mm	m.e.l.e.r.	mm	m.e.l.e.r.
Duna	Shárding 2.40 1.96	Tisza	M.-Szilpót 0.02 0.16				
	Passau 3.40 3.14		Tekoháza 0.58 0.18				
	Linz 0.26 0.58		V.-Namény 0.50 0.71				
	Bécs 0.29 1.—		Toka 0.12 0.34				
	Pozsony 1.93 2.65		Plazafüred 0.52 0.48				
	Komárom 2.83 2.26		Szolnok 1.74 1.71				
	Budapest 1.95 2.6		Göngyöl 1.04 1.71				
	Paks 1.38 1.78		Szeged 1.08 0.98				
	Mohács 2.8 2.51		T.-Eccse 0.53 1.42				
	Gomhós 2.66 3.69		Tibol 1.52 1.59				
	Ulvidék 1.88 2.08	Ondava	Hod 0.20 0.77				
	Pancsova 0.67 0.64	Tapoly	Bárta 0.50 0.46				
	Orsova 1.44 1.30	Bodrog	Ladmező 2.84 1.80				
Horva	Morvafalu 1.27 1.10	Sajó	Zsolca 1.48 1.78				
Vág	Zsolna 1.— 0.54	Hermád	H.-Nemet 0.76 1.10				
	Trencsén 0.89 0.54	Berettyó	Margitta 0.57 0.95				
	Szerec 1.58 1.—		B.-Ufalu 0.81 0.30				
Rába	Szt.-Gothárd 0.80 0.34	Körös	Csucska 0.— 0.42				
	Sárvár 0.09 0.02		N.-Várad 0.26 0.08				
	Győr 2.28 2.85		Belényes 0.37 0.26				
Dráva	Vasas 1.9 1.92		Tenke 0.16 0.18				
	Zakány 0.36 0.34		Gurahonc 0.30 0.28				
	Bárcs 1.18 0.61		Rorocsenő 0.40 0.40				
	Eszék 1.78 2.10		Békás 0.64 0.34				
Mura	M.-Szerdán 0.70 0.70		Gyoma 0.08 0.02				
Száva	Zsolt 0.50 0.10	Maros	Gy.-Fehérvár 0.42 0.26				
	Szilcs 1.28 0.42		Branyicska 0.— 0.—				
	Milovicza 0.63 0.7		Schorsin 0.— 1.28				
Szamos	Décs 0.87 0.36		A.-ad 1.44 0.48				
	Szatmár 0.09 0.09		Mákó 0.51 0.40				
Kraszna	N.-Matlány 0.— 0.34	Iemes	K.-Kostély 0.02 0.48				
Latorca	Munkács 0.26 0.18	Béga	Kiszó 0.27 0.75				
Laboreca	Homonna 0.42 0.27		Temesvár 0.54 0.28				
Ung	Pereszény 0.— 0.—		Bécskerék 0.31 0.78				

Felelős szerkesztő:

PURJESZ LAJOS.

Kiadótulajdonos

A Magyar Ujságkiadó Reszvénytársaság.

Igazgató: ERDŐS ARMAND.

IDŐJÁRÁS.

A meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1907. szeptember 9-én reggel 7 órakor.

Az elmúlt nap időjárásának áttekintése:

Hazánkban tegnap is — csekély kivétellel — száraz, nagyjából derült idő uralkodott és a hőmérséklet kissé tovább emelkedett; a maximum: Fiumében 27 C° és a minimum: Botfalun: 3 C° volt.

Európa fölött nagy kiterjedést maximum terül el, amelynek magva az Északi-tengeren van.

Az európai időjárás ezen helyzetből kifolyólag, túlnyomóan derült és száraz jellegű és a hőmérséklet többnyire magasabb a normálnál. Kisebbség inkább csak keleten fordultak elő.

Prognózis a következő 24 órára:

Túlnyomóan szárazidő várható, lényegtelen hőváltozással.

Állomás	Levegő hőmérséklet 10 óra +	A hőmérséklet Celsius szerint	Szélirány és erője	Felhőzet	Csapadék mm		Hőmérséklet	
					max.	min.	max.	min.
A.-Szatmár	69.1	9.8	NE	8	1	24	7	
Ungvár	69.1	12.4	N	1	4	24	11	
Késmárk	70.6	13.2	N	1	4	19	12	
Losonc	70.2	9.9	NW	1	3	22	8	
Ópallya	71.0	11.4	N	1	2	26	9	
Budapest	69.8	13.9	N	1	2	23	13	
Herény	70.2	16.0	N	1	2	24	13	
Keszthely	70.1	16.5	N	1	2	24	13	
Pécs	70.2	13.8	N	1	2	24	12	
Zágráb	70.2	16.6	N	0	0	27	16	
Fiume	69.0	17.7	N	1	2	27	17	
Szeged	69.1	14.5	N	1	2	23	18	
Temesvár	68.9	12.4	N	1	0	22	11	
Nagyvárad	68.1	11.9	N	1	0	23	9	
Kolozsvár	69.4	9.6	N	1	0	22	7	
Nagyszombat	69.0	8.2	SE	1	0	20	5	
Szatmár	—	—	—	—	—	—	—	
Arvavár	—	15.2	S	1	3	—	—	
Sebec	—	12.2	—	—	—	—	—	
Selmeczbánya	—	14.0	NW	3	1	20	13	
Komárom	—	12.0	W	1	1	25	11	
Magyaróvár	—	17.2	NW	1	1	24	13	
Sopron	—	15.2	W	2	3	24	10	
Eszék	—	18.2	—	—	—	—	—	
Cirkvenca	—	18.8	—	—	—	—	—	
Debrecen	—	15.9	NE	4	3	22	9	
Kecskemét	—	15.0	—	—	—	—	—	
Orosháza	—	—	—	—	—	—	—	
Arad	—	16.0	WN	3	1	23	11	
Zsomholya	—	18.7	N	2	0	23	11	
Versecz	—	13.3	—	—	—	—	—	
Orsova	—	12.4	W	1	4	18	10	

Paptol

Egyszer, tudományos hajviz, Dr. meg. EICHHOFF, elberfeldi egészségügyi tanácsos utalás alapján előállított. Specifitum korpaképződés, a fejbőr viszketése és hajhullás ellen.

Egyedül Ferdinánd Mühlens cs. és kir. nádvari szállító K3ln a Rh.

Főraktár: Bécs, IV.-A. Heumühlgasse 3. Kapható a gyógyszerárakban droguárakban és illet-szerűzetekben.

Bérleti hirdetmény.

Chotek Rezső gróf bérbeadja 1907. évi november hó 1-től kezdődőleg egymásután következő 15 évre, Pozsony vármegyében fekvő alsókorompai uradalmának, Annamajor, Magyarád, Henrikamajor és Józsefmajor gazdaságokból álló részét, a gazdasági szeszgyárral együtt.

Ezen bérlet alá kerülő négy gazdaság területe 1200 négyszögöles magyar holdakban:

Szántó	2352 hold	922 négyszögöl
Kert	4 »	120 »
Rét	6 »	798 »
Legelő	94 »	418 »
Földadó alá nem eső terület	59 »	1013 »

összesen 2517 hold 871 négyszögöl.

Bővebb felvilágosítást ad:

Uradalmi Jóságigazgatóság, Ófutak (Bács-megye)

Szenved Ön?

idegyöngeségben, idő-előtti törődöttségben, érzi-e, hogy ereje megfogyatkozott? Nékiülözi-e ön az élet örömeit, azt a fűszeres életerőt, a kedélyes vidámságot és önbizalmat? Van gyakran szívdobogása, szívszorulása, fej- és hátfájása? Vannak-e a gyomor, bél, vese, hólyag stb. részéről kellemetlen érzései? Csúzos, közvényes fájdalmak, ischias, görcsös állapotok gyötrik-e önt? Nem léptek fel bennünlégi, hűlési tünetek, némi gyengeség, feledékenység, álmatlanság, izgékonyosság, stb.? Ha igen, ugy csak a villamosság képes ezen elvesztett erőt újjal pótolni, a szenvedéseket és gyötrelmeket gyökéresen kiirtani.

A villamosságot legcélszerűbben és legbiztosabban az „Elektro-Vitalizer“ készülék útján lehet a szervezetbe vezetni, mely eljárásról készséggel adunk felvilágosítást a személyesen érdeklődőknek.

Limbok Rezső gépgyáros Nagy-szeben. Tekintetes Doktor Úr! Sok ideig tűndtem azon, vajjon meghozassam-e az Elektro-Vitalizer készüléket, vagy sem, mert sok orvosságot hoztam és használtam, de minden eredmény nélkül. Már öt év óta gyötört kezemet a rheumás bántalom. Utolsó kísérletként meghoztam az Elektro-Vitalizer készüléket és hála legyen a jó Istennek és Doktor

Úrnak, hogy meghoztam, mert négy heti használat után a fájdalom megszűnt, sokkal fiatalabbnak érzem magamat és munkaképvem sokkal nagyobb, mint azelőtt volt. A készüléket bárkinek tiszta lélekkel ajánlhatom Maradtam Doktor úrnak igaz hívője L.

Amennyiben nem látogatna meg bennünket, hivatkozzék ezen újságra és mi elküldjük önnek az „Értekezés a Modern Villamos Gyógyásdról“ szövegű könyvet ingyen és bérmentve zárt borítékban.

ELEKTRO-VITALIZER“ orvosi rend.-intézet
Budapest, IV., Károly-körút 2. félelemet 10.

S Z I N H Á Z A K.

Kedden, 1907. szeptember 10 én.

Nemzeti színház Magyar színház

A bor

Népszínház 3 felvonásban. Irta: Gárdonyi Géza.

Baracs Baracs Malyi Baracsné Szunyogh Rózi Mihály

Gyenes Rózsahegy Alzogi Domján D. Ligeti Gabányi

A vig özvegy:

Operette 3 felvonásban. Irta: Leon és Stein. Zenéjét szerzelte Lehár Ferenc.

Zéla Valócné Danlovics gróf Glavari Hanna Rosillon Camil Bogdanovics Szivane Erastovics Kromov Olga a felesége Raul de St Briceho Beszéréj

Papp Balizsaly Ráthonyi Killy K. Halint B. Abonyi Tallian A. Orley F. Kövály Szentgyörgy

Kezdeté fél 8 órakor

III. Kir. Operaház

Zárva

Kezdeté fél 8 órakor

FOLIES CAPRICE.

RÉVAY-UTCZA 18.

Igazgatók: LEITNER és KELETI. Rendező: ROTT SÁNDOR

Az előadás kezdete 1/39 órakor. Ujdonság! Ma és mindennap 11 órakor. Ujdonság! Die lästige Witwe.

Bohózat Irta: Satyr. Est megkezdé fél 10 órakor

A képviselő ur.

Bohózat Irta: Kertes. Továbbá: Trabitich Sándor, Werner Manó és Laura Emil urak új szöve számaikkal.

Kapall pénzár 9-11 g és délután 3-6 óráig.

Az I-ső emeleti Csinó de Paris megnyit. Kezdeté fél 12 órakor, többek közt a 7 híres Poszillónok valamint spanyol és francia különlegességek fellépte.

WERTHEIMER-féle MULATÓ

VII. Népszínház-utca 28. (Tisza Kálmán-tér sark.)

BASS LAJOS igazgató. Ma és mindennap fellépte a fővárosban egyedül létező Lengyel Bibliai Operette-társulatnak.

Színre kerül: A ZSIDÓ LEANY. Operette. Csakis elsőrendű erőkből álló fényes új műsor. Jogyok egész napon át előle váltható a pénztárnál. Páholvok. Pontartott helyek.

CIMBALMOK,

Legjobb szabaddalmosok az 1. belső szerkezetű, melynek hangját, hangtartását más gyártmány meg se u közelítheti. részletekért és legmegebbemén jótállással kaphatók. Fonografok, gramofonok, hegedők, fuvolák, osztrák, okarinák stb. oleón legjobbak. Klüdtetve olismert jó munkári.

Arjegyzéktingyen küld Mogyoróssy Gyula m. kir. szabaddalmosok hangszergyáros Budapest, VIII., Rákóczi-ut 71. Telefon 58-20.

Nászajándékok

jubiläumra díszárnyak, evő-eszközök, műipari cikkek

részletfizetésre

is kaphatók jutányos áron

POLGÁR KÁLMÁN

műfőrás ékszerterelepén

Budapest, Erzsébet-körut 29. l. em.

Arjegyzék 2000 rajzzal ingyen és bérmentve. Javításokra és vidéki megrendelésekre különös gondot fordítva.

Varieté-Színház

exclit: Nemzetközi Orfeum.

BUDAPEST, VIII., Rákóczi-ut 63. szám.

A díszesen átalakított helyiségben naponta rendkívül változatos elsőrendű attrakciókból álló fényes

új szeptemberi műsor.

Az előadás kezdete este 8 órakor.

A télikerthen éjjeli 12 órától reggeli 8 óráig

MAGY BALL MABLE.

elsőrendű táncművészek felléptével.

A télikerthen reggeli 6 óráig HEGEDUS GYULA elsőrendű csigány zenekara hangversenye.

Zongorák és PIANINOK

a világ első gyárából, valamint saját közkedvelt gyártmányok, legszolidabban vásárolhatók és bérletetők

Keresztély

hirneves zongoratermésben

Budapest, Váci-körut 21. sz.

Szenzációs ujdonság!

« FAVORITE »

beszélő-gép és lemezek, két oldal bejátszva. Gazdag műsor:

Schmutzer Testvérek

Budapest,

VIII., József-körut 26. szám.

Egyedül nagyban elárúsítója a Favorit beszélőgépek és hanglemezeknek Magyarország részére. Gyors és lelkiismeretes kiszolgálás. Árjegyzék ingyen.

Vizontelárúsítóknak nagy árkedvezmény.

A LEGJOBB

KÁLYHÁT ÉS KANDALLÓT

szállít OSZK. ÉS KIR.

HEIM H. UDY. SZÁLLÍTÓ

Budapest, Thonet-udvar.

Különlegességek, osaládi házak, iskolák, kaszárnyák, irodák stb. részére. — Százszernél több van belőle használatban.

MEIDINGER-OFEN

H. HEIM

Prospektus és költségvetési ingyen és bérmentve.

Eredetiben kaphatók csak fenti helyen v. Bécs, I., Schwarzenbergstrasse 8.

ISKOLAKÖNYVEK

BUDAPEST SZERES-FOVAROS S A VIDÉK ÖSSZES ISKOLAI SZÁMARA KAPHATÓK.

Gimnáziumi, reálisiskolai, felsőbb leányiskolai, polgári fiu- és leányiskolai, kereskedelmi iskolai épen ugy, mint elemi iskolai stb., stb.

SINGER és WOLFNER

könyvkereskedésében

Budapest, VI., Andrassy-ut 10. sz.

SZABADALMAKAT

védjegyeket és mintaoltalmat megszerző

Szabadalmakat Értékesítő Vállalat

PÁSZTOR (bej. czég)

BUDAPEST, VII. kerület, Erzsébet-körut 17. szám.

Főválogottás díjtalan. 25376 TELEFON 23-20.

DÓSA KÁROLY

első budapesti ablak és lakástisztítási vállalata

Budapest, VII., István-tér 16. sz.

Elvállal minden e szakba vágó munkákat, agymint padlóbeeresztést, ablaktisztítást, feregmentést stb. a legolcsóbban és teljesen megbísható eredménnyel.

Minden tekintetben megbízható nős kertész,

aki jelenleg egy grófi uradalomban mint főkertész van alkalmazva, mint kastély-felügyelő, villa-felügyező, vagy más hasonló bizalmi állást keres. Az illető 46 éves, nős, gyermektelen, beszéli a magyar, német és szláv nyelvet. Belépési idő meggyezés szerint. Ovadékat adhat. Szives ajánlatok „W. T., 2247” jelige alatt Mosse R. hirdetési irodájába, Wien I. Seilerstrasse 2. intézendők.

BÜTOR

kézpénzért vagy részletfizetésre legjutányosabb áron

Ehrentreu és Fuchs testvéreknel

Budapest, VI. Teréz-körut 8F. sz

Telefon 88-59.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

„AZ ANKER”

Élet- és járadék biztosító társaság

Magyarországi vezérképviseletőség:

BUDAPEST, IV., DEAK-TÉR 6. SZ. (ANKER-UDVAR.)

Az 1907. évtől kezdve új, a felekre nézve nagyon kedvező biztositási feltételek léptek — díjemelés nélkül — érvénybe.

1907-ben B) osztalékterv szerint a befizetett díjak arányában az évi díj 31.72%-ig emelkedő nyereményosztalék fiztetett ki készpénzben.

Társasági vagyón 171 millió korona, melyből Magyarországon 28.000.000 van elhelyezve.

Díjkönyvecskék kívánatra ingyen.

S Z I N H A Z A K.
Kedden, 1907. szeptember 10-én.

Vigszínház
Bernát.
Enekes bohózat 3 felvonásban
Irtó Helldi Jenő.
Bernát Balassa
Bernát Kertész E.
Tunko Tihanyi
Cicay-Panni Kornal B.
Dr. Cserebilly Göth
Dr. Akos Sarkadi
Karvainó Kiss I.
Wolgemuith Vendrei
Tábornok Szarany
Pantelei Tanay
Kezdeté fél 8 órakor

Király színház
A vig Nibelungok.
Operett 3 felv. Irtó Ridoamus.
Ford. Mérei Adolf, zenéjét szer-
zette Straus Oszkár.
Gunther Rátka
Ute, a mamája Erdel B.
Dankwart, a papája Csizsér
Volker, a hős Thorma
Giselher, lovag Csizsérné
Kriemhild Harmat L.
Hagen Németh
Siegried Környei
Brunhilda Szentgyörgy
Kezdeté fél 8 órakor

Uránia színház
Orosz-japán háboru.
Kezdeté fél 8 órakor.

Főv. nyáriszínház
Troubadour.
Opera 4 felvonásban. Zenéjét
Szerzette Verdi.
Kezdeté fél 8 órakor

Városti Nyári Színház
Böles Náthán.
Dramai költemény 5 felvonásban.
Irtó Lessing, ford. Zichy A.
Kezdeté fél 8 órakor

FOVAROSI ORFEUM
WALDMANN IMRE igazgató. VI., Nasymező-u. 17

Uj műsor.
SEVERUS SCHAEFER
a zsonglőrök legkiválóbbja.
HARRY LICKSON
csodálatos kutya idomítása.
HANS HAUSER
a hírneves müncheni humorista.
LES STAR BELL
francia duettisták.
Sisters Dejo. Mozarabur, Hampton és Baumann.
Továbbá:
12 attrakció
Az előadás kezdete esti 8 órakor.
A télikerben reggeli 5 óráig **VÖRÖS ELEG** cigányzene-
karr hangverseny.

Császárfürdő BUDAPESTEN. Nyári és téli
gyógyhely, a magyar irgalmas-
rend tulajdona. Elsőrangú ké-
nes hévízü gyógyfürdő; modern berendezésű gőzfürdő,
kényelmes iszapfürdők, uszodák, török-, kő- és márvány-
fürdők; hőlég-, szénasavas- és villamosvíz-fürdők. Ivo- és
belégzési kúra. 200 kényelmes lakoszoba. Szolid kezelés,
jutányos árak.
Prospektust ingyen és bérmentve küld
Az igazgatóság.

Benoid-gáz
világító készülékek és motorgenerátorok
legújabb kor nagyfontosságú találmánya, egyformán
alkalmazható világításra, fűtésre és erőátvitelre. Kisebb
telepek létesítésére ép oly alkalmas, mint az acetylen,
csak hogy ennek robbanó veszélye, bűze és más kelte-
metlenségei nélkül. Bárhol (hatósági engedély nélkül)
felállíthatók és bárki által kezelhetők. — Generátor-
készülékek, úgy világításra, mint erőátviteli célokra
többféle nagyságban készülnek.
Magyar Benoid-gáz Részv.-társ. Arad.
Raktár és iroda:
Budapest, VI., Andrássy-ut 17. szám.

Előre haladt idény folytán
folyó hó 2-től 31-ig
15000 mtr legújabb divatu dolainak mtr.-kint 32 kr.
18000 • szinlartó zseftek • 34 •
18000 • • batistok • 42 •
500 darab himzet bízz darabja I forint 55 krajnár.
Mosó és szövési maradókok igen jutányos árban kaphatók
ROSENBERG ÉS QUITT
női divat vázon- és szőnyeg-áruházában
BUDAPEST, VI. ker., Király-utca 32. sz.
Alapítva 1895. Telefon 628.

Ingóságokat,
butorokat beraktározzunk, kívánatra azokra előnyös
feltételek mellett pénzelőleget adunk, ugy-
szintén mindennemű költöztetést jutányosan elvállalunk.
Uj. Braun Testvérek.
József-körut 78. Telefon 86-19.

A legjobb iskola hegedűt
4 forinttól feljebb
REMÉNYI MIHALY
a m. k. Zene-Akadémia házi
hangszereket készítője szállítja;
Budapest, Király-utca 58.
Zenekari hegedűk 6-8
-10-12-20 forintig.
Kipróbált hangverseny hegedűk min-
den áron. Az összes hangszerek dus
tárháza
Zongorák, pianóok, harmóniumok, cim-
balmokról külön árjegyzék kéréndő.
Telefon 87-84.

Jól lát?
Ha nem, akkor forduljon bizalommal
HATSCHKE optikushoz, azaz Károly-körut 8. sz. ahol szem-
üvegek és látóeszközök is legelőszöbben kaphatók.
Ingyen árlégyzék bérmentve.

Iskola kötények
Iszter, cit, chiffon és batist-
ból a legfinomabb kivitelben
Angol flanel blous árba iri 2.25
Finom taft jupon árba iri 7.75
REDLICH J. LIPÓT
uri és női divat áruházában
Bpest, Andrássy-ut 58.
Csengery-utca sarok.
Videki megrende lécsénia meg nem felelt
árut kicserélem vagy a pénzt visszadom.

Veszek zálogcédulákat
elzálogosított briliánsokat, aranyat, ezüstöt,
gyöngyöket és ékszereket a legmagasabb
összegig költségmentesen kiváltak és teljes
értékét kiizetem

DEUTSCH ALFRED ÉKSZERKERESKEDŐ
BUDAPEST, Király-utca 34. Petöfi-utca sarok

RÓZSATEJ
kittinó teint-ápolószér 2 K
balzsamszappan hozzá-60
OSAN kittinó fog-ápoló
szájviz 1 K 76 fill.
Fogpor -88 K.
TANNINGENE
legjobb hajfestőszér 5 kor.
ANTON J. CZERNY, WIEN, XVIII., Carl Ludwigstr. 6. I., Wallfischgass.
Raktár: gyógyszerárakban, parfümeriákban stb.

Gürtner Agoston
elektrotechnikai cikkek raktára és
izzólámpa-kereskedés
BUDAPEST
V., Wurm-utca 3. sz.
Szénszálu izzólámpák.
Economical-lámpák.
Wolfram-lámpák.
Nernst-lámpák.

Hálát rebeg
Szép Magyarországnak
Keilős közepén
Nagy hire van egy városnak
Az ország szivében
Ismerik a templomát
S templomának harangját
Kecskeméti öreg templom
Bánatos zugását
Sokat zugott e templom
Kis lélekharangja
Még a vadgalamb is
Bugott fájdalmába
Jártak a templomba
Fiatalok, vének
Fohászukat küldték
Fel a magas égnek
A jó Isten oda fenn
Híven meghallgatta
Fehér keresztet borszeszt
Küldött fájdalmukra
Az isteni áldás
Kísérte e borszeszt
Meggyógyít az Isten
Mindenkit
Ki ebből vesz
Gazdagok — szegények
Ifjak és öregek
Lelki szeretettel
Mind hálát rebegnek
Hálát rebeg azóta
Az alföldnek népe
Amióta kapható
Fehérkeresztet alföldi
Sós borszesz kimérve,
Az Alföldi fehér keresztet sós borszesz
egyedüli gyártója:
Első Alföldi Cognacgyár
részvénytársaság
KECSKEMÉTEN.
ő csász. és kir. fenségo József főherceg kamarai szállítója
Postán utánvétellel vagy a pénz előzetes
beküldése után.
Á r a k:

1/1	1/2	1/4	12/1	12/2	12/4
üveg	üveg	üveg	üveg	üveg	üveg
2	K 1	K 50	K 16	K 10	K 5

Budapesti főraktár:
Lederer „Magyar Király“ gyógyszerár
Budapest, V. kerület, Erzsébet-tér,
Marokkói-u. 2.

Kedd,
Most
érvény
Orsz
Be
a von
helyez
sek, m
LAM
(V
Buda
Tie
biztos és
D
Igen rövid
heveny v
lejt, fok
Budape
Rende
Videkle
és gyógy
ESI
A f
lik élet
elő gyer
Má
elígert
kis leán
ő gyerm
hányó,
rém vol
Ez
fog hall
szabad
De
pedig s
elkerget
könyört
dalmak
Ak
az a fo
leveretn
itt állt
Gy
korán é
An
azonba
san haz
sokkal
Sa
apró ke
gyobb
Midón

Most jelent meg:

Az 1836—1906. évi

érvényben levő és leggyakrabban szükséges

**Országgyűlési Törvények
Betűrendes Tárgymutatója**a vonatkozólag történt hatályon kívüli
helyezések, változtatások, helyettesíté-
sek, módosítások és kiegészítésekkel.

Szerkesztette

GYÓRFFY ISTVÁN.

Ötödik javított és bővített kiadás.

Ara 2 korona.

Kapható

LAMPEL R. könyvkereskedése

(Wodianer F. és Fiai) r. t. kiadásában

Budapest, VI., Andrassy-út 21. szám.

**HA
ÖNNEK
FÉRFI ÉS
GYERMEK RUHÁRA
SZÜKSÉGE VAN, SZOLID,
MEGBIZHATÓ KISZOLGÁ-
LÁSRA REFLEKTÁL,
KÉRJE A LEGUJABB ŐSZI-
TÉLI ÁRJEGYZÉKET**

NEUMANN M.

CSÁSZ-ÉS KIR. UDV. SZÁLLÍTÓTÓL.

BUDAPEST, IV. MUZEUM-KÖRÜT 1-3. SZ. A.

Titkos betegségekbiztos és lelkiismeretes meggyógyítására óriási tapasztalata
folytán legjobban ajánljuk**Dr. CZINCZÁR**

egyetemi orvosudor specializálást.

Igen rövid idő alatt teljes sikerrel gyógyítja a neml. szervek,
hólyag- vagy idült hurutját, vizeleti nehézségeket, hólyag-
bajt, fekélyeket, syphilis, ideg- és hágerincozást és bármily
női betegségeket.

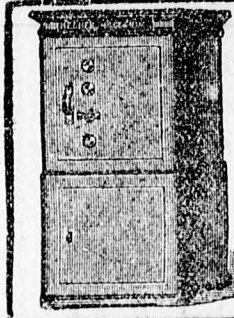
Budapest, 10., Haroly-körút 10. I. emele.

Rendel d. e. 10-4 és este 6-8 óráig.

Videketek levél útján is biztos eredménnyel gyógyko-
sz és gyógyszerrel is gondoskodik. — Nőknek külön váróterem,
külön kijáratt.**Férfiak!**A legtöbb erő fogyatko-
zása vagy elvesztése ese-
tén kérjenek díjtalan, ma-
gyar prospektust a**DOROSIN-ról.****Semmi orvosság!****Semmi készülék!****Biztos hatás!****ILLEK KAROLY** vegyész

(Válaszbélyeg)

Olmütz II. Morva.

Pénzszekrényekegy darabból álló köpennyel legelőnyösebben beszo-
rezhetők.**BECHER ÉS HILDESHEIM**cég pénzszekrényárainak és trezoréptintőzetelnek
magyarországi vezérképviselőtől**NEY és EPSTEIN** cégél, EUDAPEST, VI.,
Podmanicz. 4.

Képviselek minden városban keresztetnek.

ÁRJEGYZÉK ÉS TERVEK DÍJMENTESEN.

Régi szerkezetűket csereképen átveszünk.

CSENDES OTTHONOK.

— REGÉNY. —

Írta: K. LARSEN.

24

A feleségétől elvált, amint az ember elvá-
lik életének legnagyobb tévedésétől. De az
első gyermekek! Az ő két kis leánykája? . . .Már éppen le akart mondani Antóniának
elígért látogatásáról, úgy képzelte, mintha két
kis leánykája elálná az utat. Mintha csak az
ő gyermekhangjuk visszahívna őt és szemre-
hányó, félénk pillantással néznének reá. Agy-
rém volt ugyan, de mégis úgy volt.Ezek a hangok, melyeket soha többé nem
fog hallani! Azok a szemek, melyeket nem
szabad többé látnia!De Kiar összeszedte újból magát, még
pedig saját magával pörölve:— Eh, fantáziálás! — és a gondolatokat
elkergette magától. Az élet tovább folytatja
könyörtelen útját, nagy leverésekkel, mély fájd-
almakkal és keserű nélkülözésekkel.Akármilyen erősek voltak is, azonban most
az a fontos, hogy ne engedje magát általuk
leveretni, hanem tovább éljen, mint: férfi. Most
itt állt Rhodusa előtt, most tehát ugrania kell.Gyorsan felkészült, kocsi vett, hogy ideje-
korán érjen Talsennékhez . . .Antónia türelmetlenül várta már, bensőleg
azonban kívánta, bár érne csak Henrik pontos-
san haza, hogy mindketten fogadhatnák. Így
sokkal hangulatosabbnak találta.Sajnos azonban a pontatlanság Henrik
apró kedvenc bűneihez tartozott. De legna-
gyobb öröme mégis csak idejekorán jött haza.
Midőn meghallotta a lépteit, elébe sietett.

— Ez kedves volt tőled, Henrik

— No, de a manóba is az olyan ünne-
pélyes estén csak helyén kell lennie az em-
bernek!

Antónia megcsókolta őt.

Es midőn Kiar csengetett, mindketlen
künn álltak az előcsarnokban és örömmel
üdvözölték . . .— Elragadó este lett a mai — mondta
Antónia.A férje olyan szeretetreméltó és kedélyes
volt, amilyen csak ő lehetett.Henriknek csodálatos tehetsége volt, más
embereket megszólaltatni, a hangulatukban el-
mélyedni, velük tartani és tüzelni őket, anél-
kül azonban, hogy a beszélgetés fonálát ma-
gához ragadta volna.Még volt benne az igénytelen, fejtellen mű-
velt férfi társadalmi összhangja. És ezért meg-
volt benne az a képesség, hogy onnan is hoz-
zott magával kellemes benyomást, ahol más
emberek — csupa buzgalommal maguk beszél-
tek folyvást, vagy a szerepüket játszották, vagy
boszankodtak azon, hogy mások ostobaságot
beszéltek, vagy érdemeikkel büszkélkedtek —
és ezáltal semmit sem találtak.Henrik úgy vette az embereket, ahogyan
voltak, nem támasztott túlnagy igényeket ve-
lük szemben; ellenben ha velük volt, szívesen
vette azt, amit azok nyújtottak neki és viszo-
nozt a nélkül, hogy hálára számított volna a
szerzett kellemes perczekért. Mennyivel meg-
elégedettebbnek és hálásabbnak kellett magát
ma éreznie öreg barátja társaságában, aki a
nagy világból személyes, beható megfigyelése-
ket hozott neki!— Ugy ülök itt, mint egy igazi poros,
dán királyi országút, mely magába szívja az
istenáldotta esőt, mondta az est folyamán Hen-
rik és egész boldogan pillantott maga körül.
Kissé görbén, összeesetten ült, míg fehér kezé-vel puha mozdulatot tett a levegőben, mintegy
lefestve az egészet.Antónia a nagy, ernyős lámpa árnyékában
ült és csendesen nézte a két férfit, kik egymás
felé fordulva tovább fecsegték.

Milyen nagy különbség!

Kiar hangosan és buzgón cseveg. A mo-
dern Franciaországról beszélt és politikai
személyiségeiről, akiket megismert, beszélni
hallott és agítálásukat megfigyelte.Ugy látszott, mintha kézmozdulatai, a ki-
cjtése még valami idegenszerűt viselnének ma-
gukon, melyek hatalmas benyomást tettek rá.Antónia nagy szimpátiát érzet Kiar iránt,
ki mindezen melegséget szinte a vérebe szívta
fel. Megértette, hogy ez az elragadtatás a bol-
dagságérzet egy nemét képviseli, hogy benső-
leg érzi, miszerint nyert valamit, amit szemé-
lyisége, tettereje részére kiaknázhat. És mellette
a férje, aki ott ül és telve jóakaró fogékony-
sággal a másik iránt, ki oly gyújtó lelkesedés-
sel beszél!Henriknek élvezet és nagy felfrissülés volt
a meglepődöttség, hogy az élet ezen benyo-
mása iránt oly nagy örömet érez.Az élet benyomása! — mintegy odaállítja
a többi könyveihez, amelyek hosszú sorokban
álltak a polcon, ezek a könyvek, melyeket sze-
retett és bennük élt. És amelyekből — az ő
szavai szerint — különböző kivonatokat készít
„egy kissé részegítő“ a saját használatára és
kissé adómentest az érettebb ifjuság számára.Olyasvalami gyógyszerári munka volt ez,
éppen olyan csendes, békés és pontos, mint ő
maga. Kiar azonban az orvos akart lenni, a
harcos, aki magának és másoknak az újvilágot
megnyeri, akármilyen képet alkalmazzanak is a
tett emberére.

(Folyt. köv.)

Legelőnyösebb

Tisztviselői kölesön

tisztán 6%—7%-ra.

állami, megyei, városi tisztviselőknek és katonatiszteknek.

Szolid lebonnyítás, minimális levonás. Sem életbiztosítást pótló kölcsönbiztosítás, vagy kezes váltásért levonás nincsen. (Ezek hátrányait külön levélben bárkinek megírjuk.) Váltó nem kell. Részjegy nem kötelező. Visszafizethető stornó-díj nélkül.

Semmi előleges költség. Jutalék csak a pénzfelvétel után fizetendő. **ORSZÁGOS HIRADÓ**

Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körút 20. szám.

Semmiféle más pénzművelettel (u. m. váltó, jelzálog vagy magánpénz) nem foglalkozunk.

Burberry
világhírű angol vizmentes,
könnyű és porozus szövetből
készült

Burberry vadászöltöny „King”
minden színben K 48.—

Burberry vadász-köppeny
K 50.—

Burberry Hubertus vadász-
sportkabát K 48.—

Loden vadászöltönyök nagy
választékban K 32.—
től felfelé csakis

KOCH TESTVÉREK
Budapest **26.**
legnagyobb férfi-, fiú- és gyermekruha-áruháza Károly-körút

„King” vadászöltöny K 32.—

Fogkefék rendkívül jó minőségűek nagy és olcsó választék.

MÜLLER J. L.-féle

Szalicil-szájvíz és fogpor

használatát követően minden fogfájással, biztosan megszűnteti a fogak
romlását s a kellenetlen szájbizál. — Egy üveg szájvíz ára 40 kraj-
czár, 80 krajczár. nagyobb üveg 1 forint 60 krajczár és 2 forint

Müller J. L.-féle Szalicil fogpor

szalicil vízzel használva nemcsak hófehérre teszi a fogakat, hanem a már létező fog-
betegségeket tovább terjedését is megakadályozza. Doboza 80 krajczár és 1 forint 80 krajczár.

Müller J. L.-féle Szalicil fogpép

darabja 80 krajczár. Ugyanazon hatással bír, mint a fogpor.
Minden főt elsorolt készítmények orvosi utasítás után készülnek.

MÜLLER J. L.
es. és kir. udvari illatseres és szepo-csappan gyárművelő
Budapest, IV., Koronahéczeg-u. 2. Az országban mindenütt kapható.

KÜLÖNFÉLÉK.

Ilyenkor összel . . .

Ilyenkor összel
Szivembe csapnak
Bolondos vágyak:
Nagyon szeretném
Hogyha még egyszer
Megláthatnának.

Nem úgy kívánám:
Hogy halljam ajkad,
Beszéljek veled;
Nem is akarnám
Ujra érezni
Az ölelést.

Ugy tennék éppen,
Mint a dugszagdag,
Ki szegényre lett:
Nagyon boldog, ha
A régi fénynek
Helyére léphet.

S bár — hogyha elmegy —
Csak annál maróbb
Fájdalmat érez,
Mégis egy ösztön
Mégis egy átok
Vonja a fényhez.

Fábián Ernő.

(A japán katonák bornyója.) Egy szentpétervári lap harczteri tudósítója az orosz-japán háboru alkalmával következőképen írta le egy elesett japán katoná bornyóját: „Amikor a bornyu tetejét leszijaztuk, mindnyájunkat meglepett az a rend és tisztaság, amelyet benne találtunk. Minden művészien és hajszálnyi pontossággal a maga helyén volt. És milyen ragyogóan tiszták voltak a kis vászonzsákok, melyekben rizst és borsót

visznek magukkal. A katona a konyhasó apró kockáit külön-külön japán papirosba csomagolta, melléje tette a könnyű, kék keztyűt, melyek egyikében szintén papirosba csomagolva két üres töltényhüvelyt találtunk. Volt a bornyuban még egy kis pléhskatulya só, meg egy másik a fegyverzsirra, egy csigahéj, melyben a japáni közlegény szagos bajuszpedrőt és bajuszkefét tartott, egy pléhdoboz, amelyben sült hus volt és ezenkívül még két konzervdoboz. Tiszta, a leggondosabban összepakolt fehér zsákokában néhány tartaléksavart és más kisebb részét őrizte a fegyverének, egy faládikában pedig egész sor gyógyszerert és üvegesét. Néhány megírott levél mellett — talán az édes anyjának, talán az őt váró kedvesének szóltak, ott volt még a katona szolgálati könyve és a déli Mandzsorszag katonai térképei is. A bornyu külső rekeszében egy evőkanalat, egy apró fogkefét, egy fésűt, törülközőt és több apró szerszámot találtunk, mindez pedig olyan ragyogóan új és tiszta volt, mintha csak most került volna ki a boltos ládából.”

(Drága puskagolyók.) Jóformán hihetetlen, hogy voltak háborúk, ütközetek, amelyek nem véres kimenetelűkkel lettek nevezetessé. Érdekességeiket annak köszönhetik, hogy ólomgolyók helyett arany- és ezüstgolyókkal ojtották ki az ellenség életét, amely ilyen módon nagyon is „drága” halál volt. Az Amadanagar mellett vívott ütközet alkalmával Cunde, mogul hercegnő parancsára arany- és ezüstgolyókkal lövöldöztek az ellenségre. Hogy e golyók még pusztítóbb hatásuk legyenek, különféle átkokat véstek a lövegre. Selons, afrikai vadász és kutató, Buluvajo éjszaki részén a hatvanas években ugyancsak aranygolyókkal vadászott az oroszánokra, de nem különzködésből, hanem szükségből; ólom ugyanis nagyon kevés volt s az elhasznált golyókat nem igen lehetett pótolni; de az arany, miután ott helyben ásták s annyi volt, mint a polyva, épp úgy megtette a hatást. A kasmiri határviillongások alkalmával a lázadó őnba öntött gránátokat használták a reájuk rohanó angol katonák ellen. Kőgolyókkal lövöldöztek 1314-ben; őn és ólom pedig csak a

XVI. század vége felé jött forgalomba. Vasgolyókat használtak 1550-ben. De nem csak a nehéz és kemény fémeket próbálták, hanem egyszerű másszor sokkal puhább anyagokkal is beérték. Így a többi között a spanyol katonák a kubai hadjáratban még a fagyolyót sem vetették meg, a Mashona-föld benszüllötté pedig a táviródrótokat győmszüllötték golyókká.

(Papirosos védett vas.) Ujabbán építkezéseknél fa helyett vasszerkezetet használnak. A vasszerkezet egyszerűbb, erősebb s biztosabb a fánál, de nagy hátránya, hogy rövid idő alatt megrozsdásodik s ezáltal nem elég tartós. A rozsdá ellen eddig lakkozással védekeztek, de még a háromszoros lakk sem tart tovább egy évnél, mivel a lakk alatt képződő rozsdá a felső réteget megrepeszti. Az amerikai Dudley-társaság vasgyárában most új módszert találtak fel a vas megrozsdásodása ellen. Pappal fedik be a vasat, mert az találták, hogy a papirosban a levegő és a nedvesség nem hatol át. A próbánál a legjobb eredményt a pergament-pappal érték el, de mivel ez nagyon merev, parafin-papirosot használnak. A simára csiszolt vasat drótkéfével megtisztítják, minden oldalát vastagon bekenik ólomfestékkel s a festékre egymás mellé illesztett parafinpapirosokat tesznek. A papir beleszárad a festékbe s száradás után újra ólomfestékkel bekenve levegőmentes réteget alkot. Néhány, e módszer szerint elkészített vasdarab két évig a tengerben fektet s mikor megvizsgálták, egyetlen rozsdafoltot sem találtak. Egyébként a rozsdá az egyes vasrészek összekötésénél, kisebb sróton, szögön a legártalmasabb. E részek védelmére még nem vált be a papiros, de a kísérleteket ilyen irányban is folytatják.

(Drága bélyegek.) Malakkában 400 korona értékű bélyeget adtak át mostanában a forgalomban. A bélyeg VII. Edward király képével van díszítve. Ez azonban nem az egyetlen ilyen drága levélbélyeg ám. Nalban három olyan bélyeg van forgalomban, amelyeknek értéke 100, 200 és 400 korona. Ez utóbbiak kizárólag gyémántok szállítására vannak szánva, amelyeknek biztonsága ilyen rendkívül drága bélyeget követel.

Több er
pénzügy
buro
hirdetéseit a
váltó, sem
votkozott
Kémpé
havi bank-
300 koron
700
1000

Szállítás v
Bartó
Bpest, VII.
B

gyóg

nemi

mint nyug
rok, éjjel
haj, az önf
ró elgyor
mék bajok,
ruan tudó

Dr.

v. ez. és ki

Budape

Rendelés na
szeg hsz
Vidéknek lev
nek, gyóg

Páris

10 16
8 05
8 05
10 30
1 40
10 30
1 40
8 35
12 04
11 40
8 35
12 04
11 40

8 30
8 09
7 50
8 58
7 10
1 47

7 00
11 44
8 30
7 40
8 53
10 50

7 25
8 04
8 54
4 87
7 35
12 13
4 87
7 35
8 15

ÓVÁS!
Több ezer utómorza az általam 4 éve helybeli előkelő pénzintőzettel közzétett új rendszerű
butor-hitelosztályom
hirdetéseit a n. é. közönség megismerésére. Nálam sem váltó, sem részvényjegyzés, sem más ismert szövetkezeti költések minőségek.
Kézenfekvően szállítottok teljes lakberendezéseket 30 havi bank-törlesztésre
300 koronánál fizesendő havi 10 korona
700 20
1000 30
Iszta 5% a 10kóval apadó kamattal, Előleg 5%
Szállítás vidékre is. Szállítás vidékre is.
Bartók Farkas asztalos- és kárpitos-
ipari áruk raktára
Bpest, VII., Király-u. 13. (Goszdu-palota II. és III. udvar.)
Butoralbum árjegyzékkel 60 fillér.

Egyenruhák
és egyenruházati cikkek.
elegáns és jutányos kivitelben
Polgári ruhák
BLUM SÁNDOR
perzsa császári, szerb királyi és orosz császári nagy hercegi udvari szállítónál,
Budapest, IV., Váci-utca 15. szám.

BETEGEK FIGYELMÉRE
Sok ezer roményvesztett beteg férfiak és nők adta vissza megfontolt egészségét és állította helyre testi és lelkierejét — speciális gyógymóddal. Orsiai sikereket ért el gyógymóddal egész Európában, amit az intézet hiteles iratokkal bárkinél bebizonyíthat. A gyógykezeléshez tartozó speciális szerek és alkalmazásuk tökéletessége, valamint a betegek iránt tanúsított lelkiismeretesség, gondos figyelem és a legalapossabb vizsgálati módszerek, mind hozzá járultak az elért kiváló eredményekhez. Eljárásunk oly nyílt és őszinte, hogy a betegség alapos megvizsgálása után csak azokat fogadjuk el gyógykezelésre, akiket biztosan meggyógyíthatunk.
Ha valakinek lehetetlen volna megjelenni, akkor csak írja le azonnal a baját, amelynek pontos áttanulmányozása után megkapja az utasítást és a megfelelő speciális gyógyszereket is — a legnagyobb titoktartás mellett. Levélbe válaszolást mellékeljen. A gyógykezelés befejezése után a leveleket elégetik, vagy kívánhatta mindenki visszakapja azokat. A mindennapi foglalkozás megzavarása nélkül, biztos sikerrel, alaposan és gyorsan gyógyítja már sok év óta dr. Palócz az ő speciális gyógymódjával még a legelhanyagoltabb esetekben is, a bujakóros sebeket, húgycső-, hólyag-, idég és hátgerincbajokat, sérveket az ön-fertőzés és szifilisz utóbajait, magömlést, elgyengült férfierőt (impotentiát), kezdetű elmezavar, aranyerőt, vérbajokat, hórbetegségeket és a női nemi szervek minden betegségét, valamint mindazon felsorolt bajokkal összefüggő betegségeket. Nők részére külön intézetet kezelés, külön váróterem és külön káldrat van. A rendelést dr. Palócz önmaga és egyedül végzi naponta délután 10 órától délután 6 óráig (vasárnap déli 12 óráig).
Cím: Dr. Palócz speciálista, volt kórházi orvos
Budapest, VII., Rákóczi- (Kerpest-ut) 10.

Uj találmány öröm mindenkire,

A GYOMORBAJT esetében külön a Takács-féle szabadalmazott állítható gyomorvédő öv, a mely egy különleges gyógyfanyallal bélelt a gyomor magasságában tetézés szerint állítható, kényelmes, a testen alig érezhető ruha félé, egészégre csak annak lenni állandó, aki azt viseli, a nyári meleg éjszakákon nem szabad, nyugodtan aludhatik takaró nélkül, mert nem csak hogy megakadályozza és elbírja a gyomrot és has hűlésből eredő betegségeket, de a halálosnak gondolt gyomorgyöngösöket hasmenést, hascsikarást stb. azonnal megszünteti, a betegséget szinte kiszívja, hatása rögtön, bizonyítja a folyton érkező híres iratok és orvosi nem-csak ajánló, de orvosi rendelési kijelentések. Ára férfi vagy női I. számú mely legelőbbre alkalmas 4 kor. II. számú tal nagy kövér formájúakra 5 kor. A pénz megkötésére vagy utólagos megkötésre a törvényes egyedül készítő. Czím: Takács Dániel Nagyvárad, Sorompó-utca.

BIZTOS
gyógyulást keresőknek
kik bármily
nemi betegségben szenvednek
mint húgycső és hólyagbajok, húgycsőszűkítések, visszél zavarkok, éjjeli magömlések, sebék és bujakóros bántalmak (syphilis), az ön-fertőzés utóbajaitként fellépő idegbajok, korai férfierő elgyengülése, bármily hórküldések stb. nőknél fehérvérzés, méh bajok, alapos gyors és gyökeres gyógyítására szigorúan tudományos és lelkiismeretes gyógymóddal fogva legjobban ajánljuk
Dr. Garai Antal
v. ez. és kir. osztály orvos orvosi hírd. és a legelső 33 éve fennálló rendelés intézője
Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 24. sz.
Rendelés naponta 10-6-ig és 7-8-ig este. Idült húgycső és hólyag bajok vizsgálatára villamos húgycsővizsgáló segédjével. Vidékiek levelekre kimerülő választ és szakértői lajcart nyervek, gyógyszerrel gondoskodva lesz. Titoktartás biztosítva.
Nőknek külön váróterem.

Ezen specialista legjobban ajánlható szerfelelt gazdag tapasztalatai alapján, melyeket a kórház hngyszerű és bujakóros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.
Dr. FABINYI
specialista nemi bajokban, emerit. kórházi orvos,
gyorsan és alaposan gyógyít bármely régi és miakacs titkos betegséget
(húgycsőfolyást sebeket, syphilist stb.)
Impotentiát (férfiui gyengeség)
még idősebbeknél is meglepő eredménnyel, a rendszeres foglalkozás megzavarása nélkül.
Biztos siker folytán a honorarium utólag is fizethető.
Levelekre díjjalanul válasz. Kívánatra gyógyszeresek.
Rendelés: d. e. 9-3-ig és este 6-8-ig.
Budapesten, Erzsébet-körút 12. szám.
Félemlét. — Bejárat a lépcsőnél. — Külön váróterem.

Magyar királyi államvasutak.
Érvényes 1907. évi május hó 1-től.

Közvetlen vonatösszeköttetés

Páris—Ostende—Wien—Budapest—Belgrád—Sófia és Konstantinápoly (illetve Orsova—Bukarest—Constanza és Konstantinápoly) között.
Marcheggan út.

10 15 Innsbruckon át	naponta 7 30 8 15 8 30 8 45	Ind. Párta érk. Ostende érk. Wien Wb. érk. Wise Sth. érk.	11 30 Innsbruckon át
10 30 1 40	naponta 7 37 11 00	Ind. Marchegg érk. érk. Budapest ny. p. a. ind.	11 00 1 00
8 25 12 55 11 40	kedd, csüt., vas. szard., pént., hétéf csüt., szomb., kedd szarda, szombat csüt., vasárnap péntek, hétéf	Ind. Budapest ny. p. a. érk. érk. Belgrád ind. Sófia ind. Konstantinápoly ind. Ind. Budapest ny. p. a. érk. érk. Orsova ind. Bukarest ind. Constanza ind. Konstantináp. (gha) ind.	10 55 4 17 8 15 8 14 12 50 8 15 8 15 8 25 10 00

Páris—Basil—Zürich—Innsbruck—Wien—Budapest, Berlin—Budapest, Budapest—Belgrád (Salonki)—S. fa és Konstantinápoly között.
Brunck—Királyhidán, illetve Ruttkan át.

10 10 8 50 11 13 8 33 8 05 8 50 1 45	Ind. Párta érk. Basil érk. Zürich érk. Innsbruck érk. Wien Wb. érk. Wien Sth. érk. érk. Budapest k. p. a. ind.	11 35 4 15 8 10 7 10 7 25 8 45 2 10
4 30 10 05 1 14 5 39 12 40	Ind. Berlin érk. Brestau érk. Oderberg érk. Ruttka érk. érk. Budapest k. p. a. ind.	11 25 5 55 8 40 10 30 8 30
8 20 10 38 9 50 11 58 1 47	Ind. Budapest k. p. a. érk. érk. Belgrád ind. Salonki ind. Sófia ind. Konstantinápoly ind.	1 00 8 41 6 12 6 48 7 53

Közvetlen gyorsvonati összeköttetés
Budapest és Wien.

valamint a magyar királyi államvasutak és az azon túl fekvő összekötő vasutak alatt megnevezett főállomással között.

8 30 9 09 7 30 8 58 7 10 1 47	8 10 8 45 1 50 10 10 8 30 10 50 8 58 11 23	Ind. Budapest k. p. a. érk. (Brunck—Királyhidán át) érk. Wien Sth. ind. Ind. Budapest k. p. a. érk. érk. Graz Sth. ind. Ind. Budapest k. p. a. érk. érk. Ruttka ind. Brestau ind. Berlin (Friedrichstr.) ind.	1 45 8 50 9 10 9 41 12 40 2 43 10 02 4 15	7 10 9 15 9 12 9 10 2 43 5 08 11 21
7 00 11 44 8 20	8 10 7 32 *10 10 8 10 11 10 10 50	Ind. Budapest k. p. a. érk. érk. Kassa ind. Csorba ind. Ind. Budapest k. p. a. érk. érk. Munkács ind. Lemberg ind. Ind. Budapest k. p. a. érk. érk. Debrecen ind. érk. Szatmár-Németi ind. Maramarossziget ind. Stanislaw ind.	1 00 4 01 4 25 1 55 8 57 6 30 11 08 6 55	10 20 8 18 8 27 9 31 11 08 6 55
7 30 12 15 4 27	8 00 8 04 11 15 11 30	Ind. Budapest k. p. a. érk. érk. Arad ind. érk. Gyulafehérvár ind. Bukarest ind.	1 10 8 18 8 57 12 00	9 35 4 18 11 08
7 30 8 15	8 15 10 30 8 30	Ind. Budapest k. p. a. érk. érk. Kolozsvár ind. Bukarest ind.	7 50 13 10 8 05	9 21 12 50

7 00 12 30	8 30 8 37 10 53	Ind. Budapest k. p. a. érk. érk. Ujvidék ind. Belgrád ind.	1 00 7 58 8 41	10 05 4 29
7 30 8 17 7 45	8 00 11 45 7 10	Ind. Budapest k. p. a. érk. érk. Zágráb m. a. v. ind. Fiume ind.	9 05 1 59 8 10	1 30 4 25 8 15
7 50 12 45	8 00 7 55	Ind. Budapest k. p. a. érk. érk. Pécs ind.	1 30 8 27	9 15 2 44
8 30 8 55 12 15 10 00	8 30 8 55 12 15 10 00	Ind. Budapest k. p. a. érk. érk. Szabadka ind. Bosny-Brod ind. Sarajevo ind.	1 00 8 01 8 41 8 00	10 05 9 15 9 15 8 15
8 30 12 04 1 04	8 30 7 00 7 51	Ind. Budapest ay. p. a. érk. Wise Sth. (Marcheggan érk. érk. Wien Sth. (át) ind.	1 40 8 06 8 00	7 00 8 00 8 25
7 30 12 04 8 34 4 27	8 15 8 45 8 52 8 50 4 40	Ind. Budapest ay. p. a. érk. érk. Zsolna ind. Brestau ind. Berlin (Friedrichstr.) ind.	9 35 8 45 10 05 4 39	9 45 8 14 6 10 11 51
7 30 12 15 4 27	8 00 8 04 11 15 11 30	Ind. Budapest k. p. a. érk. érk. Temesvár-Jászvá. ind. Bukarest ind.	1 10 7 50 8 25	6 30 1 33 10 25

